

ESCOLA I FAMÍLIA

JUNTS X L'EDUCACIÓ

**Continguts de l'aplicació informàtica
per a l'elaboració del projecte**

Juny 2018

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2. OBJECTIUS DEL DOCUMENT	5
3. ALGUNES CONSIDERACIONS.....	6
3.1. Valors.....	6
3.2. Autoritat i reconeixement.....	6
3.3. Família i escola: rols competencials	8
4. PRESENTACIÓ DE L'APLICACIÓ INFORMÀTICA "ESCOLA I FAMÍLIA. JUNTS X L'EDUCACIÓ"	9
5. EINA DE SENSIBILITZACIÓ PER A L'ELABORACIÓ DEL PROJECTE D'ESCOLA I FAMÍLIA	10
6. LÍNIES D'INTERVENCIÓ.....	37
6.1 Acollida a les famílies	37
6.2 Carta de compromís educatiu	37
6.3 Acció tutorial compartida	66
6.4 Informació i comunicació	66
6.5 Participació.....	83
6.6 Formació per a les famílies	95

1. INTRODUCCIÓ

L'educació és un factor clau per al futur d'una societat i ateny tots els agents implicats en l'acte educatiu, però principalment la família i l'escola. Desenvolupar al màxim el talent, les intel·ligències múltiples, les destreses i les actituds de tot l'alumnat és condició per forjar i desenvolupar un projecte de vida singular en un marc de llibertat i, alhora, garantia de progrés d'un país immers en la globalització i en una economia basada en el coneixement.

L'OCDE defineix l'educació de qualitat com aquella que assegura a tots els joves l'adquisició de coneixements, capacitats, destreses i actituds necessàries per esdevenir ciutadans. Així doncs, la qualitat educativa és aquella que assegura bons resultats i altes capacitats professionals per a tot l'alumnat, però també altes capacitats per conviure, amb responsabilitat i compromís, en un món canviant i plural. Aquest és també el model educatiu marcat per la Unió Europea¹, un model basat en el coneixement i la competitivitat, però alhora orientat cap a una major cohesió social.

L'educació és, doncs, la porta obligada a la realització personal i al progrés col·lectiu: ...és la clau de les oportunitats per a superar les desigualtats i per a descobrir i aprofitar tots els talents de la societat².

Els estudis i informes que analitzen el sistema educatiu de Catalunya revelen que en els darrers trenta anys s'ha avançat bastant en temes d'equitat, i si bé cal seguir millorant i consolidant el camí recorregut, s'ha d'avançar també en objectius de caràcter qualitatiu. Cal fer possible al mateix temps els objectius d'equitat i d'excel·lència.

Avui, l'èxit educatiu és un repte tan necessari com complex. Mentre la societat exigeix resultats, les institucions tradicionals perden prestigi i capacitat d'influència sobre els nostres joves. Aquesta manca de referents deixa els joves en una situació molt fràgil.

Davant d'aquesta situació, cal reforçar la família com a primer referent educatiu i responsable del creixement i de la formació dels seus fills. És necessari, a més, dur a terme un treball conjunt escola – família que ens permeti una acció coherent i coordinada. En aquest sentit, intensificar la relació entre l'escola i la família constitueix una prioritat del Departament d'Ensenyament.

Malauradament, però, les pressions socials cap a l'escola i una certa desorientació han anat tensant, en alguns casos, les relacions entre la família i els centres educatius. El repte és, doncs, intentar avançar en la proximitat i la confiança. Hem d'aconseguir una comunicació i una relació entre les famílies i els docents que permeti a l'escola explicar què es fa i per què es fa³, i compartir aquells objectius que considerem imprescindibles. Tenim un objectiu comú: l'èxit educatiu dels nostres alumnes.

Tanmateix, no podem considerar les famílies ni els centres educatius de manera descontextualitzada. En aquest sentit, sorgeix la necessitat d'estendre la relació família i escola a contextos més amplis, coordinant l'acció dels diferents agents educatius d'un territori en benefici de tots els nois i noies.

El Departament d'Ensenyament, conscient de la importància de millorar la relació família – escola per aconseguir l'èxit educatiu, i d'acord amb l'objectiu del Pla de Govern de *facilitar i promoure la col·laboració de la família en el seguiment i evolució acadèmica i personal dels seus fills*, posa a l'abast dels centres educatius una aplicació informàtica amb orientacions i recursos per facilitar l'aproximació de les famílies i la seva implicació en el procés escolar i educatiu dels seus fills. D'una banda, l'aplicació planteja algunes consideracions a tenir en compte a l'hora d'abordar aquest repte, com ara l'educació en valors, els conceptes d'autoritat i reconeixement, o els rols competencials de l'escola i la família en matèria educativa. D'altra banda, es concreten sis línies d'intervenció bàsiques que poden facilitar als centres educatius l'aproximació i la implicació de les famílies. Per a cadascuna de les línies d'intervenció es faciliten orientacions i recursos, des d'una triple perspectiva, l'aula, el centre i l'entorn, per afavorir la continuïtat i la coherència de les actuacions que s'hi proposin.

¹ Conferència de Lisboa del 2000 http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_es.htm

² [Llei 12/2009, del 10 de juliol](#), d'educació. Preàmbul

³ [Llei 12/2009, del 10 de juliol](#), d'educació. En el seu article 25, "Participació de les famílies en el procés educatiu", reconeix el dret als pares, mares o tutors legals de l'alumnat a rebre informació

2. OBJECTIUS DEL DOCUMENT

El Departament d'Ensenyament, d'acord amb l'objectiu estratègic 2.1. del Pla de Govern, "*Facilitar i promoure la implicació de la família en el seguiment de l'evolució acadèmica i personal de l'alumne*", entenent que l'èxit educatiu depèn també del "*compromís de les famílies en el procés educatiu i de l'estímul i el suport per a fer-lo possible*", i seguint els principis rectors de qualitat, equitat i cohesió de la Llei d'educació"⁴, posa a l'abast dels centres educatius el document *Escola i família* amb els objectius següents:

1. Promoure i facilitar la implicació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels seus fills i filles.
2. Promoure i facilitar la implicació de les famílies en el projecte educatiu del centre i la millora de la convivència.
3. Facilitar canals i espais de relació escola i família.
4. Promoure i facilitar la participació de les famílies en el funcionament del centre.
5. Promoure i facilitar la participació de les famílies a les AMPA.
6. Promoure l'escola de pares i mares i altres espais formatius que facilitin i afavoreixin la tasca que suposa l'educació dels fills.
7. Impulsar, conjuntament amb les famílies, l'educació en el lleure, l'associacionisme juvenil i el compromís cívic, com eina per a educar en valors i també com a element d'arrelament i cohesió social.

⁴ [Llei 12/2009, del 10 de juliol](#), d'educació. Art.2.3 f

3. ALGUNES CONSIDERACIONS

3.1. Valors

L'educació és una eina de millora personal i social, orientada a formar éssers complets, amb una dimensió tant intel·lectual com humana i moral, qualificats però també reflexius, capaços d'analitzar l'entorn en què viuen i de comprometre's en la seva millora. Aquesta finalitat educativa xoca frontalment amb la tendència social actual, orientada a cobrir i crear necessitats de realització i benestar personal, forjant el que s'anomena *la cultura del jo*.

Cal reconèixer que algunes pràctiques educatives han ajudat també a la consolidació d'aquesta tendència. La permissivitat excessiva amb què hem educat els nostres fills i alumnes, arribant a confondre en alguns casos els desitjos amb els drets, ha privat els joves dels valors i criteris que, d'una banda, els permetin fer front a la forta influència del consumisme extrem i, de l'altra, dissenyar la seva identitat, qui són i què volen ser, en un marc de responsabilitat i compromís i al marge de les últimes tendències.

Quan el progrés no està guiat o emmarcat en uns valors convivencials, corre el perill de convertir-se en un model d'exclusió, conflicte i deteriorament social. En aquest sentit, educar també ha de ser una manera de guiar els menors perquè cerquin unes maneres i no unes altres, uns valors i no uns altres.

Si definim "valor" com la creença que alguna cosa és bona o dolenta, millor o pitjor que una altra, i ho emmarquem en l'àmbit dels valors ideals, podríem dir que la societat en general, i els joves en particular, estan plens de valors i fins i tot els proclamen: pacifisme, ecologisme, etc. El problema és que per arribar a aquests valors finalistes calen esglaons intermedis, valors personals operatius com serien l'esforç o el compromís. Sense aquests valors instrumentals, els primers no passen de ser una declaració de bones intencions.

3.2. Autoritat i reconeixement

Ens trobem davant d'una societat que té una certa dificultat a marcar límits i criteris clars als menors, de manera que, en molts casos, aconsegueix desorientar-los més que orientar-los.

D'altra banda, cal distingir també entre autoritat i poder. El poder es pot imposar per l'exercici de la força, en canvi l'autoritat està lligada a la legitimitat, a l'excel·lència en les funcions, al testimoniatge, és a dir, a la coherència entre allò que es diu i allò que es fa i requereix el reconeixement de qui la rep. En altres paraules, al rol i al prestigi professional de qui l'exerceix.

Autoritat i lideratge educatiu

Educar és guiar, acompanyar i influir. En aquest sentit la paraula *autoritat* es vincula no només a l'expertesa en la matèria, al testimoniatge o al prestigi, sinó també a la capacitat d'influir sobre els alumnes per millorar el seu aprenentatge, el que s'anomena *lideratge pedagògic*.

A l'hora d'exercir el lideratge pedagògic, cal tenir en compte que aquest actua des de l'asimetria existent entre les persones adultes i els menors, i això comporta mantenir certa distància davant les seves reaccions. Això no vol dir actuar sense diàleg i amb distància emocional, vol dir actuar amb la decisió i la fermesa que requereix el compliment de la responsabilitat educativa.

Quan es parla de manca d'autoritat a l'aula o en el si de les famílies, sovint el que hi ha al darrere és també una manca de criteris clars i coherents per part dels educadors, i el descrèdit consegüent per part dels infants o joves. El lideratge educatiu requereix actuar amb criteris argumentats i límits definits.

A l'hora d'exercir l'autoritat, hauríem de ser capaços també de tenir una actitud afectuosa, comprensiva i dialogant que ens permeti flexibilitzar l'acció depenent de cada cas, però sense dimitir, en cap cas, de la nostra responsabilitat.

Respecte i reconeixement

En el cas dels centres educatius, cada cop es fa més present el poc reconeixement dels alumnes cap als docents. Aquest fet comporta que hi hagi alumnes que considerin irrellevant allò que el professor els està ensenyant, i en conseqüència desaprofitin les classes i baixin el seu rendiment. Aquest fet no és casual, beu de la imatge social que en general es té dels docents, i en particular de la imatge que algunes famílies transmeten als seus fills. Cap alumne es trobarà en disposició d'aprendre d'una persona a qui els seus pares no li reconeixen autoritat. Sovint es qüestiona la labor docent, sense tenir en compte que la docència, com qualsevol altra professió, requereix un perfil professional, uns coneixements, unes habilitats i capacitats que li són pròpies. Això no eximeix els docents d'assumir responsablement la seva tasca, però cal que entre tots trobem la manera de recuperar el reconeixement i el prestigi professional dels mestres i professors si volem que els alumnes puguin aprendre dins i fora de les aules.

Així mateix, la funció educativa de la família també ha de ser reconeguda i respectada per les altres institucions educatives. El que és important a casa també ha de ser important a l'escola. Cal tenir cura que els valors educatius de les famílies siguin respectats pels docents, altrament només creariem en l'alumne una desorientació i una frustració que dificultarien el desenvolupament.

Tant els professors com les famílies necessiten recuperar l'autoritat i el prestigi i trencar amb les desconfiances existents. Hem de ser capaços d'estrènyer vincles, compartir pautes i treballar des del respecte i el reconeixement mutus.

3.3. Família i escola: rols competencials

Els centres educatius acosten els alumnes a una realitat més àmplia que els ajuda en el procés de socialització i maduresa. L'escola, com a institució social responsable de l'educació formal, té com a funció atorgar a tots els alumnes les competències i els coneixements necessaris per esdevenir ciutadans qualificats i capaços de conviure amb responsabilitat i compromís en una societat plural.

Per la seva part, la família té dues funcions bàsiques respecte als seus fills: la de proveir-los de mitjans de supervivència (alimentació, habitatge, salut...) i d'un sistema de valors que els faci persones honestes, autònomes, responsables i lliures. Dit en paraules de la legislació vigent, correspon als pares i les mares, o a les persones que en tenen atribuïda la tutela o la guarda d'un infant o jove, la responsabilitat de la seva criança i formació.⁵

Rol de les famílies respecte a l'educació escolar

D'entrada, els pares i mares han de garantir l'assistència diària dels fills al centre escolar⁶ i propiciar l'aprofitament de les activitats educatives que s'hi desenvolupen. Quan l'alumne arriba a l'escola ho fa generalment amb un bagatge educatiu familiar i unes condicions que el situen en una posició concreta davant l'aprenentatge. Cal que les famílies garanteixin que els seus fills assisteixen cada dia a l'escola en condicions d'educabilitat, és a dir, amb una actitud positiva, respectuosa i responsable que els permeti aprofitar de manera òptima els processos d'aprenentatge.

La família també ha de fer el seguiment i l'acompanyament del procés escolar dels fills⁷. No es tracta que la família assumeixi tasques que no li són pròpies, com seria fer o corregir els deures dels seus fills, però sí que pot orientar-los o reforçar els continguts escolars amb les activitats familiars diàries (portant-los a comprar, llegint amb ells abans d'anar a dormir...). La família ha de poder transmetre als fills altes expectatives envers els aprenentatges, i potenciar-los l'autoestima, la capacitat d'autonomia, el valor de l'esforç i la responsabilitat per dur a terme els seus objectius.

D'altra banda, la col·laboració de la família amb l'escola, com a màxima coneixedora de la individualitat dels seus fills, obre un ventall d'oportunitats en els processos escolars que els centres educatius no poden desaproveitar.

Per tot plegat es fa necessari que escola i família treballin plegats en un objectiu comú, l'èxit educatiu. Hem de ser capaços, entre tots, de donar coherència i complementaritat a la tasca educadora. La implicació de les famílies és necessària i els centres educatius n'han de facilitar i garantir les vies d'interacció i cooperació⁸.

⁵ [Llei 14/2010, del 27 de maig](#), dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. Art.37.

⁶ [Llei 14/2010, del 27 de maig](#), dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. Art.158.

⁷ [Llei 12/2009, del 10 de juliol](#), d'educació. Art 25.

⁸ [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, art 7.

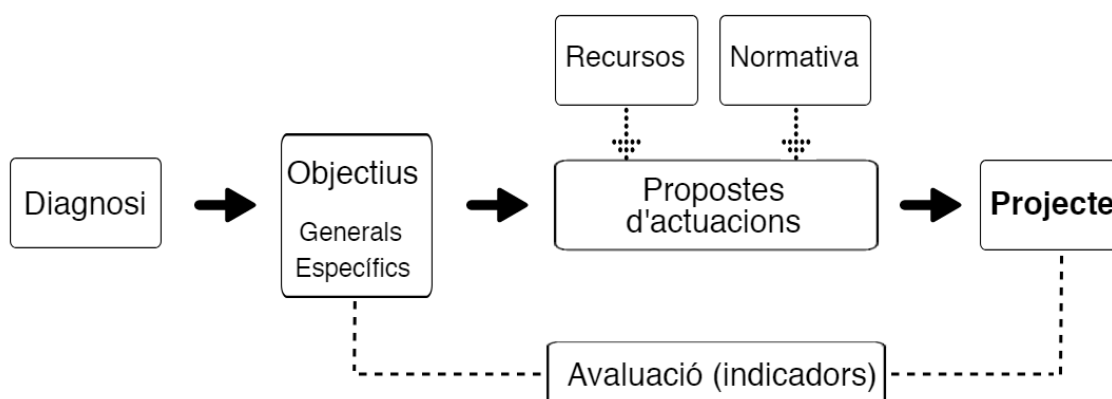
4. PRESENTACIÓ DE L'APLICACIÓ INFORMÀTICA "ESCOLA I FAMÍLIA. JUNTS X L'EDUCACIÓ"

Aquesta eina posa a l'abast dels centres educatius instruments de diagnosi, orientació i recursos per promoure en les famílies la implicació en el procés educatiu dels seus fills i la participació en el funcionament del centre.

Els objectius d'aquesta eina són:

- Facilitar uns instruments de diagnosi que ajudin els centres a detectar la situació de partida, els seus punts forts i febles.
- Facilitar al centre educatiu l'elaboració d'un projecte d'actuacions adaptades a les seves necessitats específiques.
- Crear un banc de coneixement (recursos, formació, experiències, materials, orientacions...) a l'abast dels centres educatius.
- Promoure la cultura avaluativa.
- Detectar i analitzar, per part de l'administració educativa, la situació dels centres i les actuacions que realitzen per promoure la coresponsabilitat, la implicació i la participació de la família en els diferents espais educatius.
- Retroalimentar el sistema i compartir el coneixement.

L'aplicació obeeix a la següent estructura:

5. EINA DE SENSIBILITZACIÓ PER A L'ELABORACIÓ DEL PROJECTE D'ESCOLA I FAMÍLIA

Elaborar aquest projecte global requereix una acció prèvia de reflexió compartida entre els diferents sectors de la comunitat educativa. Per facilitar aquesta tasca, el Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres l'**eina de sensibilització**, que permet reflexionar sobre la importància d'implicar les famílies en el procés escolar dels fills i en la vida del centre. Aquesta eina té dos objectius específics:

1. Sensibilitzar la comunitat educativa sobre la importància de la implicació de les famílies per aconseguir l'**èxit educatiu dels alumnes**.
2. Detectar conjuntament els punts forts i febles per poder prioritzar les **línies d'intervenció** que vertebraran aquest projecte.

La finalitat d'aquesta eina és establir les bases que permetin als centres educatius iniciar un projecte de famílies, que es podrà desenvolupar amb el suport de l'aplicació informàtica Escola i Família.

Procediment

Cada sector de la comunitat escolar (professorat, AMPA, famílies, alumnat, personal d'administració i serveis) i educativa (Serveis Educatius i xarxa educativa de l'entorn), durà a terme, per separat, una dinàmica de reflexió que partirà d'un qüestionari específic per a cadascun dels sectors. La finalitat és conèixer les necessitats del centre i les prioritats d'intervenció. Després, entre tots es farà una posada en comú per acordar les necessitats del centre i les línies d'intervenció prioritàries que es treballaran amb l'aplicació informàtica.

Vegeu el document [eina de sensibilització](#)

6. LÍNIES D'INTERVENCIÓ

Promoure l'interès, la coresponsabilitat, la implicació i la participació de la família en els diferents temps i espais educatius dels fills, requereix un plantejament global i una acció coordinada i coherent entre els diferents agents educatius que intervenen en aquests espais.

És per això, que totes les línies d'intervenció que es descriuen a continuació es plantegen des de tres àmbits:

- **Centre**
- **Aula**
- **Entorn**

La continuïtat i coherència entre les diferents accions que es desenvolupin en els tres àmbits han de permetre donar sentit i èxit a cada línia d'intervenció.

6.1 Acollida a les famílies

Definició d'acollida

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre educatiu posa en funcionament per acompanyar els nous membres de la comunitat educativa en la vida i la cultura del centre i, alhora, fer-los participants dels projectes que s'hi desenvolupen.

Introducció

Perquè les famílies participin del projecte educatiu del centre, cal que el puguin sentir com a propi i sentir-se vinculats i part activa des d'un primer moment. En aquest sentit, el centre ha de preveure en el Pla d'acollida de centre actuacions específiques per a l'acollida de les famílies. D'altra banda, el mateix Pla també ha de preveure la manera de respondre a les famílies en tots els moments en què s'acosten al centre, de forma que hi hagi una bona relació i entesa que fonamentin les bases d'una bona col·laboració.

Els processos d'acollida mereixen una atenció especial perquè, com a primer moment de contacte, esdevenen un element clau per a la creació de vincles, per establir un bon clima relacional i per afavorir la participació i implicació en el centre de tots els seus membres. Per aquest motiu, el Pla d'Acollida de centre ha de crear una estructura organitzativa que permeti plantejar l'acollida com un procés gradual i ben seqüenciat en el temps, no quedant restringida a un primer contacte o trobada inicial. Dins d'aquest procés, la carta de compromís educatiu és un document clau que permet a les famílies formalitzar la seva coresponsabilitat i implicació amb el centre educatiu.

Una bona acollida ha d'afavorir i permetre compartir què es fa en el centre, per què es fa i de quina manera, com i quan poden participar les famílies en tot el procés. És un bon moment per

tenir coneixement de les circumstàncies familiars i compartir les expectatives, necessitats, responsabilitats... d'ambdues parts i iniciar els primers compromisos, que poden quedar recollits en la carta de compromís educatiu.

Aquest apropament es fa especialment rellevant en els casos de famílies novingudes o en risc d'exclusió social. Construir ponts de confluències, tant personals com culturals, i mirades compartides, entre família i escola, pot aportar a l'alumne el marc necessari per desenvolupar altes expectatives d'èxit educatiu.

El Departament d'Ensenyament, a més de les orientacions que proposa en aquesta aplicació informàtica, dona instruccions i orientacions per afavorir el desenvolupament del [centre educatiu acollidor](#) en la normativa d'inici de curs. De la mateixa manera, dedica un tema en el [Projecte de Convivència](#) a desenvolupar l'acollida en els centres educatius.

Normativa de referència

Diagnosi, propostes d'actuació i recursos

Els centres educatius poden valorar la seva situació respecte a la línia d'intervenció, indicant a cada afirmació o ítem de diagnosi (A,B,C...) el grau d'assoliment o acord (gens, poc, bastant, molt). A partir de les seves respostes, l'aplicació Escola i Família genera els punts forts i febles i proposa unes actuacions de millora (A1, A2...B1,B2,B3...) juntament amb recursos relacionats amb cadascuna.

Àmbit CENTRE	
A Considerem l'acollida de les famílies com un element fonamental per promoure la seva implicació i participació en els processos educatius.	
A1	<p>Sensibilitzar el claustre i la resta de la comunitat escolar de la importància dels processos d'acollida de les famílies per a la seva implicació i participació posterior.</p> <p>La participació de les famílies en un centre acollidor. Caixa d'Eines 03. En aquesta publicació del Departament d'Ensenyament es presenta l'experiència d'un centre on tota la comunitat educativa impulsa el procés d'acollida de les famílies i on l'AMPA participa activament en la seva implicació (pàg 96).</p> <p>El paper clau de les famílies en l'educació En aquesta iniciativa de la Fundació Jaume Bofill podeu consultar les opinions d'experts en relació a la col·laboració entre l'escola i les famílies.</p> <p>CARBONELL, F. "L'acollida" (2006). Fundació Bofill En la introducció d'aquest llibre, l'autor planteja la necessitat d'acollir alumnes i famílies (pàg.10) i reflexiona sobre la relació família-escola per afavorir els processos d'adaptació i d'inserció social dels alumnes i de les seves famílies (pàg.80-83).</p>
A2	<p>Informar i formar el professorat i el personal d'administració i serveis per afavorir l'acollida i la implicació de les famílies.</p> <p>Pla d'acollida per a famílies. Protocol d'actuacions. Departament d'Ensenyament En aquest document s'especifiquen les actuacions relacionades amb l'acollida a les famílies, ordenades de manera seqüencial pels àmbits entorn, centre i aula.</p> <p>Protocol d'acollida. Institut Enric Borràs</p>

	<p>En aquesta pàgina es pot veure un protocol senzill amb els passos que cal tenir en compte per fer l'acollida de famílies i alumnes als centres.</p>
B Recollim en els documents del centre l'acollida de les famílies com un element fonamental per promoure la seva implicació i participació en els processos educatius.	
B1	Recollir el caràcter acollidor del centre en el Projecte Educatiu.
	<p>Desenvolupament del centre acollidor. Document per a l'organització i el funcionament dels centres, del Departament d'Ensenyament.</p> <p>En l'apartat 2 d'aquest document es poden trobar indicacions sobre el centre acollidor i com organitzar l'acollida a les famílies en els centres educatius. Es refereix a aspectes organitzatius, tenint en compte el tractament de la interculturalitat, l'equitat, la convivència... Les seves orientacions i enllaços a pàgines relacionades, ajuden a l'elaboració de documents propis de cada centre.</p>
	<p>Projecte Educatiu de Centre. Escola Collasso i Gil de Barcelona</p> <p>En el PEC d'aquest centre, s'especifica en l'apartat d'acollida que la finalitat d'aquesta és donar als alumnes i a les seves famílies una bona rebuda des del respecte i la tolerància.</p>
B2	Elaborar un Pla d'acollida específic per a famílies que faciliti la implicació i participació posterior de la família en els processos educatius dels fills i en el funcionament del centre.
	<p>Pla d'acollida per a famílies. Protocol d'actuacions. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'especifiquen les actuacions que el centre ha de tenir presents per elaborar un pla d'acollida per a famílies.</p>
	<p>Pla d'acollida del centre CP Pascual Andreu d'Almoradí, Alacant</p> <p>En aquest Pla es pot trobar una programació molt pormenoritzada de com fer l'acollida en diferents àmbits: centre, aula i comunitat escolar. En el punt 3.1.s'especifica l'acollida a les famílies.</p>
	<p>Pla d'Acollida. Escola Les Cometes de Llorenç del Penedès</p> <p>En aquest Pla d'Acollida s'especifiquen totes les actuacions a fer amb les famílies, en el moment de l'acollida i al llarg del curs.</p>
B3	Recollir les accions a realitzar per a l'acollida de les famílies en la Programació General Anual de Centre.
	<p>Organització escolar. Escola Municipal Tres Pins de Barcelona</p> <p>En la Programació General Anual (PGA) d'aquest centre queden recollides les actuacions a fer respecte la relació amb les famílies.</p>
B4	Concretar en el Pla d'Acció Tutorial, les accions a realitzar per a l'acollida a les famílies (entrevistes amb el tutor i/o equip docent, informacions a donar, acompanyament i orientacions per dur a terme la tutoria compartida tutor-família...).
	<p>Guió per a la recollida de dades. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen guions per recollir dades en l'entrevista inicial amb les famílies, adaptats a Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria.</p>
	<p>L'acollida dins del Pla d'Acció Tutorial. Escola JM Serrat de Barcelona</p> <p>En aquest Pla d'Acció Tutorial s'especifiquen, entre d'altres, les actuacions a fer amb les famílies per tal que es realitzi un bon procés d'acollida al centre.</p>
	<p>Plan de acción tutorial: la acogida del alumnado. CEIPs i Instituts de Sevilla.</p> <p>En aquest Pla s'especifiquen les actuacions a fer amb les famílies en el procés d'acollida i l'avaluació d'aquest procés.</p>

B5	Recollir en el Pla d'Acció Tutorial accions per facilitar la implicació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels fills.
	<p>Acció Tutorial. Document d'Instruccions d'inici de curs, del Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquest document s'indica el paper de les famílies en l'acció tutorial i quines accions ha de preveure el centre per fer efectiva la col·laboració tutor-família per fer un bon acompanyament escolar.</p>
B6	<p>Incloure, a la Memòria Final de curs, la valoració de l'acollida a les famílies realitzada, així com les possibles propostes de millora.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
C Preveiem una imatge acollidora del centre (ambient i tracte humà)	
C1	<p>Tenir cura dels diferents ambients relacionals del centre: espais d'espera o d'entrevista còmodes i adequats, rètols o taulells informatius actualitzats a l'entrada del centre, etc.</p> <p>Els espais. Marta Barrera i altres. Guix núm. 325.</p> <p>En aquest article es proposa una reorganització dels espais del centre per fer-ne un millor ús i aconseguir un clima familiar i acollidor en el que les famílies també se sentin implicades.</p>
C2	<p>Proporcionar a l'equip docent i al personal d'administració i serveis, pautes i estratègies per donar una imatge acollidora del centre: rebuda a consergeria, secretaria, moments d'entrada o sortida del centre, etc. tant pel que fa al llenguatge verbal com no verbal.</p> <p>Pla d'Acollida per a famílies. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'especifiquen les actuacions relacionades amb l'acollida a les famílies, ordenades de manera seqüencial pels àmbits entorn, centre i aula. Respecte aquesta actuació, cal destacar els següents documents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preinscripció en un centre educatiu, en el que es donen orientacions sobre el tracte a les famílies per transmetre una imatge acollidora del centre. - Matriculació en un centre educatiu, en el que es donen orientacions per transmetre una imatge acollidora del centre durant el procés de matriculació. - Reunió amb les noves famílies del centre, en el que es donen orientacions per transmetre el caràcter acollidor del centre durant la reunió amb les famílies noves. <p>Orientacions per a les entrevistes tutorials. Universitat de les Illes Balears</p> <p>En aquest document es donen orientacions sobre els aspectes a tenir en compte en les relacions amb les famílies: el llenguatge verbal, no verbal i les actituds del professional amb la finalitat de millorar la comunicació amb les famílies.</p> <p>Guía para trabajar con familias gitanas el éxito escolar de sus hijos e hijas. Fundación Secretariado Gitano. 2013.</p> <p>En aquesta guia, des de la pàgina 110 a la 120, es pot consultar quines han de ser les actituds i competències dels professionals que treballen amb famílies en risc d'exclusió.</p>
C3	<p>Tenir cura de l'acollida emocional de les famílies en els processos d'acollida, fomentant en les entrevistes un clima de confiança que permeti crear un context relacional positiu.</p> <p>SÁINZ, N i altres. (2011) <i>Entrevista familiar en la escuela</i>. Ed. Pirámide.</p> <p>En aquest llibre els autors donen estratègies per preparar les entrevistes i aconseguir la col·laboració de les famílies. En el capítol 2 trobem recursos per fer la primera entrevista amb la família.</p> <p>Model de Pla d'Acollida. Escola Sant Gil de Torà</p> <p>En aquest Pla es facilita una seqüenciació de totes les entrevistes i reunions amb les famílies de nova incorporació per facilitar la seva acollida, a partir de la creació d'un context i clima de confiança.</p> <p>Aspectes emocionals del dol migratori a l'escola. Departament d'Ensenyament.</p>

	En aquest dossier s'analitzen els aspectes emocionals a tenir en compte per un possible dol migratori.
D Tenim sistematitzats els processos d'acollida a les famílies: moment d'arribada al centre, accions posteriors, finalització...	
D1	Elaborar el Pla d'Acollida de les famílies des d'una perspectiva global, no només com un moment concret i aïllat en el temps, sinó com a part important d'un procés més llarg de relació i col·laboració.
	Pla d'acollida per a famílies . Departament d'Ensenyament En aquest document s'especifiquen les actuacions relacionades amb l'acollida a les famílies, ordenades de manera seqüencial pels àmbits entorn, centre i aula.
	Tothom a l'AMPA: Guia d'acollida a les famílies . FAPAC En aquest document es troben reflexions sobre l'acollida de les famílies a l'AMPA i per extensió al centre: qui l'ha de fer, com ha de ser, dificultats que es poden trobar. A més posa a l'abast de les AMPA un mètode senzill perquè puguin elaborar el seu propi Pla d'Acollida.
	Pla d'Acollida . Escola Les Cometes de Llorenç del Penedès En aquest Pla d'Acollida s'especifiquen totes les actuacions per fer amb les famílies en el moment de l'acollida i al llarg del curs.
D2	Dur a terme accions amb les famílies dels centres adscrits perquè coneguin el centre (visites, informacions...).
	Visita als centres adscrits En aquest pàgina del web de l'Institut Salvador Gadea, d'Aldaia, han publicat una notícia sobre la visita d'alumnes d'ESO al centre de primària que tenen adscrit, CEIP Ausiàs March.
D3	Incloure en el Pla d'Acollida a les famílies un protocol que defineixi les funcions de cada professional en els diferents processos d'acollida.
	Model de Pla d'acollida Escola Sant Gil de Torà En els punts 4 i 6 del Pla d'Acollida d'aquesta escola es planifiquen en el temps, les actuacions i les funcions de cada professional del centre en el procés d'acollida de l'alumne i de la família.
D4	Fer de les jornades de portes obertes un primer espai d'interacció i contacte que faciliti la informació i l'acollida a les famílies.
	Jornada de portes obertes al centre educatiu . Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es donen orientacions per organitzar la Jornada de portes obertes del centre, remarcant la importància que aquesta té en l'acollida a les famílies.
D5	Fer de la pàgina web de centre un espai de contacte i informació per a l'acollida de les famílies.
	Àrea de famílies . Escola Folch i Torres, de Barcelona En el web d'aquesta escola disposen d'un apartat específic per afavorir la implicació de les famílies al centre.
D6	Planificar i elaborar un protocol d'acollida per a les famílies per als processos de preinscripció i matrícula.
	Preinscripció en un centre educatiu . Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es donen orientacions que el centre pot tenir presents per organitzar el procés de preinscripció.
	Matriculació en un centre educatiu . Departament d'Ensenyament

	<p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es donen orientacions que el centre pot tenir presents per organitzar el procés de matriculació.</p>
D7	<p>Disposar d'un document d'acollida de centre per a les famílies amb informacions útils i facilitar-lo en el primer moment d'arribada al centre.</p> <p>Etapas educatives. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament En aquest apartat del web es pot trobar informació general sobre les diferents etapes educatives, així com les preguntes més freqüents que es fan els pares, orientacions sobre els tràmits a fer, nocions de la seguretat als centres i informacions sobre les funcions dels professionals del centre.</p> <p>Sistema Educatiu a Catalunya. Departament d'Ensenyament En aquest espai s'ofereix un document en diversos idiomes on s'informa sobre els trets generals del sistema educatiu català.</p> <p>Notes per a la comunicació amb les noves famílies que arriben al centre. Departament d'Ensenyament En aquest espai el es faciliten models de notes en diversos idiomes per propiciar la comunicació i la relació amb la família de l'alumnat nouvingut en situacions quotidianes dels centres; autoritzacions per a sortides, demanda d'entrevista, horaris d'activitats.</p> <p>Proposta d'informacions a les famílies. Departament d'Ensenyament En aquest document s'ofereix un llistat de les informacions que cal facilitar a les famílies perquè coneguin el funcionament del centre.</p> <p>Web d'acollida a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En aquest web s'ofereix, en deu llengües diferents, informació bàsica sobre l'ensenyament a Catalunya i altres aspectes com convivència, serveis socials, salut, participació...</p> <p>DVD d'Acollida. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En aquest web, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies posa a l'abast material audiovisual (traduït a diferents llengües) on s'explica el funcionament del sistema educatiu català i altres aspectes com la participació de les famílies en l'educació dels fills i filles.</p>
D8	<p>Facilitar a les famílies informació sobre els projectes de centre i com les famílies hi poden participar (Pla d'impuls de la llengua, Escoles verdes, Pla educatiu d'entorn, etc.).</p> <p>Reunió amb les noves famílies del centre. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies s'ofereixen reflexions respecte de la importància de la reunió amb les famílies noves per fomentar la seva participació en els projectes de centre.</p> <p>Dossier informatiu sobre el centre. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposa un guió per elaborar un dossier informatiu del centre que reculli els canals de participació de les famílies.</p> <p>Models de dossiers d'acollida per a les famílies. Escola Sant Jordi, de Sant Vicenç dels Horts En aquest apartat del web d'aquest centre es pot consultar la informació que les famílies reben a inici de curs.</p> <p>Dossier de les famílies Institut Bisbe Berenguer, d'Hospitalet de Llobregat En aquest apartat del web d'aquest institut es pot consultar el dossier amb les informacions més rellevants del curs que poden interessar a les famílies.</p>
D9	<p>Facilitar al tutor/a i a la resta de l'equip docent tota la informació disponible sobre les famílies dels alumnes nous abans que s'incorporin a l'aula.</p>

	<p>Guió per a la recollida de dades. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen guions per recollir dades en l'entrevista inicial durant la matriculació adaptats a Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria. La informació recollida es pot traspassar als tutors abans que els alumnes s'incorporin a l'aula.</p>
	<p>Model de recollida de dades. Escola L'Espiga de Lleida</p> <p>En el web d'aquesta escola se sistematitza la recollida de dades de les famílies que s'incorporen al centre per poder facilitar la informació a l'equip docent.</p>
D10	<p>Preveure en el Pla d'Acollida espais i actuacions orientades a fer conèixer i promoure els canals de participació de les famílies a la vida del centre.</p>
	<p>Pla d'Acollida per a famílies. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'especificuen les actuacions relacionades amb l'acollida a les famílies, ordenades de manera seqüencial pels àmbits: entorn, centre i aula. Respecte aquesta actuació, cal destacar els seqüents documents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reunió amb les noves famílies del centre, en el que s'ofereixen reflexions respecte de la importància de la reunió amb les famílies noves per fomentar la seva participació a través dels canals que ofereix el centre. • Assemblea de l'AMPA, en el que es proposen orientacions per ajudar els representants de l'AMPA a organitzar la reunió informativa d'inici de curs a les famílies, de manera que sigui una actuació que promogui la seva participació.
	<p>Escola participativa</p> <p>A l'escola Sadako, de Barcelona, conviden les famílies a compartir alguns espais educatius de l'escola com els projectes d'aula, les comissions de treball, o també els projectes del centre "Esmorzars amb Sadako" i "Festes d'aniversari".</p>
D11	<p>Preveure en el Pla d'Acollida a les famílies, actuacions per detectar les possibles necessitats i les expectatives familiars.</p>
	<p>Guió per a la recollida de dades. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen guions per recollir dades en una entrevista inicial durant la matriculació, adaptats a Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria.</p>
D12	<p>Facilitar a l'AMPA informació sobre la incorporació de noves famílies per facilitar la seva participació a l'associació.</p>
	<p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
D13	<p>Establir mitjans per fer un seguiment del procés d'adaptació de les famílies al centre (entrevistes equip directiu-família per fer seguiment del procés, famílies guia i/o acollidores...).</p>
	<p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
<p>E Promovem la participació de l'AMPA en els processos d'acollida a les famílies</p>	
E1	<p>Alinear i coordinar el Pla d'Acollida de centre amb el Pla d'Acollida de l'AMPA.</p>
	<p>Assemblea de l'AMPA. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen orientacions per ajudar els representants de l'AMPA a organitzar la reunió informativa d'inici de curs de manera que sigui una actuació d'acollida a les noves famílies del centre.</p>

	<p>AMPA Farigola del Clot. Barcelona Aquesta AMPA ha col·laborat amb d'altres en l'elaboració d'una guia d'acollida a les famílies que ha publicat la FAPAC. En aquesta pàgina es recullen algunes de les seves valoracions al respecte.</p> <p>Ajude les famílies nouvingudes!. FAPAES En aquest document es dona suport a les AMPA per a l'acollida i la integració de famílies nouvingudes.</p>
E2	<p>Promoure la participació de l'AMPA en el Pla d'Acollida del centre.</p> <p>El procés d'acollida a les famílies nouvingudes des de l'AMPA. M Barrachina i altres. En aquest article de la revista Guix, núm 373, s'explica l'experiència de l'escola Jaume I de Barcelona, que promou trobades d'acollida a les famílies amb la col·laboració de l'AMPA.</p>
E3	<p>Designar una persona del centre encarregada de coordinar i dinamitzar, conjuntament amb l'AMPA, els processos d'acollida a les famílies.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
E4	<p>Potenciar les relacions informatives i de coordinació entre les AMPA d'ESO i les famílies dels alumnes de sisè de primària per facilitar l'acollida quan s'incorporin al nou centre.</p> <p>Pla de transició de Primària a Secundària. Institut La Sènia. València En aquest document s'expliquen tots els passos que segueixen per fer el traspàs d'informacions entre els dos centres, així com l'acollida a l'institut dels alumnes de 6è i de les seves famílies.</p>
F Potenciem la creació de xarxes de suport entre iguals per facilitar l'acollida i integració en el centre.	
F1	<p>Fomentar el paper de les famílies acollidores per acompanyar en els primers processos d'acollida al centre.</p> <p>Orientacions sobre pares i mares delegats de classe El Departament d'Ensenyament ha elaborat aquestes orientacions per ajudar els centres a concretar les funcions i rellevància d'aquesta figura.</p> <p>Famílies acollidores Escola Rocafonda de Mataró En aquest document s'explica l'acció de famílies acollidores, que acullen i acompanyen les famílies de nova incorporació.</p> <p>Jo + ells = Nosaltres. Famílies guia. Ajuntament de Vic En aquest projecte de la ciutat de Vic s'impulsa l'actuació de famílies guia dins de l'escola, amb el suport dels diferents agents educatius i socials, per ajudar a tirar endavant l'actuació d'aquestes famílies en el centre.</p>
F2	<p>Facilitar l'organització de parelles lingüístiques entre les famílies del centre i les famílies nouvingudes.</p> <p>Parelles lingüístiques i mares. Escola Els Convents de Martorell En aquesta escola tenen organitzades parelles lingüístiques i mares que fan d'enllaç entre elles.</p>
F3	<p>Fomentar les famílies guies, és a dir, famílies voluntàries que proporcionen acompanyament i orientació a les noves famílies en diversos àmbits (escolar, lleure, serveis...).</p> <p>Jo + ells = Nosaltres. Famílies guia. Ajuntament de Vic En aquest projecte s'impulsa la figura de les famílies guia, s'assenyalen les seves funcions i la seva importància de cara a l'acollida i la integració de noves famílies.</p>
G Preveiem actuacions i orientacions específiques per a aquelles famílies que presenten circumstàncies que dificulten la seva integració.	

G1	Col·laborar amb les famílies supervisant les sol·licituds de beques i ajuts que presenten per garantir que es realitzen correctament.
	La mateixa actuació és el recurs.
G2	Utilitzar diferents mitjans de comunicació per fer arribar les convocatòries de reunions (trucades telefòniques, sms, agenda escolar, traductor...) per aconseguir que les famílies en risc d'exclusió hi assisteixin.
	<p>Notes per a la comunicació amb les noves famílies que arriben al centre. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest espai es faciliten notes en diversos idiomes per propiciar la comunicació i la relació amb la família de l'alumnat nouvingut. Es donen models per a diferents situacions quotidianes dels centres: autoritzacions per a sortides, demanda d'entrevista, horaris d'activitats.</p>
	<p>Proposta d'informacions a les famílies. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'ofereix un llistat de les informacions que cal facilitar a les famílies perquè coneguin el funcionament del centre.</p>
	<p>Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquesta guia s'ofereix un llistat de programes i plataformes web per utilitzar en la comunicació de les famílies amb l'escola, i destaca el valor afegit que aporten cadascuna d'aquestes eines.</p>
	<p>Com redissenyar les reunions amb famílies?</p> <p>En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
G3	Incorporar en el document d'acollida per a les famílies les guies que el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha publicat en diferents llengües.
	<p>Web d'acollida a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies</p> <p>En aquest web s'ofereix, en deu llengües diferents, informació bàsica sobre l'ensenyament a Catalunya i altres aspectes com convivència, serveis socials, salut, participació...</p>
	<p>DVD d'Acollida. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies</p> <p>En aquest web es posa a l'abast material audiovisual (traduït a diferents llengües) on s'explica el funcionament del sistema educatiu català i altres aspectes com la participació de les famílies en l'educació dels fills i filles.</p>
G4	Facilitar informació a les famílies sobre activitats extraescolars.
	<p>Reunió amb les noves famílies del centre. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposa un guió de continguts per tractar en la reunió amb famílies noves al centre, en el qual es contempla donar informació sobre les activitats extraescolars que s'ofereixen al centre.</p>
	<p>Assemblea de l'AMPA. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen orientacions per ajudar els representants de l'AMPA a organitzar la reunió informativa d'inici de curs a les famílies, de manera que sigui una actuació que promogui la seva participació.</p>
H Utilitzem la carta de compromís educatiu com un document que faciliti l'acolliment de les noves famílies al centre.	
H1	Recollir, a la carta de compromís educatiu, les informacions més rellevants del centre i els possibles canals de participació de les famílies.

	<p>Carta de compromís. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament. En aquest apartat del web es donen orientacions per les famílies sobre quins són els objectius de la carta de compromís i quan s'ha de formalitzar.</p>
H2	<p>Especificar, en els continguts comuns de la carta de compromís educatiu, els compromisos per facilitar l'acollida de les noves famílies (p.ex. per part del centre compromisos informatius i de seguiment; per part de la família compromisos de participació).</p> <p>Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu. Departament d'Ensenyament En aquest document s'ofereixen orientacions i models als centres per elaborar la carta de compromís educatiu en funció de les seves necessitats i context. També inclou models per a l'elaboració dels continguts específics addicionals.</p>
H3	<p>Tenir en compte les possibilitats horàries de les famílies a l'hora de convocar reunions col·lectives.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
I Comptem amb recursos per millorar la comunicació i la relació amb la família (idioma, nivell cultural, dèficits específics, no assistència a reunions...) en els processos d'acollida.	
I1	<p>Traduir el document d'acollida a diverses llengües familiars i preveure que contingui informació visual suficient.</p> <p>Notes per a la comunicació amb les noves famílies que arriben al centre. Departament d'Ensenyament En aquest espai es faciliten notes en diversos idiomes per propiciar la comunicació i la relació amb la família de l'alumnat nouvingut. Es donen models per a diferents situacions quotidianes dels centres: autoritzacions per a sortides, demanda d'entrevista, horaris d'activitats.</p> <p>Proposta d'informacions a les famílies. Departament d'Ensenyament En aquest document s'ofereix un llistat de les informacions que cal facilitar a les famílies perquè coneguin el funcionament del centre</p> <p>Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies. Departament d'Ensenyament En aquesta guia s'ofereix un llistat de programes i plataformes web per utilitzar en la comunicació de les famílies amb l'escola, i destaca el valor afegit que aporten cadascuna d'aquestes eines.</p> <p>Web d'acollida lingüística. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En aquest web s'ofereixen diferents tipus de recursos en l'àmbit de l'acollida lingüística.</p>
I2	<p>Elaborar actuacions específiques per a aquelles famílies que presenten circumstàncies (lingüístiques, culturals..) que dificulten el seu acostament, garantint que totes les famílies puguin rebre el suport necessari i participar del procés d'acolliment en igualtat de condicions (reunions informatives amb mediadors culturals, elaboració de dossiers informatius en diversos idiomes i/o amb criteris de lectura fàcil, etc.).</p> <p>Projecte de mediació cultural en l'àmbit escolar de Salt En aquest municipi, la figura del mediador cultural intervé en els centres educatius per facilitar l'acollida i la integració de famílies i alumnes nouvinguts en els centres educatius de la localitat.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
J Planifiquem i sistematitzem les entrevistes inicials amb les famílies.	

J1	Establir uns objectius clars i un guió model a seguir, que permeti unificar criteris i optimitzar el recurs entre tots els professors i mestres del centre.
	<u>Guió per a la recollida de dades</u> . Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen guions de recollida de dades en una entrevista inicial, adaptats a Educació Infantil , Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria .
	<u>Guió d'entrevista inicial a famílies</u> . Bloc dels equips LIC del Vallès Occidental. En aquest document es proposa un model per a l'entrevista inicial amb la famílies d'alumnes nouvinguts.
J2	Tenir cura que l'entrevista inicial amb la família no sigui només un qüestionari de dades o informacions sobre la història de l'alumne (facilitar qüestionari perquè el contestin a casa, recollir dades a partir del diàleg, etc.).
	<u>Guió per a la recollida de dades</u> . Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen orientacions per fer l'entrevista inicial amb les famílies així com guions de recollida de dades adaptats a Educació Infantil , Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria .
	<u>Model d'entrevistes amb pares</u> . Equipo AMEI En aquest espai es troben models d'entrevistes per a famílies segons l'edat dels seus fills.
	<u>Model d'entrevista inicial a famílies nouvingudes</u> . Govern de les Illes Balears En aquest model d'entrevista es recullen moltes dades de l'alumne i de la família, informacions que es poden traspasar al tutor.
J3	Recollir i sistematitzar la informació recollida durant l'entrevista per tal de transmetre-la oportunament, amb rigor i professionalitat, al tutor/a i a la resta de l'equip docent abans que els alumnes nous s'incorporin a l'aula.
	La mateixa actuació és el recurs.
K Recollim i difonem les bones pràctiques d'acollida del centre, les quals es valoren i recullen en la Memòria Anual del centre.	
K1	Disposar de canals d'informació per compartir les experiències d'acollida que es duen a terme amb la resta de professorat del centre.
	La mateixa actuació és el recurs.
K2	Aportar les experiències que es duen a terme en el centre als seminaris de traspàs primària-secundària, a les reunions amb altres centres de l'entorn, a espais virtuals d'intercanvi o pràctica compartida, etc.
	<u>Recursos Bones Pràctiques</u> En aquest espai de la XTEC trobareu orientacions i un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques que es desenvolupen en els centres educatius en relació a la implicació i participació de les famílies.
L Avaluem el funcionament del Pla d'acollida per a famílies i ho recollim en la memòria.	
L1	Recollir el grau de satisfacció que tenen les famílies sobre el seu procés d'acollida.
	<u>Pla d'Acollida per a famílies</u> . Departament d'Ensenyament En aquest document s'especificuen les actuacions relacionades amb l'acollida a les famílies, ordenades de manera seqüencial pels àmbits entorn, centre i aula. Respecte aquesta actuació, cal destacar els següents documents que recullen qüestionaris de satisfacció centrats en cada tema: <ul style="list-style-type: none"> • Jornada de portes obertes al centre educatiu

	<ul style="list-style-type: none"> • Matriculació en un centre educatiu • Reunió amb les noves famílies del centre • Assemblea de l'AMPA • Reunió d'inici de curs
	<p>Qüestionari de satisfacció de famílies. L'escola Jacint Verdaguer de Tàrraga En aquest qüestionari es demana opinió a les famílies sobre com reben les informacions i aspectes organitzatius del centre.</p>
	<p>Models de qüestionaris sobre la participació de les famílies En l'informe <i>Parent involvement in schools. Best practicebriefs</i> (2004) de la Outreach University de Michigan es proposen diversos qüestionaris perquè el centre reflexioni sobre la participació de les famílies.</p>
L2	<p>Avaluar el funcionament del Pla d'Acollida del centre i recollir la valoració en la Memòria Anual, elaborant, si escau, propostes per millorar-lo.</p>
	<p>La mateixa actuació és el recurs.</p>

Àmbit AULA	
<p>A Disposem d'estratègies organitzatives i metodològiques per facilitar l'acollida a les famílies del grup classe.</p>	
A1	<p>Establir i difondre entre els tutors unes orientacions bàsiques, senzilles i adequades al context sobre com ha de ser el tracte humà en les relacions amb les famílies, tant pel que fa al llenguatge verbal com al no verbal, amb la finalitat de crear un clima de confiança.</p>
	<p>L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació. Departament d'Ensenyament. En aquesta guia s'assenyalen els objectius de l'entrevista inicial i les habilitats comunicatives a tenir en compte per crear un ambient de confiança amb la família. També es proposen models d'entrevista per a diferents etapes educatives.</p>
	<p>Orientacions per a les entrevistes tutorials. Universitat de les Illes Balears En aquest document es donen orientacions sobre els aspectes a tenir en compte en les relacions amb les famílies: el llenguatge verbal, no verbal i les actituds del professional amb la finalitat de millorar la comunicació en les entrevistes.</p>
A2	<p>Tenir cura dels espais per a les reunions amb les famílies per tal de crear un ambient acollidor (disposició de les taules, berenar, previsió de recursos, participació de les famílies en la preparació...).</p>
	<p>Els espais. Marta Barrera i altres. Guix núm. 325. En aquest article es proposa una reorganització dels espais del centre per fer-ne un millor ús i aconseguir un clima familiar i acollidor en el que les famílies també se sentin implicades.</p>
	<p>L'escola oberta a les famílies. Escola Congrés-Indians de Barcelona En aquest centre hi ha diferents espais acollidors perquè les famílies puguin relacionar-se entre elles i comunicar-se d'una manera distesa amb els mestres.</p>
	<p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i</p>

	permetin millorar la seva participació i implicació al centre.
A3	Crear un clima de confiança a partir del diàleg positiu.
	L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació. Departament d'Ensenyament. En aquesta guia s'assenyalen les habilitats comunicatives a tenir en compte per crear un clima de confiança en les entrevistes amb famílies.
B Utilitzem els processos d'acollida a les famílies per implicar-les en el procés escolar dels seus fills.	
B1	Fer coincidir la signatura (família-tutor/a) dels continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu amb el moment de tancament del procés d'acollida, donant al procés d'acollida un sentit complet.
	Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu. Departament d'Ensenyament. En aquest document s'ofereixen orientacions i models als centres per elaborar la carta de compromís educatiu en funció de les seves necessitats i context. També inclou models per a l'elaboració dels continguts específics addicionals.
B2	Promoure, en els cursos inicials d'escolarització, la participació de les famílies en el procés d'adaptació dels nens i nenes a l'aula.
	Pla d'acollida al centre. CP Pascual Andreu d'Almoradí, Alacant En aquest Pla trobareu una descripció de com fan l'acollida a les famílies dins l'aula.
B3	Aprofitar la participació de les famílies, en el procés d'adaptació de l'alumnat més petit, per conèixer-les i que aquestes coneguin el treball que es fa a l'aula i per què.
	Pas a pas. Iniciar l'escola. Escola dels Encants de Barcelona En aquesta pàgina es pot veure com les famílies participen en l'entrada a l'escola i contribueixen a crear un espai de seguretat pels nens.
C Disposem de diferents estratègies per fer de la reunió d'inici de curs un espai d'acolliment i integració de les famílies.	
C1	Elaborar, per dur a terme la reunió o reunions d'inici de curs, un guió sistematitzat i temporitzat per tal que aquesta actuació esdevingui un espai d'informació, d'orientació i de coneixença mútua entre les famílies i el tutor/a del grup.
	Reunió d'inici de curs. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposa un guió de continguts per tractar en la reunió inicial del tutor amb les famílies del grup-classe.
	L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació. Departament d'Ensenyament. En aquesta guia s'ofereix un llistat de tots els ítems a tenir en compte per a l'entrevista d'inici de curs, elaborats per a cada etapa educativa.
	Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.
	Model de recollida de dades. Escola L'Espiga de Lleida. En aquesta escola es proposa un model de recollida de dades per a l'entrevista inicial amb la família.
C2	Incorporar, en la reunió d'inici de curs, les informacions, orientacions i recursos que facilita el web Família i Escola. Junts x l'Educació per facilitar l'acollida de les famílies i orientar-les en el seu ús.

	<p>Acol·lida familiar amb l'espai web Família i Escola. Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquest document trobareu orientacions sobre com utilitzar els recursos de la pàgina per organitzar l'acollida de les famílies al centre. S'indiquen aspectes com les Preguntes més freqüents de les famílies sobre l'escolaritat, l'apartat de les Etapes educatives o la Carta de compromís.</p>
C3	<p>Sensibilitzar les famílies de la importància de participar en la formació de pares i mares que el centre realitzi com un espai d'integració i aprenentatge entre iguals, i per fer un adequat seguiment escolar dels fills.</p> <p>Escola de pares i mares. Formació en els centres educatius. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquest web es poden trobar mòduls formatius que ajudaran a organitzar la formació per a pares i mares en les escoles.</p> <p>Formació per a famílies a l'espai web Família i Escola. Junts X l'educació</p> <p>El Departament d'Ensenyament a través del seu espai web Família i Escola. Junts X l'educació, ofereix mòduls autoformatius que podeu utilitzar per organitzar sessions formatives per a famílies al centre educatiu.</p> <p>Formació per a pares i mares. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies</p> <p>En aquest web s'ofereixen espais per a formació de pares i mares.</p> <p>Escola de Pares. FAPAC</p> <p>En aquest web s'informa sobre un dels serveis que ofereix la FAPAC: facilitar la formació dels pares i les mares pel que fa als aspectes relacionats amb la seva activitat com a membres de la comunitat escolar, així com també en qualitat de responsables de l'educació dels seus fills.</p>
C4	<p>Fer participar les famílies en la preparació de la reunió d'inici de curs preguntant sobre els temes dels quals voldrien que es parlés.</p> <p>Com fer les reunions d'inici de curs més participatives</p> <p>El Departament d'Ensenyament ha elaborat aquestes orientacions per ajudar els centres a implicar les famílies en el disseny i organització d'aquestes reunions.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies?</p> <p>En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
C5	<p>Tenir en compte les possibilitats horàries de la família a l'hora de convocar-los a les entrevistes o reunions.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
C6	<p>Fomentar el traspàs d'informació entre iguals en les primeres reunions de pares i mares del grup classe.</p> <p>Com fer les reunions d'inici de curs més participatives</p> <p>El Departament d'Ensenyament ha elaborat aquestes orientacions per ajudar els centres a implicar les famílies en el disseny i organització d'aquestes reunions.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies?</p> <p>En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
D	<p>Preveiem diferents canals de comunicació (correu electrònic, circular, dossier traduït a diversos idiomes...) per tal que la informació que es dona a la reunió d'inici de curs arribi a totes les famílies, hagin assistit o no.</p>

D1	<p>Promoure l'ús de tecnologies (sms, email, skype, gmail amb webcam...) en casos necessaris.</p> <p>Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies. Departament d'Ensenyament. En aquest document trobareu un llistat de programes i plataformes web per utilitzar en la comunicació de les famílies amb l'escola, així com el valor afegit que aporten cadascuna d'aquestes eines.</p>
D2	<p>Disposar d'un protocol específic per fer arribar les informacions donades, en la reunió d'inici de curs i en les entrevistes, a les famílies que no hagin assistit.</p> <p>Protocol per fer arribar la informació a les famílies que no poden assistir a les reunions d'inici de curs. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies s'ofereix un protocol per fer arribar informacions a les famílies que no assisteixen a la reunió d'inici de curs.</p>
<p>E Disposem de diferents formats d'entrevista inicial segons l'edat dels alumnes i característiques de les famílies.</p>	
E1	<p>Elaborar diferents formats d'entrevista inicial amb el tutor o tutora del grup (entrevistes individuals, de diverses famílies, amb la participació d'altres famílies per fer de suport..., segons l'edat de l'alumne i les característiques de les famílies, el moment del curs en què s'incorpora, procedència, etc.).</p> <p>L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació. Departament d'Ensenyament. En aquesta guia s'assenyalen els objectius de l'entrevista inicial, les habilitats comunicatives a tenir en compte i es proposen models d'entrevista per a diferents etapes educatives.</p> <p>Guió per a la recollida de dades. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen guions per a la recollida de dades durant l'entrevista inicial adaptats a Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatoria.</p>
E2	<p>Tenir en compte la diversitat de les famílies per adequar aspectes dels continguts de les entrevistes o reunions de curs (formats de les reunions, canals de comunicació, traductor, horaris, etc.).</p> <p>Reunió d'inici de curs. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen aspectes importants per organitzar la reunió inicial del tutor amb les famílies del grup-classe.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p> <p>Pla d'acollida al centre. Escola Pascual Andreu d'Almoradí, Alacant En aquest Pla d'Acollida trobareu una programació molt pormenoritzada de com fer l'acollida tenint en compte les diferents realitats socials de les famílies.</p>
<p>F Potenciem la creació de xarxes de suport entre iguals per facilitar l'acollida del grup classe.</p>	
F1	<p>Promoure la col·laboració de les famílies en l'acompanyament de les noves famílies (famílies guia, acollidores, parelles lingüístiques...).</p> <p>Protocol per fer arribar la informació a les famílies que no poden assistir a la reunió d'inici de curs. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies s'ofereix un protocol per fer arribar informacions a les famílies que no assisteixen a la reunió d'inici de curs en el que es contempla la col·laboració de les famílies delegades.</p>

	<p>Famílies acollidores. Escola Rocafonda de Mataró</p> <p>En aquesta escola, amb la col·laboració de l'AMPA, es promouen les famílies acollidores que acullen i acompanyen les famílies de nova incorporació.</p>
F2	<p>Promoure l'acompanyament entre famílies novingudes del mateix país d'origen per facilitar l'acollida i la integració dels fills al grup classe.</p> <p>El procés d'acollida a les famílies novingudes des de l'AMPA. Maria Barrachina i altres. Guix, número 373</p> <p>En aquest article s'explica l'experiència de l'escola Jaume I de Barcelona sobre l'acollida a les famílies novingudes en diferents llengües, amb participació de l'AMPA i de les famílies que ja són a l'escola.</p>
F3	<p>Definir les funcions dels pares i mares delegats de classe i informar a totes les famílies de la seva existència.</p> <p>Orientacions sobre pares i mares delegats de classe</p> <p>El Departament d'Ensenyament ha elaborat aquestes orientacions per ajudar els centres a concretar les funcions i rellevància d'aquesta figura.</p> <p>Delegados y delegadas de padres y madres. CODAPA (Confederació Andaluza de Asociaciones de Madres y Padres)</p> <p>En aquesta guia s'explica com organitzar i potenciar la figura del pare o mare delegat de classe.</p> <p>Funcions del delegat de classe en un centre d'educació primària. CEIP Vila Olímpica de Barcelona</p> <p>En aquesta guia s'explica el significat de ser pare o mare delegat de classe, els seus objectius i el seu funcionament.</p> <p>Acord marc del delegat. Escola Santa Maria de Cervelló i AMPA del mateix centre.</p> <p>En aquest document es presenta l'acord marc elaborat per l'escola i l'AMPA per donar orientacions als pares delegats i delegades sobre les seves funcions i la seva actuació al centre.</p>
F4	<p>Convidar, a les diferents reunions, a famílies delegades d'altres cursos perquè expliquin la seva experiència i la importància del seu rol.</p> <p>Orientacions sobre pares i mares delegats de classe</p> <p>En aquest document del Departament d'ensenyament s'ofereixen les funcions d'aquesta figura de pares i mares delegats d'aula que cada vegada més centres incorporen com a òrgan de comunicació i participació al centre.</p>

Àmbit ENTORN	
A Tenim en compte els recursos de l'entorn del centre en la planificació d'estratègies per afavorir l'acollida i integració de les famílies.	
A1	<p>Utilitzar els recursos de l'entorn per millorar el procés d'acollida (traductors, mediadors, voluntariat cultural, promotors escolars, entitats, associacions...).</p> <p>PEE de l'Ajuntament de Castelldefels</p> <p>En aquest Pla s'ofereix informació sobre l'ús dels recursos de l'entorn per a afavorir l'acollida de les famílies.</p> <p>Borsa de traducció. PEE d'Olot</p> <p>En aquesta Bona Pràctica es potencia i facilita la comunicació família-escola en tots els casos, sobretot en el de les famílies novingudes. Es valora la implicació i voluntat municipal de tenir una borsa de traductors pròpia, regular, autònoma i que conegui l'entorn</p>

A2	Comptar amb els professionals de diferents serveis externs (EAP-LIC...) en el procés d'acollida de les famílies.
	La mateixa actuació és el recurs.
B Ens coordinem amb les administracions locals i entitats de l'entorn del centre per facilitar l'acollida de les noves famílies.	
B1	Promoure, conjuntament amb l'administració local, plans d'acollida municipals (complementaris del Pla d'Acollida del centre) que fomentin la participació activa dels nous membres en els espais comunitaris, i l'arrelament al territori.
	Accions d'acolliment municipal a les famílies. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es reflexiona sobre la importància dels plans d'acollida municipals i com els centres hi poden participar.
	PEE de Girona Est En aquest municipi, centres de primària i secundària amb un alt nombre d'alumnes provinents de diferents països, es coordinen mitjançant el PEE per facilitar l'acollida de les noves famílies.
	Plans locals d'acollida. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. En aquests plans s'impulsen actuacions coordinades al voltant de polítiques d'igualtat i d'acomodació en el territori de les famílies nouvingudes.
	Consell Municipal per la Convivència i la ciutadania. Ajuntament de Viladecans En aquest organisme hi participen entitats de la ciutat. Un dels seus objectius es centra en fomentar la participació de les famílies nouvingudes.
B2	Incorporar en els processos d'acollida per a famílies els recursos publicats a la localitat relacionats amb aquesta temàtica (guies d'acollida, coneixement de l'entorn...).
	Atenció als Immigrants. Benvinguts. Ajuntament de Roses En aquesta pàgina l'Alcalde del municipi dóna la benvinguda a la ciutat en diferents llengües i presenta aquesta guia d'acollida pels nouvinguts.
B3	Col·laborar amb el servei de primera acollida del municipi.
	La mateixa actuació és el recurs.
B4	Sistematitzar la comunicació i intercanvi d'informació amb les entitats i organismes que treballin amb les famílies que s'incorporen al centre (Serveis Socials, OME, Centre d'Atenció Primària, etc.).
	La mateixa actuació és el recurs
B5	Comunicar els casos de famílies en risc d'exclusió detectats a organismes, serveis o entitats per tal que tinguin el coneixement adequat i puguin intervenir (EAP, Serveis Socials...).
	La mateixa actuació és el recurs.
B6	Col·laborar en la sensibilització dels mitjans de comunicació locals perquè fomentin la inclusió de la nova ciutadania.
	La mateixa actuació és el recurs.
B7	Promoure activitats comunitàries perquè les famílies de diferents centres es coneguin i comparteixin experiències respecte a l'educació dels fills.
	Taller de famílies. PEE de Calaf En aquest taller, una tarda a la setmana en horari lectiu, es reuneixen famílies autòctones i

	nouvingudes de les diferents etapes educatives a la biblioteca de l'escola Alta Segarra per a tractar diversos temes.
	La xarxa facilitadora de l'aprenentatge i impulsora del servei . Escola Maria Cortina de Reus En aquest centre es fomenta la relació entre centres educatius amb diferents realitats socioculturals, realitzant activitats lúdico-educatives de manera coordinada entre els centres educatius, les famílies i les entitats.
C Donem a conèixer a les famílies els projectes comunitaris en els que participem.	
C1	Incloure en el Pla d'Acollida a les famílies la presentació dels projectes comunitaris en què el centre participi.
	La mateixa actuació és el recurs
C2	En el cas de pertànyer a un Pla educatiu d'entorn, donar a conèixer el projecte a les famílies i com participar-hi.
	La mateixa actuació és el recurs
C3	Treballar conjuntament amb l'AMPA per informar de les activitats que realitza amb altres AMPA i entitats de l'entorn.
	La mateixa actuació és el recurs
D Facilem que les famílies tinguin informació sobre les entitats de l'entorn, així com del serveis que els poden oferir (beques, ajuts, lleure, cultura...).	
D1	Informar les famílies sobre serveis i possibilitats d'ajuts existents a l'entorn del centre.
	Associacions i entitats culturals i de lleure . Web Família i Escola. Junts x l'Educació En aquest web del Departament d'Ensenyament es pot trobar una relació d'agrupacions de lleure i d'associacions així com un buscador d'altres entitats.
	Caminem plegats . PEE de Mataró En aquesta experiència es recull com s'organitzen activitats per a famílies de P3 fins a 6è propiciant el coneixement de les entitats del barri, de les entitats i dels espais més significatius de la ciutat.
D2	Organitzar activitats que facilitin el coneixement de l'entorn per part de les famílies nouvingudes.
	Mediateca d'Acollida. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En aquesta col·lecció de 6 DVD editats en deu llengües es facilita informació sobre Catalunya i la societat catalana a les persones nouvingudes.
D3	Incloure en el pla d'acció tutorial l'acompanyament de les famílies per informar-les de les entitats i associacions de lleure, amb la finalitat de facilitar la integració social dels alumnes.
	PAT Maristes En aquest Pla es fa referència a les activitats de lleure que s'organitzen des del centre.
D4	Potenciar la creació de xarxes de suport entre iguals per facilitar l'acollida i el coneixement de l'entorn de les famílies (famílies guia, famílies acollidores, etc.).
	Famílies guia . Ajuntament de Vic En aquest projecte es promou l'acció coordinada entre les diferents famílies d'una mateixa escola amb el suport dels diferents agents educatius i socials de la ciutat .
D5	Promoure jornades al centre amb la participació de les entitats de l'entorn per tal que es donin a conèixer a les famílies noves.

	<p>Xerrada de coneixement de l'entorn. Cerdanyola del Vallès En aquest espai es pot trobar la convocatòria d'una xerrada que es fa en un centre educatiu per donar informacions de l'entorn a totes les famílies nouvingudes del municipi.</p>
E Avaluem la satisfacció de les famílies sobre les accions realitzades en el procés d'acollida a l'entorn.	
E1	Recollir el grau de satisfacció de les famílies sobre les informacions d'entitats de l'entorn en el procés d'acollida.
	La mateixa actuació és el recurs
E2	Incloure, en la Memòria de curs, la valoració del funcionament del Pla d'Acollida del centre respecte l'entorn, elaborant, si escau, propostes de millora.
	La mateixa actuació és el recurs
E3	Recollir bones pràctiques d'altres centres del territori sobre experiències d'acollida que incloguin la relació amb l'entorn.
	<p>Jornada d'intercanvi d'experiències. PEE de Granollers En aquest Pla d'Entorn es contempla la realització d'una Jornada anual d'intercanvi d'experiències entre professionals de diferents centres de la població amb la intenció de compartir les activitats que es porten a terme.</p>

6.2 Carta de compromís educatiu

Definició

La carta de compromís educatiu és un document que situa, facilita i afavoreix la cooperació entre les accions educatives de les famílies i la del centre educatiu.

Introducció

Per afavorir l'èxit educatiu de tot l'alumnat és imprescindible establir un marc de relacions i compromisos entre les famílies i els centres educatius. Les funcions i rols competencials de la família i l'escola són diferents però complementaris i, per tant, la coherència entre les diferents actuacions ha de facilitar l'èxit de l'acció educativa.

En aquest sentit, [l'article 7 del Decret 102/2010](#) de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius assenyala que la carta de compromís educatiu ha d'expressar els compromisos que cada família i el centre s'avenen a adquirir per garantir la cooperació entre les accions educatives de les famílies i la del centre educatiu en un entorn de convivència, respecte i responsabilitat en el desenvolupament de les activitats educatives.

Els continguts comuns de la carta s'han de formular amb la participació de la comunitat escolar, especialment dels professionals de l'educació i de les famílies, i han de ser aprovats pel consell escolar. Cada centre educatiu ha de concretar la seva carta de compromís educatiu d'acord amb els principis, objectius, criteris i valors del projecte educatiu.

El centre i la família hauran de formalitzar la carta de compromís amb els continguts comuns en el moment de la matrícula. Aquest document anirà signat pel pare, mare o tutor/a legal de l'alumne/a i per la direcció del centre educatiu públic o la persona titular del centre privat concertat o, en el seu nom, per qui disposin les normes d'organització i funcionament del centre.

D'altra banda, i d'acord amb [l'article 7.4 del Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia de centres, la carta de compromís educatiu ha de fer referència al seguiment de l'evolució dels alumnes. En aquest sentit, i amb la finalitat que la carta de compromís educatiu pugui ser una eina més efectiva en el seguiment individualitzat de l'alumne, és convenient afegir als continguts comuns de la carta altres continguts específics addicionals per al seguiment de cada alumne/a. Per això, els centres educatius, d'acord amb cada família, poden completar cada carta de compromís amb una addenda de continguts específics addicionals on, un cop detectades les necessitats de cada alumne, s'especifiquen les mesures que es duren a terme per millorar-ne el rendiment escolar i la integració escolar i social, els compromisos que cada família segons les seves característiques, i el centre s'avenen a adquirir en relació amb aquestes accions, i el seguiment dels resultats de les mesures dutes a terme. Aquesta addenda, que ha de ser signada pel pare, mare o tutor/a legal de l'alumne i pel tutor del centre, pot ser

signada també pel noi o per la noia a partir del 1r curs de l'educació secundària obligatòria i del cicle superior de primària si s'escau.

L'eficàcia i validesa de la carta estarà determinada pel grau d'informació, comunicació i participació que es doni a les famílies, fet que afavorirà que no es vegi com un document formal sinó com una proposta educativa que té com a objectiu poder concretar necessitats de l'alumnat en el seu procés educatiu amb actuacions compartides entre l'escola i la família. D'aquí que caldrà garantir que es considerin els diferents contextos on està arrelat l'alumnat i el procés necessari perquè les demandes no estiguin fora de les possibilitats i les característiques de la família.

Amb aquestes consideracions, les addendes incloses a la carta de compromís són una eina que facilita l'acció tutorial compartida entre família i escola i que té per finalitat el seguiment del procés escolar dels fills, amb acords compartits i accions coordinades i dirigides a l'èxit escolar i educatiu dels infants i joves.

Normativa de referència

Diagnosi, propostes d'actuació i recursos

Els centres educatius poden valorar la seva situació respecte a la línia d'intervenció, indicant a cada afirmació o ítem de diagnosi (A,B,C...) el grau d'assoliment o acord (gens, poc, bastant, molt). A partir de les seves respostes, l'aplicació Escola i Família genera els punts forts i febles i proposa unes actuacions de millora (A1, A2...B1,B2,B3...) juntament amb recursos relacionats amb cadascuna.

Àmbit CENTRE	
A Sensibilitzem el claustre i les famílies sobre la importància de la carta de compromís educatiu.	
A1	<p>Dur a terme accions per sensibilitzar el claustre de la importància de la carta de compromís educatiu per afavorir la confiança i la coresponsabilitat entre famílies i centre educatiu.</p> <p>Famílies, escola i èxit. Fundació Bofill</p> <p>En aquest informe es mostra la gran rellevància que tenen les relacions entre escola i família i conclou que la quantitat i la qualitat dels vincles entre docents i família influeix de manera important en el clima del centre i de l'aula. Un d'aquests vincles és la Carta de Compromís Educatiu.</p> <p>ARASANZ, A (2009) És necessària la carta de compromís? Revista Fapel News núm.11</p> <p>En l'editorial d'aquesta revista l'autor reflexiona sobre la carta de compromís educatiu com a mitjà perquè la família es coresponsabilitzi amb l'escola en l'educació dels fills.</p>
A2	<p>Dur a terme accions per sensibilitzar l'AMPA de la importància de la carta de compromís per afavorir la confiança i coresponsabilitat entre famílies i centre educatiu.</p> <p>Comunicat a les AMPA en referència a la carta de compromís educatiu. FAPAES</p> <p>En aquest document es fa una valoració positiva de la carta de compromís com una eina necessària per als centres i les famílies.</p>
B Elaborem els continguts comuns de la carta de compromís educatiu de manera participativa entre docents i famílies.	
B1	<p>Dissenyar i concretar en el Pla anual els espais organitzatius per fer efectiu el procés participatiu en l'elaboració de la carta de compromís educatiu.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>

B2	Organitzar espais de treball per tal que l'AMPA del centre pugui participar en l'elaboració dels continguts comuns de la carta de compromís educatiu.
	<p>Escola Congrés Indians</p> <p>En aquest centre han elaborat la carta de compromís mitjançant diferents sistemes de participació, intentant que els acords recollits fossin viables tant per a les famílies com a l'equip docent.</p>
B3	Tenir en compte les orientacions del Departament d'Educació en l'elaboració de la carta de compromís educatiu.
	<p>Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'ofereixen orientacions i models per elaborar la carta de compromís educatiu en funció de les seves necessitats i context. També inclou models per a l'elaboració dels continguts específics addicionals.</p>
B4	Fer ús de les informacions, orientacions i recursos que facilita el web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament sobre la carta de compromís educatiu.
	<p>Carta de compromís educatiu</p> <p>En aquest apartat del web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament s'explica a les famílies què és la carta de compromís, quins són els seus objectius i què són els continguts específics addicionals.</p>
C Reflectim en els continguts comuns de la carta de compromís educatiu, els principis i caràcter propi del centre.	
C1	Fer referència, en els continguts comuns de la carta, al respecte a les conviccions ideològiques i morals de les famílies en el marc dels principis i valors educatius establerts per les lleis.
	<p>Model de Carta de Compromís Institut El Vern de Lliçà de Vall</p> <p>En aquesta carta de compromís es manifesta de manera explícita el respecte cap a les conviccions morals i religioses de les famílies.</p>
C2	Fer referència, en els continguts comuns de la carta, a les normes d'organització i funcionament del centre i als compromisos que tant les famílies com el centre s'avenen a adquirir al respecte.
	<p>Carta de compromís. Institut Arnau Cadell de Sant Cugat del Vallès</p> <p>En aquesta carta s'especifica que s'informarà a les famílies sobre les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC), així com els compromisos dels pares perquè els fills les respectin.</p>
C3	Fer referència, en els continguts comuns de la carta, als valors i normes de convivència del centre així com a les mesures correctores i als compromisos que tant les famílies com el centre s'avenen a adquirir al respecte.
	<p>Carta de compromís. Institut del Mollet del Vallès</p> <p>En aquesta carta es fa referència al compromís de les famílies per exigir als fills un comportament adequat en tot moment a les normes de convivència específiques del centre.</p>
	<p>Carta de compromís. Institut Ernest Lluch de Barcelona.</p> <p>En aquest document es demana a les famílies, entre d'altres, el compromís d'acceptar les mesures disciplinàries recollides en les Normes d'Organització i Funcionament del Centre (NOFC) que imposi la comissió de Disciplina del centre.</p>
C4	Fer referència, en els continguts comuns de la carta, a les diverses formes i canals de participació de totes les famílies en el procés escolar dels seus fills.
	<p>Carta de compromís. Escola Montagut de Vilafranca del Penedès</p>

	En aquest document es concreten els canals de comunicació que ofereix el centre perquè les famílies puguin fer el seguiment del procés escolar dels fills i participar-hi.
D Preveiem mecanismes per elaborar i fer el seguiment dels continguts específics corresponents a l'addenda de la carta de compromís.	
D1	Planificar espais de reflexió en el primer trimestre on l'equip docent pugui detectar les necessitats de cada alumne/a, per poder formular una addenda amb els continguts específics dins de la carta de compromís educatiu.
	La mateixa actuació és el recurs
D2	Establir i difondre unes orientacions o rutines entre els professors sobre com s'ha de fer el seguiment dels acords establerts amb les famílies en l'addenda de la carta de compromís educatiu.
	La mateixa actuació és el recurs
E Creem un clima de confiança que permeti crear un context relacional positiu, quan les famílies hagin de signar la carta de compromís inicial.	
E1	Dissenyar uns espais per presentar a totes les famílies la carta de compromís educatiu i explicar-ne la finalitat.
	Plantejament de la carta de compromís . Institut Manel de Montsuar de Lleida En aquest document del centre s'especifica com es farà difusió a les famílies de la carta de compromís educatiu dissenyada en el centre.
E2	Traduir els continguts comuns de la carta de compromís educatiu, si cal, a diverses llengües familiars, amb llenguatge gràfic de suport...
	La mateixa actuació és el recurs
F Difonem les bones pràctiques sobre l'ús de la carta de compromís educatiu.	
F1	Recollir i difondre les experiències sobre la carta de compromís que es duen a terme en el centre als seminaris de traspàs primària-secundària, a les reunions amb altres centres de l'entorn, als espais virtuals d'intercanvi o a l'espai de pràctica compartida de la Xtec.
	Difusió de Bones Pràctiques a Escola i Família . En aquest espai de la XTEC trobareu les orientacions i un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques que es desenvolupen en els centres educatius en relació a la implicació i participació de les famílies.
	Carta de compromís . Escola Martinet de Barcelona En el marc de les coordinacions d'escoles de primària de la zona amb l'institut corresponent, s'ha consensuat aquesta carta de compromís, que ha estat elaborada en una comissió oberta en la que han participat famílies i mestres de l'escola.
G Fem el seguiment de l'ús de la carta de compromís educatiu i les seves addendes i en valorem els resultats.	
G1	Revisar periòdicament i al final del curs acadèmic els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu de manera conjunta amb la família.
	La mateixa actuació és el recurs
G2	Avaluar el funcionament de la carta de compromís educatiu en la Memòria anual de centre i elaborar, si s'escau, propostes per millorar la qualitat del recurs.
	Enquesta en línia per demanar l'opinió de les famílies . Col·legi Sagrat Cor de Vic Aquest centre ha elaborat un qüestionari adreçat a les famílies demanant la seva col·laboració per millorar la carta de compromís educatiu del centre.

Àmbit AULA	
A Detectem, compartim i fem un seguiment amb les famílies de les necessitats de cada alumne i les mesures necessàries per a la millora del seu procés educatiu.	
A1	Recollir les necessitats detectades per part de l'equip docent durant el primer trimestre, i les mesures necessàries que permetin la seva millora en el rendiment acadèmic.
	El recurs poden ser les proves inicials de cada centre.
A2	Compartir amb cada família l'observació inicial, la diagnosi de les necessitats i les mesures apropiades que permetin la seva millora.
	La mateixa actuació és el recurs
B Signem amb les famílies els compromisos que permetin la millora del rendiment acadèmic i el seguiment del procés educatiu dels fills.	
B1	Plantejar la carta de compromís educatiu en un sentit ampli, no només com un document que es signa en el moment de la matrícula de l'alumne, sinó també com un document viu que permet el diàleg i la presa d'accions conjuntes entre la família i el centre educatiu al llarg de tot el procés escolar de l'alumne.
	La mateixa actuació és el recurs.
B2	Signar amb les famílies, i a partir de 1r d'ESO o cicle superior de primària, si s'escau, també amb l'alumnat, els compromisos que permetin la millora en el rendiment acadèmic i el procés educatiu de l'alumne/a.
	Carta de compromís amb signatura dels alumnes. Institut Mont Perdut de Terrassa En aquest centre s'ha cregut necessari que els alumnes signin també la carta de compromís per fer-los corresponsables del seu procés d'ensenyament-aprenentatge i de la seva pertinença a la comunitat educativa.
	Carta de compromís amb participació dels alumnes. Institut Pere Alsius i Torrent de Banyoles En aquest centre, la carta de compromís consta d'un apartat específic de compromisos per part dels alumnes ja que es considera que així es responsabilitzen del seu procés formatiu.
B3	Utilitzar els continguts addicionals de la carta de compromís per implicar les famílies en el seguiment i millora del rendiment acadèmic dels fills.
	Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu. Departament d'Ensenyament Aquest document s'ofereixen orientacions sobre el "seguiment de l'evolució dels alumnes" per ajudar al centre educatiu i a les famílies.
B4	Utilitzar els continguts addicionals de la carta de compromís com una eina per fomentar i millorar la bona convivència dels alumnes en el centre.
	Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu. Departament d'Ensenyament En els annexos d'aquest document s'ofereixen continguts que tenen a veure amb la convivència en el centre.
	Activitats per treballar la carta de compromís amb els alumnes. Departament d'Ensenyament En aquest document trobareu propostes per treballar amb els alumnes de 1r i 3r d'ESO el valor de la carta de compromís. En concret, les activitats de 3r d'ESO treballen els continguts específics addicionals de la carta de compromís a través d'un cas pràctic.
B5	Utilitzar els continguts addicionals de la carta de compromís per fomentar el compromís cívic

de l'alumnat.	
<p>Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu. Departament d'Ensenyament En els annexos d'aquest document, a l'apartat "Seguiment de l'evolució dels alumnes" es poden trobar continguts que tenen a veure amb el compromís cívic de l'alumnat.</p>	
<p>Activitats per treballar la carta de compromís amb els alumnes. Departament d'Ensenyament En aquest document trobareu propostes per treballar amb els alumnes de 1r i 3r d'ESO el valor de la carta de compromís. En concret, les activitats de 3r d'ESO treballen els continguts específics addicionals de la carta de compromís a través d'un cas pràctic.</p>	
C Informem els alumnes sobre el valor de la carta de compromís educatiu i els continguts comuns que conté.	
C1	Dur a terme actuacions i dinàmiques d'aula amb l'alumnat sobre els continguts comuns de la carta de compromís educatiu en les sessions de tutoria, amb la finalitat de sensibilitzar-lo de la importància de la carta i coresponsabilitzar-lo.
	<p>Activitats per treballar la carta de compromís amb els alumnes. Departament d'Ensenyament En aquest document trobareu propostes per treballar amb els alumnes de 1r i 3r d'ESO el valor de la carta de compromís. En concret, les activitats de 3r d'ESO treballen els continguts específics addicionals de la carta de compromís a través d'un cas pràctic.</p>
C2	Conscienciar als alumnes de Secundària i segon cicle de primària sobre la importància de signar els continguts de la carta de compromís com una forma de responsabilitzar-se del seu procés educatiu.
	<p>Carta de compromís amb signatura dels alumnes. Institut Pla d'en Boet de Mataró. En aquest centre, la carta de compromís, que la signen també els alumnes, està inclosa dins del Pla d'Acció Tutorial, i es considera una eina de treball en les reunions amb els pares i en el seguiment que en fan els tutors amb els alumnes perquè es responsabilitzin del seu procés educatiu.</p>

Àmbit ENTORN	
A Incloem en la carta de compromís educatiu els compromisos de l'administració local per col·laborar i afavorir l'èxit educatiu.	
A1	Tenir en compte els compromisos de l'administració local en l'elaboració del continguts comuns de la carta de compromís educatiu per afavorir l'èxit educatiu.
	<p>Carta de compromís entre el centre i l'entorn. Institut Manuel de Montsuar, Lleida. En aquest centre s'elabora la carta de compromís amb la participació de l'alumnat, el professorat, les famílies, els Ajuntaments dels pobles adscrits i el Consell Comarcal del Segrià.</p>
A2	Elaborar conjuntament amb l'administració models de cartes de compromís educatiu que puguin ser utilitzades per diferents centres d'un barri o un territori.
	<p>Carta de compromís. Ajuntament de Cambrils En aquest municipi totes les escoles comparteixen la mateixa carta de compromís, que han elaborat conjuntament amb les associacions de mares i pares i la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament.</p>
B Compartim amb altres centres o entitats de l'entorn els continguts comuns de la carta de compromís educatiu.	

B1	En cas de pertànyer a un Pla educatiu d'entorn, promoure un grup de treball entre els diferents agents educatius territorials per reflexionar sobre el valor i l'ús de la carta de compromís educatiu.
	Escola, família i entorn . Departament d'Ensenyament. Formació proposada per afavorir els grups de treball i l'intercanvi d'experiències entre centres i altres agents educatius de l'entorn per aconseguir la coherència educativa que ens porti a l'èxit educatiu i la cohesió social.
B2	Compartir, amb altres centres de l'entorn i les seves famílies, els continguts de la carta de compromís educatiu i els principis que la inspiren.
	Carta de compromís . Escola Martinet de Cornellà de Llobregat. En el marc de les coordinacions d'escoles de primària de la zona amb l'institut corresponent, s'ha consensuat aquesta carta de compromís entre tots els centres de primària de la zona.
C Utilitzem la carta de compromís educatiu per promoure la participació de l'alumnat en el seu entorn (associacions, educació en el lleure...).	
C1	Utilitzar els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu per promoure la participació activa de l'alumnat en les diferents actuacions de l'entorn (educació en el lleure, servei comunitari, etc.).
	La mateixa actuació és el recurs.

6.3 Acció tutorial compartida

Definició

L'acció tutorial és el conjunt d'accions educatives que contribueixen, amb la col·laboració de la família, al desenvolupament personal dels alumnes, al seguiment del seu procés d'aprenentatge i a l'orientació escolar, acadèmica i professional per tal de potenciar la seva maduresa, autonomia i presa de decisions coherents i responsables, de manera que tots els alumnes aconseguixin un major i millor creixement personal i integració social.

L'acció tutorial compartida implica una major relació i cooperació entre la família i el tutor en l'acompanyament i seguiment de l'alumne.

Introducció

Família i centre educatiu han de dur a terme un exercici de coresponsabilitat educativa amb un objectiu comú, l'èxit educatiu. La família, com a principal responsable del creixement i de la formació dels fills, ha d'implicar-se en el seu procés escolar i educatiu. D'altra banda, els centres educatius, per mitjà de l'acció tutorial, han de facilitar la participació i implicació de les famílies i, si escau, orientar-les i assessorar-les.

L'acció tutorial comporta el seguiment individual i col·lectiu dels alumnes. Ha de contribuir al desenvolupament de la seva personalitat i els ha de prestar l'orientació de caràcter personal, acadèmic i, si escau, professional que els ajudi a assolir la maduresa personal i la integració social. Per facilitar a les famílies l'exercici del dret i el deure de participar i d'implicar-se en el procés educatiu de llurs fills, els centres han d'establir procediments de relació i cooperació amb les famílies i els han de facilitar informació sobre l'evolució escolar i personal de llurs fills.

El compromís i la coresponsabilitat de les famílies va íntimament lligat a l'acció tutorial compartida. En aquest sentit, del flux de la informació i de la col·laboració que es creï entre el tutor, com a interlocutor de l'equip docent, i les famílies en dependrà també l'èxit escolar i educatiu.

Amb la finalitat d'enfortir les relacions del centre i les famílies, l'acció tutorial compartida ha d'incidir en els següents aspectes:

- **Informes i entrevistes.** El centre ha d'informar del procés de l'ensenyament, de l'aprenentatge i de l'avaluació dels alumnes a les seves famílies per mitjà d'informes escrits, reunions col·lectives i entrevistes individuals. En aquest sentit, com a mínim, s'ha de garantir, cada curs, una reunió col·lectiva amb les famílies i una entrevista individual. Amb l'objectiu de fer de les entrevistes un marc de col·laboració efectiu, els centres han d'elaborar els seus continguts i establir els mecanismes per sistematitzar les dades extretes i els acords presos.

- **La carta de compromís educatiu** ha de ser una eina que faciliti la cooperació entre les famílies i el centre educatiu i faci més efectiu el seguiment individualitzat de l'alumne. Els centres educatius, d'acord amb cada família, poden completar cada carta de **compromís** amb una addenda de **continguts específics addicionals** on, un cop detectades les necessitats de cada alumne o alumna, s'especifiquin les mesures que es duran a terme per millorar el seu rendiment escolar i la seva integració escolar i social, els compromisos que cada família i el centre s'avenen a adquirir en relació amb aquestes accions, i el seguiment i els resultats de les mesures dutes a terme. Aquesta addenda la signarà durant el primer trimestre la família i el tutor de l'alumne; pot ser signada també pels alumnes a partir del 1r d'ESO i si escau pels de cycle superior de primària.
- **Sistemes d'informació i comunicació.** Les famílies tenen el dret a rebre informació sobre l'evolució educativa dels seus fills. En aquest sentit, el centre educatiu ha de sistematitzar un conjunt d'actuacions i canals per informar les famílies. D'altra banda, per fer créixer la confiança mútua i la coresponsabilització entre el centre i la família, cal incidir també en un marc comunicatiu i relacional constant, no supeditat només a situacions de conflicte, que comporti una implicació intensa, donant així sentit als fonaments de l'acció tutorial.
- **Habilitats comunicatives.** Bona part de l'eficàcia en la relació centre-famílies, es basa en aprofitar positivament les habilitats comunicatives dels docents tenint en compte tant els aspectes verbals com no verbals de la comunicació i incidint no només en els continguts, sinó també amb els aspectes relacionals i emocionals del missatge. És important que en el centre es tinguin en compte les característiques de cada família a l'hora de planificar l'acció tutorial compartida i que els tutors estiguin conscienciats sobre les dinàmiques familiars que poden ajudar o dificultar el procés d'aprenentatge i educatiu dels alumnes i el seu benestar personal. El tutor ha de tenir unes bones habilitats comunicatives per tal d'establir un vincle de confiança amb les famílies i amb l'alumnat.
- **Formació i orientació a la família.** Els centres han de promoure i impulsar programes de formació que afavoreixin la implicació de les famílies en l'educació i el seguiment escolar dels fills, i facilitar-los estratègies per orientar la seva tasca educadora, així com l'intercanvi d'experiències entre les famílies del propi centre o dels altres centres de l'entorn

[Normativa de referència](#)

Diagnosi, propostes d'actuació i recursos

Els centres educatius poden valorar la seva situació respecte a la línia d'intervenció, indicant a cada afirmació o ítem de diagnosi (A,B,C...) el grau d'assoliment o acord (gens, poc, bastant, molt). A partir de les seves respostes, l'aplicació Escola i Família genera els punts forts i febles i proposa unes actuacions de millora (A1, A2...B1,B2,B3...) juntament amb recursos relacionats amb cadascuna.

Àmbit CENTRE	
A Sensibilitzem el claustre de la necessitat i la importància de dur a terme l'acció tutorial de forma compartida amb les famílies.	
A1	<p>Programar actuacions específiques de sensibilització sobre l'acció tutorial compartida (claustres, reunions informatives, grups de treball mestres-professors que generin reflexions sobre aquest tema...).</p> <p>Avui tinc tutoria. En aquest programa de TV "Famílies i escola", l'expert Francesc Xavier Moreno parla amb una família i ens fan reflexionar sobre la importància de la tutoria conjunta entre famílies i tutors.</p> <p>COLLET, J. i TORT, A. (2011) Famílies, escola i èxit. Fundació Jaume Bofill. En el capítol 2 s'aprofundeix en el debat sobre els vincles entre els docents i les famílies per aconseguir l'èxit educatiu de tot l'alumnat.</p>
B Recollim en els documents del centre el rol de la família en l'acció tutorial compartida.	
B1	<p>Fer referència en el Projecte Educatiu de Centre (PEC) a la importància de la participació de les famílies en l'acció tutorial compartida.</p> <p>Projecte Educatiu de Centre AMPA Pau Casals de Barcelona. En aquest centre s'ha fet una jornada oberta a les famílies per participar en l'elaboració del PEC de l'escola.</p>
B2	<p>Incloure en el Pla d'Acció Tutorial (PAT) la planificació i organització de l'acció tutorial compartida amb les famílies (horaris, durada, contingut...).</p> <p>Pla d'Acció Tutorial Institut Samuel Gili i Gayà de Lleida En els apartats 7 i 8 d'aquest Pla s'especifiquen les funcions de tot el professorat en l'acció tutorial i com participa la família.</p> <p>El Projecte d'Acció Tutorial Institut Joan Oró de Lleida En el projecte Educatiu de Centre, a l'annex 6 de les pàgines 171 a 196, es pot trobar un document d'Acció tutorial molt exhaustiu i complet, que fa menció a la importància de la comunicació amb les famílies i la seva implicació en el seguiment escolar dels fills..</p> <p>Recollir en la carta de compromís educatiu la importància de l'acció tutorial compartida amb la família.</p> <p>Carta de compromís Institut Montsuart de Lleida En aquest document es fa constar la importància de la participació de les famílies en el seguiment escolar dels fills i la seva col·laboració amb els docents.</p>
B3	<p>Carta de compromís Escola Sant Jordi de Sant Pau d'Ordal El llibret amb la Carta de compromís és resultat del debat realitzat per grups de pares, mares i mestres, sobre les activitats escolars, conscients de que les funcions educadores de la família i l'escola són complementàries.</p>
C Oferim recursos als docents per dur a terme l'acció tutorial compartida.	
C1	<p>Disposar de guies-model que ajudin els docents a organitzar el treball de l'acció tutorial compartida.</p> <p>Document d'orientacions i criteris per a l'organització de l'orientació educativa, la tutoria i l'orientació acadèmica i professional a l' ESO. Departament d'Ensenyament En aquest document es presenten els objectius i els continguts de l'orientació educativa respecte l'acció tutorial, comptant amb el compromís de les famílies i la implicació dels alumnes.</p>

	<p>Marc general del Pla d'Acció Tutorial al centre. Institut Pau Casals de Badalona En el PAT d'aquest institut es donen orientacions per a l'organització del centre en temes d'acció tutorial, comptant amb les famílies.</p>
C2	<p>Disposar de registres per deixar constància de les informacions compartides amb les famílies, acords als que s'arribi amb elles en quant al seguiment tutorial dels fills.</p> <p>Pla d'Acció Tutorial (PAT) Institut Pau Casals de Badalona En el PAT d'aquest institut de hi ha diversos tipus de registres per ajudar a fer el seguiment tutorial a les famílies (documents 4, 5, 9, 10 i 16)</p>
C3	<p>Incorporar a les reunions dels equips docents l'anàlisi del funcionament de l'acció tutorial compartida (revisió de casos, efectivitat...).</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
C4	<p>Tenir en compte les orientacions del Departament d'Ensenyament en l'elaboració dels continguts addicionals de la carta de compromís.</p> <p>Orientacions per a l'elaboració de la Carta de Compromís Educatiu. Departament d'Ensenyament En aquest dossier s'ofereixen orientacions per a l'elaboració dels continguts addicionals de la carta de compromís i models d'addendes.</p> <p>Activitats per treballar la carta de compromís amb els alumnes. Departament d'Ensenyament En aquest document trobareu propostes per treballar amb els alumnes de 1r i 3r d'ESO el valor de la carta de compromís. En concret, les activitats de 3r d'ESO treballen els continguts específics addicionals de la carta de compromís a través d'un cas pràctic.</p>
<p>D Disposem de canals de comunicació entre escola i família per facilitar la seva participació i implicació en el procés escolar dels fills.</p>	
D1	<p>Fer que el web de centre sigui una eina d'informació a les famílies que les ajudi a fer el seguiment escolar dels fills (tasques escolars, exàmens...).</p> <p>Institut de Sils Riudarenes En el web d'aquest institut les famílies poden demanar entrevista amb el tutor, consultar les absències dels seus fills i les incidències, fer el seguiment de les programacions dels cursos en les diferents àrees, tasques escolars, exàmens...</p> <p>Institut Canonge, Crevillent En el web d'aquest institut els alumnes i famílies poden consultar notes i faltes, notes orientatives pels pares, llibres de text, etc.</p>
D2	<p>Oferir diferents espais, físics (bústia a l'entrada del centre. revista...) i en línia (xarxes socials, blocs, correu electrònic...), que permetin intercanviar informació amb les famílies sobre el procés escolar dels fills.</p> <p>Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies A continuació trobareu un llistat de programes i plataformes web per utilitzar en la comunicació de les famílies amb l'escola, així com el valor afegit que aporten cadascuna d'aquestes eines.</p> <p>Institut Josep Lladonosa Lleida En el web d'aquest centre els pares poden trobar diferents maneres de comunicar-se amb els docents: correu electrònic, Twitter... i disposar d'eines diverses per poder fer el seguiment escolar dels fills: Moodle, tutoria, calendaris...</p>
<p>E Disposem d'una estructura organitzativa que faciliti l'acció tutorial compartida amb la família.</p>	
E1	<p>Tenir ben organitzats els circuits interns de comunicació entre professorat, de manera que el tutor disposi d'una informació rica i completa a l'hora de parlar amb les famílies.</p>

	<p>Teixidó, J. La comunicació als centres educatius. (1999). UOC Girona En aquest llibre sobre la comunicació es donen orientacions per establir canals de comunicació eficients, tant interns com externs.</p>
E2	<p>Organitzar l'estructura que faciliti que tot el professorat del centre s'impliqui en l'acció tutorial compartida.</p> <p>Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Orientació i acció tutorial a l'ESO. Departament d'Ensenyament En aquest document es donen orientacions per organitzar l'acció tutorial.</p>
E3	<p>Recollir i sistematitzar entre d'altres informacions de l'alumne, les mesures i compromisos acordats entre la família i el tutor a l'addenda de la carta de compromís.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
E4	<p>Assignar tutors que tinguin una certa continuïtat amb el mateix grup d'alumnes (dos cursos), per tal de facilitar la tasca tant amb l'alumne com amb la família.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
<p>F Incorporem en el Pla de Formació de Centre accions i estratègies pel professorat que facilitin la seva relació amb les famílies.</p>	
F1	<p>Incorporar en el Pla de formació del centre accions i estratègies pel professorat orientades a aconseguir la millora de la implicació de les famílies en el seguiment del procés escolar dels fills.</p> <p>GARRETA, J. i altres (2007). La relación familia-escuela. Edicions de la Universitat de Lleida. En aquest llibre diferents autors reflexionen sobre com hauria de ser la relació família-escola. Destaquem l'article "La participación de las madres y padres en los centros escolares" on s'analitzen diferents possibilitats perquè les famílies facin el seguiment escolar dels fills i participin en el centre.</p>
F2	<p>Incorporar en el Pla de formació del centre accions orientades a millorar tant les competències comunicatives (aspectes verbals i no verbals) com les habilitats del professorat per millorar la comunicació i el treball conjunt amb les famílies.</p> <p>GARRETA, J. i altres (2007). La relación familia-escuela. Edicions de la Universitat de Lleida. En aquest llibre diferents autors aporten reflexions sobre com hauria de ser la relació família- escola. Destaquem el capítol "Comunicació, emocions, valors..."</p> <p>BARÓ, T. (2012) La gran guía del lenguaje no verbal. Barcelona. Ediciones Paidós En aquest llibre, l'autora exposa els coneixements bàsics de la comunicació no verbal i proposa exercicis per millorar aquesta competència comunicativa.</p>
F3	<p>Disposar d'orientacions que ajudin als docents a conèixer els diferents tipus de famílies i els seus entorns.</p> <p>I la teva, quina és? Realitats familiars a Catalunya Departament d'Acció Social i Ciutadania En aquesta guia, es mostren diferents tipologies de famílies d'avui dia, amb les seves característiques i maneres de fer front la vida.</p>
<p>G Recollim i compartim les bones pràctiques del centre sobre l'acció tutorial compartida.</p>	
G1	<p>Disposar d'orientacions que ajudin als docents a conèixer els diferents tipus de famílies i els seus entorns.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
G2	<p>Recollir pràctiques de referència sobre l'acció tutorial compartida i difondre-les en trobades d'intercanvi d'experiències amb altres centres.</p>

	<p>Recursos Bones Pràctiques Escola i família. XTEC</p> <p>En aquest espai trobareu un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques de centres educatius en relació a la implicació i participació de les famílies.</p>
H Valorem, famílies i docents, l'acció tutorial compartida i ho recollim en la memòria anual.	
H1	<p>Elaborar qüestionaris de satisfacció per a les famílies sobre l'acció tutorial compartida i recollir-ho en la memòria anual de centre.</p>
	<p>Qüestionaris satisfacció. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'ofereix un model de qüestionari perquè les famílies valorin l'acció tutorial compartida, que cada centre pot adaptar a les seves característiques.</p>
H2	<p>Valorar el grau de satisfacció dels docents sobre l'acció tutorial compartida i recollir-ho en la memòria anual de centre.</p>
	<p>Qüestionaris satisfacció. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'ofereix un model de qüestionari perquè els docents valorin l'acció tutorial compartida, que cada centre pot adaptar a les seves característiques.</p>
H3	<p>Elaborar propostes de millora per ser incloses en el Pla Anual del curs següent.</p>
	<p>La mateixa actuació és el recurs.</p>

Àmbit AULA	
A Tenim en compte les característiques de cada família a l'hora de planificar l'acció tutorial compartida.	
A1	<p>Recollir sistemàticament, les característiques i circumstàncies de cada família, per adaptar l'acció tutorial a cada perfil familiar.</p>
	<p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
A2	<p>Oferir flexibilitat horària a les famílies a l'hora de convocar entrevistes i reunions.</p>
	<p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
A3	<p>Orientar els tutors sobre com compensar les dinàmiques familiars que poden entorpir el procés d'aprenentatge i educatiu dels alumnes.</p>
	<p>Guía para trabajar con familias gitanas el éxito escolar de sus hijos e hijas. Fundación Secretariado Gitano. 2013.</p> <p>En aquesta guia trobareu, a la pàgina 56, estratègies que poden facilitar la relació i comunicació amb les famílies.</p>
	<p>CARBONELL, F. (2006). L'Omar i l'Aixa. Barcelona: Fundació Bofill. Col·lecció Conciutadania Intercultural, núm. 2.</p> <p>En aquest quadern l'autor fa una aproximació als components culturals i socials de les famílies marroquines.</p>
	<p>CARBONELL, F. (2006) Vinguts del centre del món. Barcelona: Fundació Bofill. Col·lecció Conciutadania Intercultural, núm. 3.</p> <p>En aquest quadern l'autor fa una aproximació als components culturals i socials de les famílies xineses.</p>
B Informem les famílies sobre el procés escolar i com fer-ne el seguiment.	

B1	Proporcionar informació suficient i adequada a les famílies sobre l'evolució escolar i personal dels fills.
	La mateixa actuació és el recurs.
B2	Informar les famílies sobre el contingut curricular que estan cursant els fills a la classe.
	Informacions de tasques escolars al web del centre. Institut de Begues En el web d'aquest institut les famílies poden trobar a l'agenda virtual en la que tenen publicada tota mena d'informacions referents a les activitats i les matèries per a cada nivell d'escolarització.
B3	Informar sobre les tasques escolars complementàries que els fills han de fer a casa.
	La motxilla. Escola Diputació de Barcelona. En el seu web, aquesta escola ofereix continguts complementaris de diferents àrees per a nens de 3 a 12 anys que es poden treballar a casa.
B4	Informar en temps real sobre l'assistència dels fills al centre per mitjà de sms, telèfon, email.
	Pàgina web Institut Jaume Balmes de Barcelona En el web d'aquest centre, els pares poden consultar diferents aspectes de l'escolaritat dels fills: les absències, programació de les àrees, notes, calendari d'activitats...
B5	Informar a les famílies de forma ràpida i eficaç sobre els comportaments contraris a les normes de funcionament del centre comesos pels seus fills.
	Comunicació del comportament dels alumnes. Secció d'Institut de Cervelló En el document de les NOFC d'aquest centre, pàgina 29, punt 4, s'especifiquen els passos a seguir en cas d'alteracions de conducta dels alumnes i com informar les famílies.
C Fem de l'entrevista família-tutor un espai de corresponsabilitat educativa.	
C1	Tenir en compte les estratègies verbals i no verbals per millorar la comunicació amb les famílies.
	GARRETA, J. i altres (2007). La relació família-escuela. Edicions de la Universitat de Lleida. En aquest llibre s'inclouen articles de diferents autors que aporten reflexions sobre com hauria de ser la relació família-escola. <i>Destaquem el capítol "Comunicació, emocions, valors..."</i> on s'analitzen els elements no verbals que afavoreixen la comunicació entre el centre i les famílies (pàgs. 125 a 130).
	BARÓ, T. (2012) La gran guía del lenguaje no verbal. Barcelona. Ediciones Paidós En aquest llibre, l'autora exposa els coneixements bàsics de la comunicació no verbal. També proposa exercicis per millorar aquesta competència comunicativa i transmetre als altres amb els gestos i la mirada, confiança, empatia, seguretat, etc.
C2	Disposar d'un guió per realitzar les entrevistes que permeti sistematitzar les informacions i dades més significatives que es puguin intercanviar entre les famílies i el tutor.
	L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació. Departament d'Ensenyament. En aquesta guia es donen orientacions i criteris, organitzats per diferents etapes educatives, que poden ajudar a preparar les entrevistes amb la família.
	Seguiment dels alumnes Institut Esteve Terradas de Cornellà. En la pàgina web d'aquest institut es facilita als docents un recull de models per fer entrevistes, seguiment dels alumnes, comunicació amb les famílies, etc.
C3	Evitar fer entrevistes exclusivament per parlar de situacions puntuals, problemes o dificultats i aprofitar per treballar de forma més global el procés de l'alumne i les seves millores.

	<p>ALBALADEJO, M (2010) Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu (pp. 53-85) . Barcelona. Editorial Graó.</p> <p>En aquest llibre es troben suggeriments per conduir amb èxit les entrevistes amb les famílies i amb exercicis per millorar les habilitats comunicatives i les competències emocionals necessàries. L'autor ofereix casos reals, pautes clares d'actuació i qüestionaris per fer observacions.</p>
C4	<p>Realitzar reunions de caire informatiu, en grup, com a mínim una a començament de curs.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
C5	<p>Realitzar entrevistes individualitzades, com a mínim, una cada curs perquè la família pugui fer el seguiment del procés escolar dels fills.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
C6	<p>Informar les famílies de la possibilitat de demanar entrevista amb el tutor quan ho considerin oportú.</p> <p>Notes per a la comunicació amb les famílies. Departament d'Ensenyament En aquest apartat de la XTEC, es faciliten notes en diversos idiomes perquè les famílies novingudes puguin demanar entrevista amb el tutor.</p> <p>Model de formulari de demanda d'entrevista al tutor. IE Jacint Verdaguer de Sant Sadurní d'Anoia En aquesta escola s'ofereix a les famílies un formulari en línia per demanar entrevista amb els tutors dels fills.</p>
C7	<p>Valorar l'oportunitat de fer assistir a l'alumnat a les entrevistes amb la seva família en moments concrets.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
<p>D Elaborem amb les famílies addendes de continguts específics addicionals a la carta de compromís.</p>	
D1	<p>Disposar de pautes senzilles que ajudin a sistematitzar els acords presos conjuntament amb les famílies per facilitar el seguiment del procés educatiu dels fills.</p> <p>Orientacions per a l'elaboració de la Carta de Compromís Educatiu. Departament d'Ensenyament En aquest dossier s'ofereixen orientacions i models per a l'elaboració dels continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu.</p>
D2	<p>Revisar els acords i compromisos reflectits en els continguts addicionals de la carta de compromís en les diferents entrevistes al llarg del curs.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
<p>E Posem a l'abast de les famílies diferents eines per afavorir l'acompanyament escolar a casa dels fills.</p>	
E1	<p>Fomentar la utilització de l'agenda com a eina de comunicació bidireccional entre l'escola i la família.</p> <p>Agenda telemàtica. Institut de Begues. En aquest centre les famílies tenen accés a la planificació, a l'agenda mensual i a la programació de continguts dels cursos dels seus fills de manera telemàtica.</p> <p>Ús de l'agenda. Escola La Mitjana de Lleida Dins de les Normes generals d'escola (4.2), aquest centre estableix l'obligatorietat de que cada alumne tingui una agenda personal com a eina de comunicació amb la família i com a recurs per facilitar-li el seguiment i acompanyament escolar dels fills a casa.</p>

E2	Conscienciar les famílies de que fer un bon acompanyament escolar dels fills mai ha de ser ajudar-los a fer els deures, sinó assegurar-se de que els fan ells sols.
	Implicar-se en l'educació dels fills no significa fer-los els deures. En aquest article de l'Observatori Faros es donen consells als pares sobre com han de fer els deures ells fills i l'actitud de les famílies per no crear-los dependència.
E3	Orientar les famílies sobre com reforçar els continguts escolars amb activitats familiars (comprovar el canvi quan es va a comprar, comentar temes d'actualitat, visitar museus i exposicions...).
	El que els pares feu a casa és important per a l'èxit escolar dels fills En el web de la Fundació Bofill, s'ofereixen les aportacions d'Annie Kidder als Debats d'Educació, que orienten els pares sobre com reforçar els continguts escolars a casa.
E4	Posar a disposició de les famílies diferents eines virtuals per facilitar el contacte amb els tutors i el seguiment escolar dels fills (web amb adreça electrònica de contacte, horari...).
	Intraweb Institut Jaume Balmes de Barcelona En el web del centre els pares poden consultar diferents aspectes de l'escolaritat dels fills: les absències, programació de les àrees, notes, calendari d'activitats...
	IES Sils , Riudarenes En el web d'aquest institut les famílies poden demanar reunió amb el tutor, consultar les absències dels seus fills i les incidències, fer el seguiment de les programacions dels cursos en les diferents àrees, tasques escolars, exàmens
E5	Utilitzar missatges de telefonia mòbil per facilitar la comunicació i relació amb els tutors.
	La mateixa actuació és el recurs.
E6	Oferir a les famílies en les reunions de classe o les entrevistes individualitzades orientacions senzilles que les ajudin en la seva tasca educadora.
	Pots evitar els errors més freqüents a l'hora d'educar els fills En aquest article de La Vanguardia.com es poden trobar consells d'experts que poden ajudar els pares en la seva tasca educadora.
	Enquestes d'autoconeixement . Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament En aquest apartat del web hi ha enquestes que pretenen ajudar les famílies a valorar el seu nivell d'implicació en diferents aspectes de l'educació dels fills. A partir de les respostes, poden conèixer com millorar les seves actuacions com a educadors.
E7	Difondre entre les famílies les informacions i recursos que facilita el web Família i Escola. Junts x l'Educació sobre l'Acompanyament escolar a casa.
	Acompanyament escolar a casa . Web Família i Escola. Junts x l'Educació. Departament d'Ensenyament. En aquest apartat del web s'ofereixen eines i recursos a la família per facilitar l'acompanyament escolar dels fills a casa.
E8	Programar, conjuntament amb l'AMPA, la realització del mòdul formatiu per a famílies sobre Acompanyament escolar a casa publicat a l'espai web Família i Escola. Junts x l'Educació.
	Mòdul formatiu sobre l'Acompanyament escolar a casa . Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament. A l'apartat Formació de famílies del web trobem aquest mòdul formatiu per a famílies sobre com fer l'acompanyament escolar a casa.
F Col·laborar amb les famílies en l'orientació acadèmica i professional dels fills en acabar l'ensenyament secundari obligatori.	
F1	Compartir les expectatives acadèmiques i professionals que té la família sobre el seu fill i ajudar a millorar-les.

	La mateixa actuació és el recurs.
F2	Compartir amb les famílies els resultats dels qüestionaris, enquestes... sobre orientació acadèmica i professional que realitzen els alumnes al final de l'ESO.
	La mateixa actuació és el recurs.
F3	Fomentar l'ús de webs com a eines que facilitin als pares l'orientació acadèmica i professionals dels fills.
	Família i Escola. Junts x l'Educació. Departament d'Ensenyament En aquest web s'ofereixen informacions i orientacions a les famílies sobre l'escolaritat dels fills, així com recursos que ajuden els pares en la seva orientació acadèmica i professional.
G Impulsem xarxes de suport entre famílies que permetin un intercanvi d'experiències per reforçar l'acció tutorial compartida.	
G1	Promoure espais no formals de relació amb les famílies.
	L'Espai familiar. Escola Congrés Indians de Barcelona. En aquesta escola s'ofereixen espais d'intercanvi entre les famílies, on s'organitzen cafès pedagògics, xerrades, tallers, espais familiars...que potencien un clima de relació positiu que reforça l'intercanvi d'experiències.
G2	Promoure l'actuació de famílies guia que acompanyin les noves famílies i els puguin aportar experiències.
	Famílies acollidores. Escola Rocafonda de Mataró En aquest document elaborat per l'escola amb la col·laboració de l'AMPA, s'explica l'acció de famílies acollidores, que acullen i acompanyen les famílies de nova incorporació.

Àmbit ENTORN	
A Impliquem les famílies perquè promoguin la participació dels fills en activitats de lleure educatiu i cultural en entitats d'entorn.	
A1	Difondre entre les famílies l'oferta educativa de la localitat (centres, lleure, formació...) perquè puguin animar els fills a participar-hi.
	Informació sobre oferta educativa. Institut Brugulat de Banyoles En el web d'aquest centre i mitjançant un enllaç a l'àrea educativa de l'Ajuntament, es dona informació a les famílies sobre diferents ofertes educatives, esportives i de lleure de la localitat on poden participar els seus fills.
A2	Sensibilitzar les famílies sobre el benefici que suposa per als seus fills la participació en activitats de lleure educatiu i cultural.
	Lleure i activitats extraescolars. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament En aquest apartat del web es posa a disposició de les famílies tota mena d'orientacions i informacions relacionades amb el lleure.
B Ens coordinem amb l'administració local per donar a conèixer a les famílies el teixit associatiu i les xarxes educatives de l'entorn.	
B1	Coordinar-se amb l'administració local i la resta d'entitats (lleure, esportives, culturals, associacionisme juvenil...) d'un territori per donar a conèixer a les famílies les xarxes educatives de l'entorn.

	<p>Divulgació de recursos educatius</p> <p>En aquest vídeo es publicita el programa de recursos educatius que gestiona l'Ajuntament de Girona i diverses entitats ciutadanes integrants de la Taula de Coordinació del Recursos Educatius de Girona.</p>
	<p>Propostes educatives</p> <p>En el web de l'Ajuntament de Cornellà, a l'àrea d'Educació, es donen a conèixer propostes educatives per a diferents edats, activitats per fer en família, informació sobre beques, serveis i tallers de formació per a pares amb col·laboració d'altres departaments (Salut Pública, Servei de Drogodependències, Medi Ambient...).</p>
B2	<p>Elaborar conjuntament amb l'administració local i la resta d'entitats de l'entorn un mapa d'entitats que permeti els centres orientar, si escau, les famílies que ho necessitin.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
B3	<p>Oferir a les famílies durant la reunió d'inici de curs un dossier informatiu ampli amb els recursos i associacions de l'entorn.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
B4	<p>Aprofitar el web del centre per tenir permanentment actualitzat el ventall de recursos de l'entorn.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
<p>C Fomentem la relació i la col·laboració entre centres de la zona a fi d'intercanviar experiències i recursos.</p>	
C1	<p>Organitzar trobades entre centres per intercanviar experiències relacionades amb l'acció tutorial compartida.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
C2	<p>Organitzar grups de treballs intercentres a fi d'elaborar materials i recursos per facilitar l'acció compartida amb les famílies.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
<p>D Ens coordinem amb les entitats de suport educatiu en les que els alumnes hi participin.</p>	
D1	<p>Coordinar-se amb les entitats de l'entorn per fer un seguiment conjunt d'alumnes que participin en les seves activitats.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>

6.4 Informació i comunicació

Definició

Entenem per informació un conjunt de dades organitzades que aporta coneixement a la persona que les rep.

Entenem per comunicació, en general, el fet de transmetre informació d'un punt a un altre. En particular definim la comunicació humana com el procés mitjançant el qual unes persones es posen en contacte amb unes altres per expressar saber, un estat d'ànim, un desig, una opinió. La comunicació produeix - o aspira a produir - un intercanvi, una anada i tornada, una mena d'espiral que aporta més informació i més coneixement i estimula noves comunicacions.

Entenem per competència comunicativa la capacitat de saber comunicar oralment o per escrit, amb els llenguatges audiovisuals, fent servir el propi cos, amb l'ús adequat dels diferents suports i tipus de text i adaptant-los a les diferents funcions i circumstàncies.

Introducció

L'article 25 de la Llei d'educació estableix el dret de les famílies a rebre informació sobre l'evolució educativa dels seus fills, així com tota la informació referent al centre on estan escolaritzats. D'altra banda, el Document d'instruccions per a l'organització i funcionament dels centres per a cada curs escolar, assenyala aquelles informacions que s'han de fer arribar a les famílies (qualificacions, seguiment personalitzat...). En aquest sentit, el centre educatiu ha de sistematitzar un conjunt d'actuacions i canals per informar les famílies. Hem de tenir clar QUÈ han de saber les famílies, PER QUÈ els hi volem fer saber, i QUAN i COM volem fer-ho.

D'altra banda, els processos informatius no són suficients per fer créixer la confiança mútua i la coresponsabilització entre el centre i la família. Caldrà treballar també els processos comunicatius i l'adaptació a la competència comunicativa dels interlocutors. Aquestes condicions són imprescindibles per posar-se en el lloc de l'altre i interpretar situacions comunicatives i informacions diferents de les pròpies amb sensibilitat i respecte.

Aquest plantejament ens permetrà treballar plegats i poder adoptar decisions informades i consensuades, havent integrat punts de vista i opinions diferents als plantejats inicialment.

Com a docents utilitzem constantment les habilitats comunicatives. Bona part de la nostra eficàcia en la relació amb les famílies es basa en aprofitar eficaçment aquestes habilitats. El tipus de comunicació que s'estableix en un centre condicionarà la seva capacitat per ser inclusiu i acollidor amb totes les famílies.

Per afavorir la construcció d'un espai d'intercanvi cal utilitzar un tipus de comunicació assertiva, constructiva i que garanteixi la relació horitzontal o entre iguals. Quan ens comuniquem amb les

famílies mitjançant les paraules, la qualitat de veu i també l'expressió corporal adquireixen una rellevància especial, perquè poden ratificar o contradir el missatge.

El centre educatiu ha de tenir dissenyada la seva estratègia de comunicació. Els sistemes comunicatius entre l'escola i la família són el conjunt sistemàtic d'actuacions i canals que el centre educatiu posa en funcionament amb l'objectiu de compartir la responsabilitat educativa i millorar l'èxit educatiu de l'alumnat i millorar el funcionament del centre. Aquests canals han de tenir un caràcter bidireccional que permeti a les famílies una comunicació directa i han d'abastar diferents formes comunicatives (part gràfica, part escrita, paraules destacades, etc.). Cal explicitar a les famílies què fem i per què ho fem en tot moment i, amb el mateix propòsit, conèixer quines són les seves expectatives i opinions.

Normativa de referència

DIAGNOSI, PROPOSTES D'ACTUACIÓ I RECURSOS.

Els centres educatius poden valorar la seva situació respecte a la línia d'intervenció, indicant a cada afirmació o ítem de diagnosi (A,B,C...) el grau d'assoliment o acord (gens, poc, bastant, molt). A partir de les seves respostes, l'aplicació Escola i Família genera els punts forts i febles i proposa unes actuacions de millora (A1, A2...B1,B2,B3...) juntament amb recursos relacionats amb cadascuna.

Àmbit CENTRE	
A Sensibilitzem el claustre i a la resta de professionals del centre sobre la importància dels processos d'informació i comunicació i de la necessitat de millora de la competència comunicativa amb les famílies.	
A1	Programar actuacions específiques de sensibilització (claustres, reunions informatives,...).
	La mateixa actuació és el recurs.
A2	Incorporar en el Pla de formació del centre accions orientades a l'adequació de les competències comunicatives del professorat (tant verbals com no verbals) i a la resta de professionals del centre.
	SAINZ, Nicolás i altres. Entrevista familiar en la escuela . Ed. Piràmide. En aquest llibre els autors exposen que l'entrevista és una de les eines més poderoses pel professorat per aconseguir que les famílies siguin aliades en el procés educatiu dels fills. El llibre aporta estratègies per superar els problemes que puguin sorgir en les entrevistes familiars a l'hora d'aconseguir la col·laboració de les famílies
B Recollim en la documentació de centre les accions referides a les informacions que es donen a les famílies i els canals de comunicació que cal emprar.	
B1	Incloure en el Pla anual accions orientades a enfortir l'intercanvi comunicatiu entre famílies, per exemple festes, exposicions, xerrades...
	Pla Anual . Escola Sinera d'Arenys de Mar En aquest document del centre es fan constar les festes populars, diades i altres celebracions i actes de caràcter cultural en què els pares poden participar, intercanviar experiències..., en definitiva comunicar-se entre ells.

B2	<p>Incloure en el Pla d'Acollida les informacions que es considerin importants per a les famílies a la seva arribada al centre, així com els canals i els responsables de fer-les arribar.</p> <p>Pla d'acollida. Escola Les Cometes de Llorenç del Penedès En aquest Pla d'Acollida s'especifiquen totes les actuacions a fer amb les famílies i les informacions importants que han de conèixer en el moment de l'acollida i al llarg del curs.</p> <p>Pla d'acollida del centre CP Pascual Andreu d'Almoradí (Alacant) En aquest Pla es pot trobar una programació molt pormenoritzada per fer l'acollida en diferents àmbits: centre, aula i comunitat escolar i la informació que cal donar a les famílies en cada moment.</p>
B3	<p>Establir el marc de comunicació entre la família i el centre a la carta de compromís educatiu.</p> <p>Carta de compromís Institut Manuel de Monsuar de Lleida. En aquesta carta de compromís, a l'apartat de centre, s'estableix com ha de ser la comunicació amb la família: la informació del rendiment acadèmic dels fills i d'altres aspectes rellevants, la comunicació presencial amb les famílies, l'atenció a les seves peticions d'entrevistes o comunicació a la major brevetat possible, conciliació de l'horari escolar al del centre...</p>
<p>C Disposem d'espais i canals de comunicació que permeten a les famílies expressar la seva opinió i rebre informació.</p>	
C1	<p>Crear espais diversificats per recollir suggeriments i comentaris de les famílies, tant virtuals (xarxes socials, blocs, correu electrònic, revista...) com físics (bústia a l'entrada del centre, revista...).</p> <p>Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies. Departament d'Ensenyament En aquesta guia s' ofereix un llistat de programes i plataformes web per utilitzar en la comunicació de les famílies amb l'escola, i destaca el valor afegit que aporten cadascuna d'aquestes eines.</p>
C2	<p>Recollir i sistematitzar la informació rellevant aportada per les famílies a través dels diferents canals de comunicació, per compartir-la amb la resta del professorat.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
C3	<p>Crear espais de comunicació entre les famílies.</p> <p>Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies. Departament d'Ensenyament En aquesta guia, s'ofereix un llistat de programes i plataformes web que són un model per crear espais de comunicació amb les famílies.</p> <p>AMPA Escola Vora del Mar En aquest centre, l'AMPA publica la revista Voramar que vol ser un espai d'intercanvi i trobada entre totes les famílies i un mitjà per difondre les seves activitats amb l'objectiu d'aconseguir la necessària implicació dels pares i mares en el centre.</p>
C4	<p>Fer del web una eina interactiva perquè les famílies puguin tenir més coneixement del centre i de les actuacions que es duen a terme.</p> <p>Espai de comunicació a les famílies Institut d'Aran de Vielha En la seva pàgina web, aquest institut facilita un espai virtual on recull documents d'interès per a les famílies com la carta de compromís, models d'autoritzacions, els dossiers informatius d'acollida a les famílies...</p> <p>Escola Collaso i Gil. Barcelona En el web d'aquesta escola fan difusió de totes les activitats que fan per tal d'ajudar les famílies a estar informades; també des del web es pot accedir a les xarxes socials en les que està el centre.</p>
C5	<p>Elaborar revistes en suport paper o digital, blocs, webs i tot tipus de recursos telemàtics que facilitin i millorin la comunicació amb les famílies.</p>

	<p>Web IES Quatre cantons. Barcelona En el web d'aquest centre es poden trobar eines diverses perquè els pares s'informin de les activitats que es fan (cadena de televisió...), d'aspectes relacionats amb els fills (agenda, notes, absències...) i es puguin comunicar amb el centre.</p> <p>Apassiona't. Revista de divulgació. AFA de l'Escola Dr Ferran i Clua de Barcelona. En aquesta revista digital els pares de l'AMPA fan arribar a la resta de famílies diverses informacions sobre activitats al centre, articles de sensibilització i formació, entrevistes...</p>
D Disposem d'un protocol de centre que determina quines són les informacions que cal donar a les famílies, quan i amb quins canals se'ls fan arribar.	
D1	Determinar quines són les informacions bàsiques que cal donar en un primer moment i que tota família ha de conèixer.
	<p>Reunió d'inici de curs. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es pot consultar una proposta de guió amb la informació que cal facilitar a les famílies a principi de curs.</p> <p>Dossier d'inici de curs. INS Valerià Pujol i Bosch de Premià de Dalt En el web d'aquest centre es poden trobar els dossiers que els lliuren a les famílies a l'inici de curs diferenciats per nivells.</p> <p>Dossier d'inici de curs. Escola Marinada, Cambrils En aquest dossier informatiu es recull tota la informació que pot interessar a les famílies tant a l'inici com al llarg del curs.</p>
D2	Elaborar i dissenyar un protocol que concreti quina informació cal donar a les famílies durant el curs, quan i qui l'ha de donar.
	<p>Documents Escola Sagrada família, Barcelona En el web d'aquesta escola s'ofereixen diversos documents per a les famílies sobre l'organització del curs, diferents segons els nivells educatius. El document "agenda 1" té informació genèrica sobre el material d'aula, els horaris, etc., mentre que el document "agenda 2" és més específic i es fa arribar a les famílies un cop ha començat el curs.</p> <p>Informació per pares. Escola Torrelauder de Mataró En la pàgina web d'aquesta escola es pot trobar un llistat de les reunions i entrevistes que es plantegen per fer amb els pares al llarg del curs.</p>
D3	Procurar que totes les famílies coneixin els canals d'informació i comunicació i la manera d'accedir-hi.
	<p>Comunicació família – escola Escola Les pruneres, Martorelles En aquest apartat del web del centre exposen totes les maneres de comunicació de què disposa el centre, des d'entrevistes individuals, reunions, revistes, informes escolars, pàgina web, etc.</p>
D4	Establir i difondre la política comunicativa del centre i donar-la a conèixer a tots els membres de la comunitat educativa.
	<p>Característiques del pla de comunicació En aquest apartat de la XTEC es parla sobre la importància de disposar de canals de comunicació àgils i bidireccionals.</p>
D5	Incloure en el protocol comunicatiu de centre mesures per compensar la no assistència a la reunió inicial de curs (entrevistes personals, dossiers, trucades telefòniques...).
	<p>Mesures per fer arribar la informació a les famílies que no poden assistir a les reunions d'inici de curs. Departament d'Ensenyament</p>

	<p>En aquest document del Pla d'acollida per a famílies s'ofereix un protocol per fer arribar informacions a les famílies que no assisteixen a la reunió d'inici de curs.</p> <p>Reunió d'inici de curs amb pares i mares d'alumnes de P-3 Escola Sant Jordi, L'Ametlla de mar En el web d'aquest centre es pot consultar un post amb els punts clau d'aquesta reunió, especialment dirigit a les famílies que no van poder assistir-hi.</p>
D6	<p>Adequar els mitjans i estratègies de comunicació a les necessitats específiques de cada família (format de les reunions, canals de comunicació, servei de traducció...).</p> <p>Notes per a la comunicació amb les noves famílies que arriben al centre. Departament d'Ensenyament En aquest apartat de l'XTEC es faciliten notes en diversos idiomes per propiciar la comunicació i la relació amb la família de l'alumnat nouvingut.</p> <p>Web d'acollida a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En aquest web s'ofereix, en deu llengües diferents, informació bàsica sobre l'ensenyament a Catalunya.</p> <p>Guía para trabajar con familias gitanas el éxito escolar de sus hijos e hijas. Fundación Secretariado Gitano. 2013. En aquesta guia trobareu, a la pàgina 56, estratègies que poden facilitar la relació i comunicació amb les famílies.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
D7	<p>Tenir programats sistemes de comunicació alternatius per evitar utilitzar els alumnes com a únic canal de comunicació entre la família i l'escola.</p> <p>La formiga En aquesta associació sociocultural es posa en marxa un projecte de mediació intercultural en l'àmbit escolar adreçat a la comunitat xinesa, amb serveis d'interpretació presencial en els centres educatius.</p>
D8	<p>Organitzar un horari ampli per rebre les famílies i disposar de suficient flexibilitat perquè, en cas d'urgència o necessitat, es puguin atendre.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
D9	<p>Fer ús dels continguts que facilita el web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament per millorar la informació que donem a les famílies.</p> <p>Família i Escola. Junts x l'Educació. Departament d'Ensenyament En aquest web s'ofereixen informacions, orientacions i recursos a les famílies sobre l'escolaritat i els processos educatius dels fills. Els centres poden utilitzar aquestes informacions en el moment de l'acollida de les famílies, en les entrevistes, reunions generals, formacions...</p>
E Facilitem la comunicació entre els representants dels pares i la resta de les famílies.	
E1	<p>Facilitar que els pares representants de les famílies al consell escolar puguin recollir de la resta de famílies les seves propostes i opinions per aportar-les a les reunions del Consell escolar.</p> <p>El Consell Escolar. Web Escola i Família-Junts x l'Educació. Departament d'Ensenyament En aquest apartat del web es donen informacions i orientacions sobre la comunicació de les famílies representants al Consell Escolar amb la resta de famílies del centre.</p>

	<p>Consell escolar Escoles Mare Diví Pastor, Sabadell</p> <p>En aquest apartat del web es fa referència a que els representants han de recollir les seves propostes i opinions i portar-les al consell escolar. D'altra banda, també cal que els representats informin de tots els assumptes que es tracten en el consell escolar. es parla amb detall de la figura de famílies delegades, que han de fer d'enllaç entre la resta de famílies del grup i el centre.</p>
E2	<p>Facilitar que els representants de les famílies al consell escolar facin arribar a la resta de pares els temes i acords tractats a les reunions del consell escolar.</p> <p>Actes del Consell Escolar. Escola dels encants, Barcelona</p> <p>En aquest centre publiquen les actes de les reunions del Consell Escolar del centre amb la finalitat de fer-les arribar a la resta de famílies.</p>
E3	<p>Facilitar a l'AMPA canals d'informació i comunicació amb les famílies.</p> <p>Delegats de classe AMPA Escola Voramar</p> <p>Des d'aquesta associació es vol reforçar la figura dels delegats de classe, com a enllaç actiu entre les famílies i l'escola, per tal que sigui una relació activa i profitosa.</p>
E4	<p>Facilitar espais de trobada formals i informals (aula de reunió amb famílies, sala de cafè, espais d'espera per a les famílies..) perquè es puguin reunir les famílies del centre.</p> <p>L'escola oberta a les famílies. Escola Congrés-Indians de Barcelona.</p> <p>En aquesta escola s'ofereixen espais d'intercanvi entre les famílies i el centre, on s'organitzen cafès pedagògics, xerrades, tallers, espais familiars.</p> <p>Cafè pedagògic. Escola Nabí, de Barcelona</p> <p>En aquest centre s'organitzen aquests espais de diàleg per a famílies per tractar temes d'interès sobre l'educació dels fills.</p> <p>Cafè entre llibres Escola Salvador Sanromà, Llinars del Vallès</p> <p>En aquest centre organitzen aquestes trobades a la biblioteca de l'escola, pensades com a espais de reflexió entre famílies i docents.</p>
F Tenim dissenyada l'estratègia de comunicació del centre cap a l'exterior.	
F1	<p>Tenir un pla de projecció exterior del centre que millori la imatge i enforteixi la confiança amb el centre educatiu.</p> <p>Logotip d'aniversari. Escola Provençals de Barcelona</p> <p>En aquest escola organitzen un concurs per canviar el seu logotip amb motiu del 25è aniversari.</p>
F2	<p>Analitzar el missatge que donem, com a centre, a través dels espais: aspecte del edifici, estètica acollidora, netedat dels espais, panells informatius, etc.</p> <p>Els espais. Marta Barrena i altres</p> <p>En aquest article de la Revista Guix nº 325, l'autora reflexiona sobre com han d'estar organitzats els espais dels centre perquè tinguin una funció educativa i contribueixin també a crear un clima acollidor i comunicatiu amb les famílies.</p>
F3	<p>Establir pautes i rutines de centre que projectin una bona imatge: organització de les sortides i entrades dels alumnes al centre, celebracions escolars, exposicions, punts de trobada, difusió de bones pràctiques, etc.</p> <p>Organització del centre. Escola Enric Farreny de Lleida</p> <p>En el web d'aquest escola s'especifica l'organització i els aspectes de funcionament del centre: entrades i sortides, horaris, projectes de centre, celebracions.</p>

G Recollim i compartim les pràctiques i els recursos treballats en l'àmbit de la informació i comunicació amb les famílies.	
G1	Potenciar espais per a compartir les experiències entre els professionals del centre, pel que fa a la relació amb les famílies.
	La mateixa actuació és el recurs.
G2	Recollir i difondre pràctiques de referència sobre el procés comunicatiu que el centre desenvolupa.
	<p>Recursos Bones Pràctiques. XTEC. Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquest espai de la XTEC trobareu orientacions i un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques que es desenvolupen en els centres educatius en relació a la implicació i participació de les famílies.</p>
H Facilem eines a les famílies perquè puguin valorar els canals i les informacions que els arriben.	
H1	Valorar el grau de satisfacció de les famílies sobre els processos informatius i els canals de comunicació amb els centres.
	<p>Grau de satisfacció de les famílies. Escola La Mitjana de Lleida</p> <p>En aquest centre es valora el grau de satisfacció dels pares respecte a temes com la comunicació amb els mestres i l'equip, directiu, les entrevistes, les reunions d'inici de curs, els informes, les informacions i avisos, entre d'altres aspectes.</p>
H2	Valorar els sistemes d'informació i comunicació en la memòria anual de centre i elaborar, si escau, propostes per millorar la qualitat del recurs.
	<p>Valoració de les enquestes sobre el grau de satisfacció de les famílies. Escola Jacint Verdaguer de Tàrraga</p> <p>En aquest centre s'utilitzen el resultats de les valoracions de les famílies com un punt e partida per millorar els aspectes que els pares consideren més fluixos en quant a informació, comunicació i altres aspectes.</p>
	<p>Models de qüestionaris sobre la participació de les famílies.</p> <p>En el seu informe <i>Parent involvement in schools. Best practice briefs</i> (2004), la Outreach University de Michigan proposa diversos qüestionaris per millorar la informació i comunicació que es dona a les famílies.</p>

Àmbit AULA	
A Tenim en compte els elements comunicatius verbals i no verbals a les entrevistes amb les famílies.	
A1	Establir i difondre entre els tutors i la resta de l'equip docent del centre pautes de comunicació amb les famílies, tant pel que fa a la comunicació verbal com no verbal.
	<p>Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquesta guia s' ofereix un llistat de programes i plataformes web per utilitzar en la comunicació de les famílies amb l'escola, i destaca el valor afegit que aporten cadascuna d'aquestes eines.</p>
	<p>Reunió d'inici de curs. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies, a més d'un guió de continguts per tractar en la reunió inicial del tutor amb les famílies, es donen orientacions per crear un bon clima comunicatiu.</p>

	<p>Matriculació en el centre educatiu. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Accollida per a famílies es donen orientacions per utilitzar unes habilitats comunicatives que facilitin un tracte afable i una bona comunicació amb les famílies en el procés de matriculació</p> <p>Web d'acollida a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En aquest web s'ofereix, en deu llengües diferents, informació bàsica sobre l'ensenyament a Catalunya.</p> <p>ALFONSO, C i altres (2006) La participación de los padres y las madres en la escuela. Barcelona. Editorial Graó. En aquest llibre l'autor ens presenta una selecció de textos que introdueixen elements d'anàlisi i reflexió sobre la comunicació entre les famílies i l'escola. <i>Destaquem els capítols 2 i 3: "La comunicació con las familias" i "conectar con las familias"</i>.</p>
A2	<p>Cuidar els aspectes no verbals de la comunicació durant les entrevistes amb famílies, com el contacte visual, el to de veu que utilitzem, la fluïdesa verbal, la claredat en l'exposició.</p> <p>Matriculació en el centre educatiu. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Accollida per a famílies es donen orientacions per utilitzar unes habilitats comunicatives que facilitin un tracte afable i una bona comunicació amb les famílies en el procés de matriculació</p> <p>Reunió d'inici de curs. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Accollida per a famílies, a més d'un guió de continguts per tractar en la reunió inicial del tutor amb les famílies, es donen orientacions per crear un bon clima comunicatiu.</p> <p>BARÓ, T. (2012) La gran guía del lenguaje no verbal. Barcelona. Ediciones Paidós En aquest llibre, l'autora exposa els coneixements bàsics de la comunicació no verbal. També proposa exercicis per millorar aquesta competència comunicativa i transmetre als altres amb els gestos i la mirada, confiança, empatia, seguretat, etc.</p> <p>GARRETA, J. i altres (2007). La relación familia-escuela. Edicions de la Universitat de Lleida. En aquest llibre s'inclouen articles de diferents autors que aporten reflexions sobre com hauria de ser la relació família-escola. <i>Destaquem el capítol "Comunicació, emocions, valors..." on s'analitzen els elements no verbals que afavoreixen la comunicació entre el centre i les famílies (pàgs. 125 a 130).</i></p>
A3	<p>Utilitzar a les entrevistes un tipus de comunicació assertiva i constructiva, trobant camins de relació des del respecte mutu i valorant el punt de vista i l'experiència de les famílies.</p> <p>Comunicación familia y escuela Vídeo (5'04) Consejo educativo de Castilla y León En aquest vídeo es recullen tres models de comunicació (assertiu, agressiu i inhibid) que pot presentar un professor durant una entrevista amb una família, i s'analitzen les característiques pròpies de cadascú.</p>
B Disposem de diferents canals per comunicar-nos amb les famílies dels alumnes.	
B1	<p>Tenir programats, en casos complexos, sistemes de comunicació compartits amb altres entitats i agents socials per evitar utilitzar els alumnes com a únic canal de comunicació entre la família i l'escola.</p> <p>Mediació intercultural en l'àmbit escolar L'Associació sociocultural La Formiga posa en marxa un projecte per fomentar el progrés educatiu, la integració i la motivació dels joves xinesos nous a les escoles, i preveu també diverses accions dirigides a implicar a pares i mares en el seu procés educatiu i a que participin en els centres.</p>
B2	<p>Fomentar la utilització de l'agenda com a eina de comunicació bidireccional entre l'escola i la família.</p> <p>Informació sobre tasques escolars al web del centre. Institut de Begues En el web d'aquest centre les famílies poden trobar a l'agenda virtual tota mena d'informacions de</p>

	cada curs i d'altres referents a les activitats del centre.
B3	Fer que el web de centre sigui una eina perquè les famílies puguin fer el seguiment escolar dels seus fills (tasques escolars, exàmens...).
	Institut Canonge , Crevillent En el web d'aquest institut els alumnes i famílies poden consultar notes i faltes, informacions vàries pels pares, llibres de text.
	IES Siis Riudarenes En el web d'aquest institut hi ha un espai per a que les famílies demanin reunió amb el tutor, consultar les absències dels seus fills i les incidències, fer el seguiment de les programacions dels cursos en les diferents àrees, tasques escolars, exàmens...
	Model de formulari de demanda d'entrevista al tutor , IE Jacint Verdaguer de Sant Sadurn d'Anoia En aquest institut-escola s'ofereix a les famílies un formulari en línia per demanar entrevista als tutors dels fills.
	Informació sobre tasques escolars al web del centre , Institut de Begues En el web d'aquest institut les famílies poden trobar tota mena d'informacions referents a cada curs i altres activitats del centre, de manera que els pares poden fer el seguiment escolar de les tasques i compartir el procés educatiu dels seus fills.
B4	Fer que el web del centre sigui també una eina de relació entre famílies i tutors.
	Bústia / racó dels pares , Escola Teresa Altet de Rubí En aquest apartat del web els pares poden intervenir lliurement sobre qualsevol tema.
	Famílies Institut Júlia Minguell de Badalona En aquest apartat del web hi ha diferents espais d'informació i de participació per a pares (en un entorn moodle) que permeten el seguiment escolar dels fills i el contacte amb els seus tutors.
C Seleccionem i fem servir la informació que cal donar a la família al llarg del curs, segons el protocol de centre.	
C1	Programar i temporitzar la informació que s'ha de donar a les famílies tenint en compte què cal comunicar, en quin moment del curs i quina és la millor manera de fer arribar la informació segons la tipologia de les famílies.
	Reunió d'inici de curs , Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen aspectes importants per organitzar la reunió inicial del tutor amb les famílies del grup-classe.
	Comunicació amb les famílies , Llar d'Infants Agora de Barcelona En el seu projecte educatiu, aquest centre exposa que la connexió entre família i escola és una qüestió primordial que convé cuidar i fer funcionar per garantir la coherència en l'educació de l'infant. En aquest sentit ha planificat diferents actuacions a fer amb les famílies perquè aquesta comunicació sigui fluida.
	Espai d'informació i acollida per a la les famílies , Escola Cervantes de Barcelona En el seu web aquesta escola facilita l'espai virtual "Admissió i acollida" amb informacions per a les famílies que s'incorporen al centre. Inclou informacions com la preinscripció al centre amb la normativa legal, aspectes bàsics de l'educació obligatòria en diferents llengües i informacions sobre les actuacions de comunicació amb les famílies (entrevistes, visites al centre...).
	Models de circulars i informacions a les famílies , Escola Sant Jordi de Sant Vicenç dels Horts En la seva pàgina web aquesta escola posa a disposició de les famílies, en format digital, totes les circulars i informacions que es reparteixen als alumnes sobre projectes, reunions, xerrades, actes festius... i altres que puguin ser del seu interès.

C2	<p>Fer ús, durant les sessions informatives amb les famílies del grup, de les informacions, orientacions i recursos que facilita el web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament sobre les diferents etapes d'escolarització i els processos educatius.</p> <p>Família i Escola. Junts x l'Educació. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest web s'ofereixen informacions, orientacions i recursos a les famílies sobre l'escolaritat i els processos educatius dels fills. Els centres poden utilitzar aquestes informacions en el moment de l'acollida de les famílies, en les entrevistes, reunions generals, formacions...</p>
<p>D Fomentem la participació de les famílies en els diferents espais de comunicació amb la resta de famílies.</p>	
D1	<p>Utilitzar la reunió d'inici de curs per promoure la creació de canals de comunicació entre les famílies.</p> <p>Reunió d'inici de curs. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen aspectes importants per organitzar la reunió inicial del tutor amb les famílies del grup-classe.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies?</p> <p>En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p> <p>L'escola oberta a les famílies. Escola Congrés-Indians de Barcelona.</p> <p>En aquesta escola s'ofereixen espais d'intercanvi entre les famílies i el centre, on s'organitzen cafès pedagògics, xerrades, tallers, espais familiars...</p>
D2	<p>Fomentar la relació entre les famílies amb dinàmiques d'interacció a l'iniciar les reunions col·lectives que les permeti relacionar-se, conèixer...</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
D3	<p>Fomentar la participació i relació de les famílies organitzant espais de trobada no formals.</p> <p>Escola Can Besora. Mollet del Vallès</p> <p>En aquest centre, que és comunitat d'aprenentatge, es planteja la participació dels pares en el centre a través de comissions formals (ambientació, comunicació, biblioteca, economia, extraescolars, menjador...), i d'altres activitats més informals com grups interactius, voluntaris d'aula, tertúlies...</p> <p>Cafè pedagògic. Escola Nabí, de Barcelona</p> <p>En aquest centre s'organitzen aquests espais de diàleg per a famílies per tractar temes d'interès sobre l'educació dels fills.</p> <p>Cafè entre llibres Escola Salvador Sanromà, Llinars del Vallès</p> <p>En aquest centre organitzen aquestes trobades a la biblioteca de l'escola, pensades com a espais de reflexió entre famílies i docents.</p> <p>Converses en família. Escola Itaca de Manresa</p> <p>En aquest centre les diferents comissions en què estan organitzades les famílies i el centre, promouen diversitat d'activitats sobre l'educació dels fills, amb l'objectiu final de crear comunitat.</p>
<p>E Tenim uns criteris definits i compartits entre tots els tutors i la resta de l'equip docent del centre.</p>	
E1	<p>Utilitzar un guió-model a seguir durant les entrevistes amb les famílies que permeti, a tot el professorat, unificar criteris per preparar la informació que s'ha de traspasar.</p>

	<p>L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació. Departament d'Ensenyament En aquesta guia es donen orientacions i criteris organitzats per diferents etapes educatives, que poden ajudar a preparar les entrevistes amb la família.</p>
	<p>ALBALADEJO, M (2010) Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu. Barcelona. Editorial Graó. En aquest llibre es troben suggeriments per conduir amb èxit les entrevistes amb les famílies. L'autor ofereix casos reals, pautes clares d'actuació i qüestionaris per fer observacions abans de l'entrevista.</p>
E2	<p>Tenir un registre sistematitzat per recollir les dades més significatives i fer possible el seguiment i el traspàs a d'altres professionals després de les entrevistes personals.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
E3	<p>Garantir al menys un entrevista de seguiment anual amb totes les famílies, adaptant, si cal, els horaris a les necessitat de les famílies.</p> <p>Projecte de direcció. Escola Bellaterra En aquest document, a la pàgina 14, hi ha un apartat sobre relacions amb la comunitat i canals de comunicació entre l'escola i les famílies.</p> <p>Calendari de reunions i entrevistes amb els pares. IES Joan Oró de Lleida En la seva Programació general anual de centre, a l'apartat g), aquest institut fa constar les entrevistes i reunions que s'han de fer durant el curs amb les famílies: reunió general a l'inici de curs, entrevistes individuals amb els alumnes preinscrits, reunions individuals durant el curs, amb possibilitat de contactes i comunicació a través del telèfon i correu electrònic, web del centre...</p>
E4	<p>Disposar d'un espai adequat per a les entrevistes personals amb les famílies.</p> <p>Els espais. Marta Barrera i altres En aquest article de la Revista Guix nº 325, l'autora reflexiona sobre com han d'estar organitzats els espais dels centre perquè tinguin una funció educativa i contribueixin també a crear un clima acollidor i comunicatiu amb les famílies.</p>
E5	<p>Explicitar en els continguts addicionals de la carta de compromís els acords presos amb les famílies en les diferents entrevistes de seguiment.</p> <p>Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu. Departament d'Ensenyament En aquest document s'ofereixen orientacions i models als centres per elaborar la carta de compromís educatiu en funció de les seves necessitats i context. També inclou models per a l'elaboració dels continguts específics addicionals.</p> <p>Activitats per treballar la carta de compromís amb els alumnes. Departament d'Ensenyament En aquest document trobareu propostes per treballar amb els alumnes de 1r i 3r d'ESO el valor de la carta de compromís. En concret, les activitats de 3r d'ESO treballen els continguts específics addicionals de la carta de compromís a través d'un cas pràctic.</p>
E6	<p>Elaborar diferents formats d'entrevista inicial amb el tutor o tutora del grup segons les característiques de les famílies i l'edat del alumne (entrevistes individuals, de grups de famílies, amb la participació d'altres famílies per fer de suport...).</p> <p>L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació. Departament d'Ensenyament En aquesta guia es donen orientacions i criteris per les diferents etapes educatives, que poden ajudar a preparar les entrevistes amb la família.</p> <p>Seguiment dels alumnes. IES Esteve Terradas de Cornellà</p>

	<p>En la pàgina web d'aquest institut es facilita als docents un recull de models per fer entrevistes, seguiment dels alumnes, comunicació amb les famílies, etc.</p> <p>PAÑELLAS, M. i d'altres. (2009) Entrevista pares-tutor. Aspectes a tenir en compte. Article <i>La Relació família-institut</i> de la revista Temps d'Educació (pàg.186-188, núm. 37). Universitat de Barcelona. En aquest article, les autores presenten un resum i les conclusions d'un estudi que recull elements importants a tenir en compte per preparar les entrevistes amb les famílies.</p> <p>ALBALADEJO, M (2010) Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu (pàg 53-85) . Barcelona. Editorial Graó. En aquest llibre es troben suggeriments per conduir amb èxit les entrevistes amb les famílies i amb exercicis per millorar les habilitats comunicatives i les competències emocionals necessàries.</p>
E7	<p>Evitar fer entrevistes exclusivament per parlar de situacions puntuals, problemes o dificultats i aprofitar per treballar de forma més global el procés de l'alumne i de les seves millores.</p> <p>L'entrevista amb les famílies des de l'enfocament de la pedagogia sistèmica En aquest article de la Revista EDUCAT, es donen orientacions i estratègies a tenir en compte durant una entrevista amb famílies, des d'un plantejament sistèmic de l'educació.</p> <p>SAINZ, Nicolás i altres. Entrevista familiar en la escuela: pautas concretas. Ed. Piràmide. En aquest llibre els autors exposen que l'entrevista és una de les eines més poderoses pel professorat per aconseguir que les famílies siguin aliades en el procés educatiu dels fills, i aporten estratègies per superar els problemes que puguin sorgir en les entrevistes familiars a l'hora d'aconseguir la col·laboració de les famílies.</p> <p>PAÑELLAS, M. i d'altres. (2009) Entrevista pares-tutor. Aspectes a tenir en compte. Article <i>La Relació família-institut</i> de la revista Temps d'Educació (pàg.186-188, núm.37). Universitat de Barcelona. En aquest article, els autors presenten un resum i les conclusions d'un estudi fet en un institut sobre la importància de les entrevistes en les relacions amb les famílies.</p> <p>ALBALADEJO, M (2010) Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu (pàg. 53-85) Barcelona. Editorial Graó. En aquest llibre es troben suggeriments per conduir amb èxit les entrevistes amb les famílies i amb exercicis per millorar les habilitats comunicatives i les competències emocionals necessàries. L'autor ofereix casos reals, pautes clares d'actuació i qüestionaris per fer observacions.</p>
E8	<p>Fomentar en les entrevistes un clima de confiança que permeti crear un context relacional positiu, on les famílies sentin que se'ls obre un espai de comunicació.</p> <p>LACRUZ, A (2010) Carta oberta (i amable) a les escoles que volen treballar amb les famílies (I). . Edu21 En aquest article, l'autor proposa una reflexió sobre la comunicació dels centres amb les famílies i els demana que aquesta comunicació vagi més enllà de la simple informació i que sigui capaç d'il·lusionar de manera engrescadora.</p> <p>LACRUZ, A (2010) Carta oberta (i amable) a les escoles que volen treballar amb les famílies (II). Edu 21. En aquesta 2ª part de l'article, l'autor, a més de la reflexió, dona una sèrie d'orientacions i consells a les escoles, els quals poden ajudar a una comunicació positiva entre els docents i les famílies.</p>
E9	<p>Afavorir el lliurament d'informes de seguiment de l'alumne en una entrevista personal amb la família i amb l'alumne quan es consideri convenient.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>

E10	Destinar en els informes de seguiment de l'alumnat que enviem a les famílies un espai perquè puguin fer arribar els seus comentaris.
	Model d'informe d'autoavaluació de 5è de l'escola Roques Blaves. Aquest model d'autoinforme és l'emprat per l'escola Roques Blaves d'Esparreguera com a eina d'informació i comunicació amb les famílies durant el segon trimestre. L'informe inclou un espai perquè les famílies puguin valorar-lo i fer arribar les seves observacions.
	Model d'informe d'autoavaluació de 6è de l'escola Roques Blaves. Aquest model d'autoinforme és l'emprat per l'escola Roques Blaves d'Esparreguera com a eina d'informació i comunicació amb les famílies durant el segon trimestre. L'informe inclou un espai perquè les famílies puguin valorar-lo i fer arribar les seves observacions.
E11	Elaborar els informes de seguiment de l'alumnat o altres comunicacions, tenint en compte les característiques de les famílies i garantint que siguin entenedors per a totes.
F Fomentem la creació de xarxes de suport entre les famílies del centre.	
F1	Afavorir la intervenció de famílies acollidores en les primeres reunions de pares i mares del grup classe per reafirmar la sensació de col·lectivitat a través del traspàs d'informació entre iguals.
	Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.
	Famílies guia. Escola Rocafonda de Mataró En aquesta presentació de es deixa constància de les característiques i funcions que han de tenir les famílies-guia en aquest centre com acollidores de les noves famílies.
F2	Convidar a famílies delegades d'altres cursos per que n'expliquin l'experiència i la importància del seu rol.
	Orientacions sobre pares i mares delegats de classe En aquest document del Departament d'ensenyament s'ofereixen les funcions d'aquest figura de pares i mares delegats d'aula que cada vegada més centres incorporen com a òrgan de comunicació i participació al centre.

Àmbit ENTORN	
A Col·laborem i ens coordinem amb l'Administració local per millorar els processos d'informació i comunicació amb les famílies.	
A1	Elaborar conjuntament amb l'administració local un mapa de recursos que permeti als centres orientar les famílies que ho necessitin.
	La mateixa actuació és el recurs
A2	Coordinar-se amb l'administració local per elaborar una campanya divulgativa a les famílies sobre els recursos educatius existents en el territori.

	<p>Divulgació de recursos educatius. l'Ajuntament de Girona En aquest vídeo es publicita el programa de recursos educatius que gestiona aquest Ajuntament i diverses entitats ciutadanes integrants de la Taula de Coordinació del Recursos Educatius de Girona.</p>
	<p>Propostes educatives. Ajuntament de Cornellà En l'apartat de l'àrea d'educació d'aquest web, es donen a conèixer propostes educatives per a diferents edats, activitats per fer en família, informació sobre beques, serveis i tallers de formació per a pares, organitzades amb col·laboració d'altres departaments (Salut Pública, Servei de Drogodependències, Medi Ambient...)</p>
A3	<p>Col·laborar amb l'administració local per crear espais d'informació, comunicació i difusió en diferents formats, tant físics com virtuals.</p>
	<p>Exposició al barri de "Can Parellada". PEE de Terrassa. En aquesta exposició, es recullen les actuacions que ha dut a terme el Pla Educatiu d'Entorn (PEE) de Terrassa. Es mostren actuacions que han desenvolupat els centres educatius i les famílies</p>
	<p>Exposició a Sant Feliu de Codines. PEE de Sant Feliu de Codines En aquesta exposició itinerant pels centres educatius i espais municipals, es donen a conèixer les actuacions realitzades pel PEE de Sant Feliu de Codines que els ha permès el treball educatiu en xarxa.</p>
A4	<p>Planificar i coordinar conjuntament amb l'administració local les jornades de portes obertes dels centres del municipi.</p>
	<p>Jornada municipal de portes obertes a les famílies. Departament d'Ensenyament En aquest document s'especifiquen les actuacions relacionades amb l'acollida a les famílies perquè coneguin la xarxa educativa dels centres públics i privats concertats de la localitat</p>
	<p>Jornada de portes obertes. Ajuntaments: En aquests webs dels ajuntaments de Barcelona .Consorti d'educació , Mataró i Vic es poden consultar les dates de les jornades de portes obertes de tot el municipi.</p>
	<p>Xarxa educativa 0-18 Nou Barris En aquest web del Districte de Nou Barris es publiquen les dates de les jornades de portes obertes dels centres educatius de la zona.</p>
<p>B Promovem una xarxa de relacions i comunicació entre les famílies dels diferents centres de l'entorn.</p>	
B1	<p>Promoure trobades entre famílies de diferents centres (festes populars, sortides, activitats culturals...).</p>
	<p>Jornada lúdico-esportiva. PEE de Sant Cugat En l'entorn d'aquest PEE s'organitza una trobada de famílies de tots els centres educatius de la ciutat amb activitats lúdiques.</p>
B2	<p>Promoure la coordinació de les AMPA de diferents centres</p>
	<p>Coordinadora d'AMPAs. Sant Cugat del Vallès En aquesta entitat, s'agrupen representants de totes les associacions de mares i pares de l'escola pública del municipi, amb l'objectiu principal de la millora de l'ensenyament.</p>
	<p>Xarxa AMPA. PEE Badalona-Llefià-La Salut En aquest conjunt d'actuacions es diferencien dos nivells: el treball individual amb cadascuna de les associacions i el treball en xarxa. Dintre d'aquest segon nivell destaquen les AMPA com a col·lectiu promotor d'activitats de lleure al barri i, alhora com a promotor/usuari d'activitats de formació.</p>
<p>C Donem a conèixer a les famílies les entitats i recursos de l'entorn.</p>	

C1	Mantenir relacions amb les entitats de l'entorn per tal de conèixer els recursos educatius que poden oferir a les famílies, així com els nous recursos que vagin incorporant.
	La mateixa actuació és el recurs
C2	Difondre entre les famílies l'oferta educativa de la localitat (centres, lleure , formació...) i acompanyar-les en el procés.
	Estudiar a Catalunya. Departament d'Ensenyament En aquest web s'ofereix tot tipus d'informacions respecte orientacions de quins estudis es poden fer, quins itineraris es poden seguir, a quins centres... i també respecte a tràmits com preinscripció o homologació de títols.
	Xarxa Educativa 0-18 Nou Barris / Xarxa 0-18 S. Pere, Sta. Caterina i La Ribera/Gòtic / Xarxa 0/18 d'Horta-Guinardó En aquests webs de diferents districtes de Barcelona, les famílies poden trobar informacions relacionades amb l'oferta educativa formal i no formal i espais de lleure pels nens i joves de 0 a 18 anys.
C3	Divulgar entre les famílies guies d'orientació professional publicades pel municipi (Dossiers d'orientació, itineraris educatius...) per als alumnes que acaben l'ESO i acompanyar-les en el procés.
	Orientació Professional. Departament d'Ensenyament En l'espai Orienta't del web del SIOP (Servei Integrat d'Orientació Professional) l'usuari podrà accedir a un Servei personalitzat d'Orientació Professional, assessorat per orientadors experts.
	Guia de recursos de suport a l'orientació acadèmica i professional per a l'alumnat i les famílies. Consorci d'Educació de Barcelona En aquesta guia s'ofereixen orientacions acadèmiques i professionals per l'alumnat d'ESO i les seves famílies.
C4	Obrir els centres a les entitats de l'entorn perquè expliquin a les famílies les seves propostes educatives (educació en el lleure, entitats culturals, associacions...).
	Caminem plegats. PEE de Mataró En aquest Pla s'organitzen activitats per a famílies de P3 fins a 6è per treballar la cohesió dins l'escola i la relació amb l'entorn, propiciant el coneixement de les entitats del barri i dels espais més significatius
D Col·laborem amb els mitjans de comunicació locals per donar informació a les famílies.	
D1	Promoure accions divulgatives en diferents mitjans sobre projectes de centre, activitats escolars i curriculars, concursos, premis...
	Entorn ràdio G. PEE de Granollers En aquesta bona pràctica es descriu la creació d'una xarxa de treball al voltant de la producció de programes de ràdio en els centres i posterior enregistrament i emissió des de la ràdio local amb l'objectiu de donar-se a conèixer.
	Llengües familiars. PEE de Sabadell En aquesta activitat participen centres educatius, biblioteques i altres entitats del territori per organitzar actuacions comunitàries: elaboració d'un cens de les llengües i de mapes lingüístics, explicar i enregistrar contes en diferents llengües
D2	Col·laborar amb els mitjans de comunicació locals en campanyes de sensibilització i formació de les famílies al voltant de temes educatius.
	Projecte Ràdio i Entorn. Ajuntament de Sabadell

	<p>Des d'aquesta entitat s'ofereix un programa de ràdio per a les escoles de la comunitat educativa fomentant la integració.</p> <p>Aula de Família. Institut Municipal d'Olot</p> <p>En aquest programa que s'emeteix mensualment per Radio Olot i que està impulsat per aquest Institut, la Comissió de d'Associacions de Mares i Pares del Consell Municipal, es reflexiona al voltant de diferents temes d'interès per a la tasca educativa de la família.</p>
D3	<p>Participar en la publicació de revistes educatives d'abast comunitari. Participar en la publicació de revistes educatives d'abast comunitari.</p> <p>Revista AMIPA. Institut Municipal d'Educació. Ajuntament d'Olot</p> <p>En aquest butlletí que edita aquest Institut amb participació de la Comissió d'Associacions de Mares i Pares del Consell Municipal, es publicita el programa de ràdio d'Aula de Família, que tracta sempre temes d'interès per a les famílies, i avança el contingut que es tractarà al programa amb un resum de les idees més importants.</p>
E Promovem la participació de la família en activitats comunitàries (PEE, PdAC...).	
E1	<p>Donar a conèixer a les famílies els projectes educatius del municipi del que el centre forma part (Projecte educatiu de ciutat, Pla educatiu d'entorn, Projectes d'àmbit comunitari etc.) i com participar-hi.</p> <p>Escola Pompeu Fabra. Pont de Vilomara i Rocafort</p> <p>En el web d'aquesta escola hi ha l'enllaç al PEE del Bages Sud, facilitant així que les famílies coneguin les activitats del Pla en les que participa. .</p>
E2	<p>Impulsar la participació de les famílies en activitats comunitàries.</p> <p>Participació de les famílies. PEE de Cerdanyola del Vallès</p> <p>En aquesta actuació sobre mediació, es contemplan activitats dirigides a alumnes i altres dirigides a les seves famílies, amb la intervenció del Servei de Mediació de l'Ajuntament. Aquestes sessions dedicades a les famílies tenen com a objectiu recollir inquietuds, reflexionar i oferir-los recursos per gestionar les situacions que es produeixen en el dia a dia dels fills.</p>
F Promovem l'aprenentatge i ús de la llengua catalana a les diferents activitats adreçades a les famílies i valorem la diversitat lingüística de l'entorn.	
F1	<p>Sensibilitzar les famílies sobre la necessitat d'utilitzar la llengua catalana com a llengua d'interrelació i cohesió.</p> <p>Web del Consorci per a la Normalització Lingüística</p> <p>En aquest web del Consorci per a la Normalització Lingüística s'hi poden trobar diferents cursos de català per a adults i permet fer cerques per poblacions de cursos de diferents nivells de llengua catalana.</p> <p>Formació intergeneracional. PEE de Terrassa</p> <p>En aquesta bona pràctica es mostra com des de les AMPA es poden fer diverses activitats de formació per a famílies, amb la participació d'alumnes de l'institut, per tal de fomentar la convivència, l'ús de la llengua catalana i el coneixement de l'entorn.</p>
F2	<p>Utilitzar els serveis comunitaris que afavoreixin la comunicació amb les famílies nouvingudes que desconeixen la llengua catalana (serveis de traducció, mediadors interculturals...).</p> <p>9 barris acull</p> <p>En aquesta xarxa integrada per més de vuitanta entitats, AAVV, AMPA, centres... es treballa de forma coordinada per fomentar la convivència i facilitar la incorporació als barris dels nous veïns i veïnes que procedeixen de la immigració.</p>

	<p>Servei de mediació intercultural (Fundació SURT). En aquesta entitat l'objectiu és fomentar l'equitat, la no discriminació, la participació ciutadana i l'accés a recursos i serveis de la població immigrada, especialment de les dones.</p>
F3	<p>Promoure actuacions de sensibilització que fomentin el valor de la diversitat lingüística existent en el territori.</p> <p>Linguamón, Casa de les llengües. Bones pràctiques en multilingüisme. En el programa d'aquest organisme es promou el coneixement de llengües i afavoreix l'actitud de respecte de la diversitat lingüística del món entre els ciutadans, oferint bones pràctiques de diversos centres escolars, on participa tota la comunitat educativa.</p>
F4	<p>Oferir tallers diversos a les famílies que tinguin com a eix conductor l'aprenentatge i perfeccionament de la llengua catalana.</p> <p>Cursos de català. PEE de Vic En aquest Pla s'organitzen cursos de català per a persones adultes novingudes amb l'objectiu de millorar la presència i l'ús social de la llengua catalana com a llengua comuna i de cohesió, dins d'un marc de respecte i valoració de la diversitat lingüística.</p> <p>Activitats adreçades a les famílies. PEE de Canovelles En aquest Pla es contemplen, entres d'altres activitats, cursos de català de nivell lllindar per a pares i mares i cursos de català per a famílies novingudes</p> <p>Taller de famílies . PEE de Calaf En aquesta bona pràctica en la que participen tres centres, s'ofereixen tallers per a famílies autòctones i novingudes al voltant de temes del seu interès. La finalitat d'aquesta activitat és afavorir el contacte entre elles independentment de la seva procedència, utilitzant la llengua catalana com a eina de comunicació i aprenentatge. Els tallers poden anar acompanyats de xerrades i sortides a llocs significatius de Catalunya.</p>

6.5 Participació

Definició

La participació és un dret i un deure de totes les persones en les societats democràtiques, és un procés que es construeix col·lectivament per obtenir beneficis personals i col·lectius. Participar en l'àmbit educatiu, vol dir, sobretot, ser protagonista del propi procés educatiu.

Introducció

La participació dels pares i mares en el procés escolar dels fills és un dret però també és un deure. La Llei d'educació, en el seu article 25, exposa que les mares, els pares o els tutors tenen el dret i el deure de participar activament en l'educació de llurs fills, i el dret de participar en la vida del centre per mitjà del consell escolar i dels altres instruments de què es dotin els centres en exercici de llur autonomia. Dit d'una altra manera, els centres educatius han de facilitar que les famílies puguin exercir les seves responsabilitats.

Són molts els informes i estudis que associen l'èxit acadèmic i educatiu dels infants i joves amb variables que depenen directament de l'acció i participació de la família en els processos escolars. En aquest sentit l'OCDE va seleccionar com a indicador de qualitat de l'informe PISA (2006) la participació dels pares en el centre educatiu.

En un model participatiu família i escola se senten part d'un mateix projecte i comparteixen objectius i significats. Cadascú, des del coneixement i el reconeixement de l'altre, actua dins del seu rol i competències pròpies de forma complementària. Ha de quedar explicitat en el PEC la delimitació dels rols i les competències de les famílies i dels diferents professionals de la comunitat educativa.

Per avançar cap a un model participatiu, cal conèixer els factors que expliquen l'actual situació sobre la participació de les famílies en els processos educatius i en el funcionament del centre. Cal analitzar les causes específiques del centre que dificulten la participació i trobar les maneres, amb les famílies, per millorar la situació. Fóra bo aprofitar les estructures ja existents i crear-ne de noves per tal de potenciar la participació.

Formes de participació

Els pares i mares poden participar en la vida de centre de formes i graus molt diversos. Algunes d'aquestes formes tenen un caràcter més voluntari per a les famílies, però d'altres formen part de les seves competències i responsabilitats.

- Participació de les famílies en el seguiment i procés escolar del seus fills. Tal com marca la normativa, les famílies són les primeres responsables de l'educació i la formació dels fills i, per tant, els han d'acompanyar en el procés escolar. En aquest sentit, els centres educatius han d'impulsar l'acció tutorial compartida entre escola i família per dur a terme una acció educativa coherent i coordinada
- Participació de les famílies en el funcionament de centre.
 - Representació. Els centres han de garantir la participació de les famílies en el Consell Escolar i les diferents comissions que se'n deriven. D'altra banda, les mares i pares de l'alumnat matriculat en un centre poden constituir una associació. Les AMPA, associacions de mares i

pares, tenen per finalitat essencial facilitar la participació de les famílies en el Projecte educatiu de centre i de les diferents actuacions que s'hi desenvolupin.

- o Projecte compartit. Disposar de moments per a la reflexió i per al debat amb les famílies i la resta de la comunitat educativa és una altra forma de participar que ens ha de permetre compartir objectius i significats, i construir iniciatives educatives en un projecte comú.

D'altra banda, per poder participar i progressar cap a la implicació en els processos que es donen als centres educatius, cal estar informat. En aquest sentit, calen canals d'informació eficaços que permetin a les famílies disposar de la informació necessària en tot moment per poder participar.

Normativa de referència

Diagnosi, propostes d'actuació i recursos

Els centres educatius poden valorar la seva situació respecte a la línia d'intervenció, indicant a cada afirmació o ítem de diagnosi (A,B,C...) el grau d'assoliment o acord (gens, poc, bastant, molt). A partir de les seves respostes, l'aplicació Escola i Família genera els punts forts i febles i proposa unes actuacions de millora (A1, A2...B1,B2,B3...) juntament amb recursos relacionats amb cadascuna.

Àmbit CENTRE	
A Sensibilitzem el claustre sobre la importància de la participació i implicació de les famílies en els processos educatius.	
A1	<p>Programar actuacions específiques de sensibilització (reunions temàtiques de claustre per abordar diversos aspectes, dinàmiques, etc.).</p> <p>COMELLAS, M.J. (2009) Família i escola: compartir l'educació. Barcelona. Editorial Graó. En els capítols 3, 4, i 8 d'aquest llibre l'autora reflexiona sobre quin és i com hauria de ser el paper de les famílies en l'educació dels fills i aprofundeix en els mecanismes de participació per afavorir la coherència.</p> <p>COLLET, Jordi, TORT, Antoni (2011) Famílies, escola i èxit. Fundació Jaume Bofill. En el capítol 2 d'aquest quadern s'aprofundeix en el debat sobre els vincles entre els docents i les famílies per aconseguir l'èxit educatiu de tot l'alumnat.</p> <p>CARBONELL, JAUME. Decàleg per impulsar la participació de les famílies. Aquest article publicat al web del <i>Diario de la Educación</i>, presenta diferents propostes per avançar cap a una participació més eficient i real de les famílies en els processos educatius.</p>
A2	<p>Planificar en el Pla de formació de centre cursos de formació pels docents sobre com millorar la implicació i la participació de les famílies en el procés escolar educatiu dels seus fills i en el funcionament del centre.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
B Recollim en els documents de centre els canals i les formes de participació de les famílies.	
B1	<p>Recollir en el Projecte educatiu de centre (PEC) els canals de participació i d'implicació en el centre i fer-ne difusió.</p>

	La mateixa actuació és el recurs.
B2	Concretar en el PEC els rols competencials de la família pel que fa als processos escolars dels fills.
	La mateixa actuació és el recurs
B3	Concretar en el Pla General Anual (PGA) de centre les actuacions per millorar la implicació i la participació de les famílies en el procés escolar educatiu dels seus fills i en el funcionament del centre (AMPA, Consell escolar, Comissió de convivència...).
	Projecte de participació de les famílies a l'Institut . Institut Son Ferrer de Calvià En aquest centre es porta a terme un projecte que pretén millorar la participació de les famílies en els centres educatius. En el projecte es concreten diferents actuacions de participació de les famílies: suport a les guàrdies de pati, suport en l'organització de les aules, assistència a les sessions d'avaluació, creació d'un banc de temps per a diverses tasques comunitàries...
B4	Recollir, en les Normes d'Organització i Funcionament de Centre (NOFC), les responsabilitats i competències de les famílies i dels diferents professionals del centre respecte a la tasca educativa.
	Responsabilitats i competències de les famílies . Escola Santa Creu d'Anglesola. En les NOFC d'aquest centre s'especifiquen les responsabilitats i competències de les famílies, així com els drets i deures dels diferents professionals del centre.
B5	Explicitar a la carta de compromís educatiu els processos de participació de la família.
	Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu . Departament d'Ensenyament En aquest document s'ofereixen orientacions i models als centres per elaborar la carta de compromís educatiu en funció de les seves necessitats i context. També inclou models per a l'elaboració dels continguts específics addicionals.
	Carta de compromís . Escola Municipal Tres Pins de Barcelona. En aquest model de carta de compromís es detallen l'ideari i el projecte educatiu del centre, així com les formes de participació dels pares.
B6	Explicitar al Pla d'acció tutorial, els processos de participació de la família.
	Pla d'acció tutorial . Escola Pompeu Fabra de Sant Adrià del Besòs En el Pla d'aquest centre, a les pàgines 9 i 10, s'explicita la participació de les famílies.
C Preveiem espais físics i virtuals perquè totes les famílies puguin participar en els projectes de centre.	
C1	Crear l'Assemblea de mares i pares delegats de classe.
	AMPA participativa . Escola Fructuós Gelabert de Barcelona En aquest centre, els pares de l'AMPA participen molt activament en un gran nombre de comissions que intervenen en el funcionament del centre.
	Consell de famílies delegades Escola Josep Gras, Sant Llorenç Saval En aquest apartat del web es parla amb detall de la figura de famílies delegades, que han de fer d'enllaç entre la resta de famílies del grup i el centre.
C2	Incloure, entre les tasques de les famílies-guia, la informació i orientació a la resta de famílies sobre la forma de participació que poden dur a terme en el centre.

	La mateixa actuació és el recurs.
C3	Oferir espais de trobada tan presencials com virtuals a les famílies per tal de crear un clima relacional positiu.
	Guia de recursos web per a comunicar-se amb les famílies. Departament d'Ensenyament En aquesta guia s'ofereix un llistat de programes i plataformes web per utilitzar en la comunicació de les famílies amb l'escola, i destaca el valor afegit que aporten cadascuna d'aquestes eines.
	Ús de les noves tecnologies en la comunicació amb les famílies. Col·legi Lestonnac Badalona En aquest centre s'utilitzen les xarxes socials per informar les famílies sobre les activitats en què participen els alumnes i altres notícies del seu interès.
	Família Activa. AMPA. Escola Vila Olímpica de Barcelona En aquest espai del web del centre, una de les comissions del centre ofereix a les famílies la possibilitat de participar per compartir experiències, coneixements, inquietuds, dubtes i aprenentatges sobre l'educació, el creixement i maduració dels fills i filles i dels mateixos pares i mares.
	Assemblea de l'AMPA. Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposen orientacions per ajudar els representants de l'AMPA a organitzar la reunió informativa d'inici de curs a les famílies, de manera que sigui una actuació que promogui la seva participació.
C4	Oferir eines de comunicació per facilitar la participació de les famílies en projectes de centre.
	El Bloc AFA. Institut Quatre Cantons de Barcelona En aquest institut, a través del bloc de l'Associació de Famílies, s'ofereixen eines sobre com poden participar les famílies en els diferents projectes del centre.
C5	Promoure espais no formals de relació amb les famílies que potenciïn un clima relacional positiu.
	Vols prendre un cafè amb el mestres dels teus fills? Escola Lledoner, Granollers En aquest centre, que funciona com a comunitat d'aprenentatge, ofereixen a les famílies aquest espai de caire informal per parlar amb els docents, que té la intenció de promoure el coneixement entre famílies i docents.
	Cafè entre llibres Escola Salvador Sanromà, Llinars del Vallès En aquest centre organitzen aquestes trobades a la biblioteca de l'escola, pensades com a espais de reflexió entre famílies i docents.
C6	Convertir la pàgina web en un espai de participació de tots els membres de la comunitat educativa.
	Web de l'Escola. Escola Maquinista de Barcelona. En aquesta pàgina hi ha molta informació per a les famílies, les quals són convidades d'una manera molt dinàmica a participar en els projectes i activitats que es fan al centre.
C7	Fer de la revista del centre un espai de participació de tots els membres de la comunitat educativa.
	Revista digital TOC-TOC. Escola Riu d'Or de Santpedor En aquesta revista participen diferents membres de la comunitat educativa explicant les seves experiències o exposant les seves reflexions.
C8	Promoure la creació de comissions mixtes de treball, docents i famílies, per treballar de forma conjunta.
	Comissions mixtes. Escola Marina de Montgat.

	<p>En aquest centre s'organitzen comissions com: econòmica, permanent, convivència, escola de pares i mares....en les quals mestres, pares i mares treballen de manera cooperativa.</p> <p>Comissions mixtes. Escola La Maquinista de Barcelona</p> <p>En aquest centre els pares poden participar en diferents comissions i intervenir en la marxa dels projectes del centre.</p>
C9	<p>Promoure l'elaboració de projectes compartits entre els alumnes, les famílies i els docents (manteniment de l'hort o jardí de l'escola, grups interactius elaboració de jocs, organització de fires solidàries, celebracions, etc.).</p> <p>Projectes compartits. Escola Fructuós Gelabert de Barcelona.</p> <p>En aquest centre els pares participen conjuntament amb docents i alumnes en projectes del centre com la biblioteca, la revista, les festes, l'hort escolar, la coordinació amb secundària...</p> <p>Participació dels pares en l'elaboració del PEC. Escola Fructuós Gelabert de Barcelona.</p> <p>Aquest centre està elaborant el seu PEC amb la participació i aportacions de les famílies que formen part del centre.</p>
D Fomentem la participació i implicació de les famílies en la elaboració dels documents de centre.	
D1	<p>Promoure la participació i implicació de les famílies en el projecte educatiu del centre, compartint-lo i revisant-lo conjuntament.</p> <p>L'escola i la comunitat educativa. Escola Els Encants de Barcelona</p> <p>En aquest centre les famílies participen activament per mitjà de l' AMPA en l'elaboració del projecte pedagògic del centre a través de diferents comissions de treball, que desenvolupen activitats d'acord amb la línia pedagògica de l'escola.</p>
D2	<p>Formular els continguts comuns de la carta de compromís de manera participativa entre els diferents agents de la comunitat educativa, especialment docents i famílies.</p> <p>Participació de les famílies en l'elaboració de la Carta de Compromís. Escola Congrés-Indians de Barcelona</p> <p>En l'elaboració d'aquesta carta de compromís del centre han participat les famílies, conjuntament amb els mestres del centre.</p>
D3	<p>Fomentar la participació i implicació de les famílies en l'elaboració i seguiment del compliment de les Normes d'organització i funcionament de centre (NOFC), del Projecte de convivència, etc. per tal d'obtenir una actuació coherent i complementària escola-família.</p> <p>Participació dels pares en les Comissions del Centre (projecte de convivència...) AMPA de l'Escola Tres Pins de Barcelona.</p> <p>En aquest document es fixa com ha de ser la participació de les famílies en la comissió de convivència del centre.</p>
E Elaborem juntament amb l'AMPA actuacions que milloren la participació i la implicació de les famílies.	
E1	<p>Donar suport i dinamitzar les associacions de mares i pares d'alumnes (AMPA).</p> <p>Suport a l'Associació de Famílies d'Alumnes. Escola Congrés Indians de Barcelona</p> <p>En aquest centre, la direcció i els mestres dinamitzen l'Associació de Famílies d'Alumnes i mantenen una estreta col·laboració amb elles per tal de treballar conjuntament en un projecte educatiu innovador.</p>
E2	<p>Promoure formació específica per a famílies i les AMPA.</p> <p>Escola de pares i mares. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament</p>

	<p>En aquest apartat del web es poden trobar diversos exemples de mòduls formatius que ajudaran als centres o les AMPA a organitzar la formació per a pares i mares sense necessitat d'un especialista.</p> <p>Accions formatives. FAPAC</p> <p>En aquest catàleg d'actuacions s'ofereixen activitats de formació per millorar la participació dels pares en els centres o les AMPA.</p>
E3	<p>Dissenyar, conjuntament amb l'AMPA, els mecanismes d'informació, difusió i gestió del procés de participació de les famílies en els consells escolars.</p> <p>Programa de xerrades, tallers i jornades. FAPAES</p> <p>En aquest catàleg se'n pot trobar una amb el nom "El consell escolar: aprofitem-lo", que explica què és el Consell Escolar, els seus objectius i com participar-hi.</p>
E4	<p>Diagnosticar de forma conjunta (famílies i centre educatiu) les causes de la manca de participació i implicació de les famílies en el procés escolar dels seus fills i en el funcionament del centre.</p> <p>Models de qüestionaris sobre la participació de les famílies. Outreach University de Michigan.</p> <p>En el seu informe, Parent involvement in schools. Best practice briefs (2004), aquesta universitat proposa diversos qüestionaris perquè el centre reflexioni sobre la participació de les famílies.</p>
E5	<p>Elaborar, conjuntament amb l'AMPA, propostes d'actuacions que millorin la relació centre-família i la participació i implicació de les famílies en el procés escolar dels fills i en el funcionament del centre.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
F Recollim i difonem les bones pràctiques en participació i implicació realitzades en el centre.	
F1	<p>Seguir els protocols establerts pel Departament d'Ensenyament per fer arribar les bones pràctiques que el centre realitza i que se'n faci difusió.</p> <p>Recursos Bones Pràctiques</p> <p>En aquest espai de la XTEC trobareu orientacions i un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques que es desenvolupen en els centres educatius en relació a la implicació i participació de les famílies.</p>
F2	<p>Aportar les experiències participatives que es duen a terme als centres de la xarxa (seminaris de traspàs primària-secundària, reunions amb altres centres de l'entorn, espais virtuals d'intercanvi).</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
Avaluem la participació de les famílies i ho recollim en la Memòria anual de centre, incloent si cal, propostes de millora.	
G1	<p>Incloure en la Memòria anual de centre les valoracions de les famílies i dels docents pel que fa a la participació dels pares i les mares en els processos educatius dels fills i en el funcionament del centre.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
G2	<p>Recollir el grau de satisfacció de les famílies sobre la seva participació en diferents actuacions impulsades per organismes de l'entorn.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
G3	<p>Elaborar propostes de millora per ser incloses en el Pla Anual del curs següent.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>

Àmbit AULA	
A Utilitzem els continguts addicionals de la carta de compromís educatiu per promoure la participació de les famílies.	
A1	Compartir amb les famílies l'observació inicial i la diagnosi de les necessitats o àmbits de millora del seu fill/a.
	La mateixa actuació és el recurs.
A2	Arribar a acords amb les famílies sobre les mesures que permetran la millora del rendiment escolar dels seus fills, recollint els compromisos adquirits en els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu.
	Activitats per treballar la carta de compromís amb els alumnes . Departament d'Ensenyament En aquest document trobareu propostes per treballar amb els alumnes de 1r i 3r d'ESO el valor de la carta de compromís. En concret, les activitats de 3r d'ESO treballen els continguts específics addicionals de la carta de compromís a través d'un cas pràctic.
	Carta de compromís . Web Família i Escola. Junts x l'Educació. Departament d'Ensenyament. En aquest apartat del web es donen orientacions per a les famílies sobre quins són els objectius de la carta de compromís i quan s'ha de formalitzar.
	Carta de compromís . Escola Marina de Montgat En aquesta escola s'elabora una carta de compromís que inclou actuacions per al centre i les famílies per elaborar addendes de continguts específics per educació infantil, primer cicle i segon cicle de primària.
A3	Utilitzar els continguts addicionals de la carta de compromís educatiu per orientar les famílies en les tasques que poden dur a terme des de casa per complementar l'acció educativa escolar.
	Activitats per treballar la carta de compromís amb els alumnes . Departament d'Ensenyament En aquest document trobareu propostes per treballar amb els alumnes de 1r i 3r d'ESO el valor de la carta de compromís. En concret, les activitats de 3r d'ESO treballen els continguts específics addicionals de la carta de compromís a través d'un cas pràctic.
	Carta de compromís . Escola Marina de Montgat En aquesta escola s'elabora una carta de compromís que inclou actuacions per al centre i les famílies per elaborar addendes de continguts específics per educació infantil, primer cicle i segon cicle de primària.
B Creem amb la família un ambient de confiança i cooperació.	
B1	Planificar a les reunions d'inici de curs, espais per promoure el coneixement mutu entre les famílies i el tutor.
	Reunió d'inici de curs . Departament d'Ensenyament En aquest document del Pla d'Acollida per a famílies es proposa un guió de continguts per tractar en la reunió inicial del tutor amb les famílies del grup-classe i es donen orientacions per promoure la participació de pares i mares.
	Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.
	Técnicas de dinàmica de grupos

	<p>En aquest dossier es poden trobar diferents tècniques de dinàmica de grups que, encara que estan orientades als alumnes de Secundària, poden ser adaptades i utilitzades pels docents en les reunions d'inici de curs, amb l'objectiu de crear un clima agradable de coneixement entre les famílies i fomentar la seva participació.</p> <p>Dossier de dinàmiques</p>
B2	<p>Promoure la participació de les famílies en la preparació de reunions del grup classe, demanant-los els temes a tractar i aportant suggeriments.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
B3	<p>Potenciar dinàmiques participatives en les primeres reunions de pares i mares per facilitar la seva intervenció i refermar la sensació de col·lectivitat.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p> <p>Técnicas de dinámica de grupos En aquest dossier es poden trobar diferents tècniques de dinàmica de grups que, encara que estan orientades als alumnes de Secundària, poden ser adaptades i utilitzades pels docents en les reunions d'inici de curs, amb l'objectiu de crear un clima agradable de coneixement entre les famílies i fomentar la seva participació.</p> <p>Dossier de dinàmiques</p>
B4	<p>Reconèixer i agrair la participació de les famílies en les diferents activitats i reunions que s'organitzen a l'aula.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
B5	<p>Establir i difondre entre els tutors estratègies comunicatives per millorar les relacions amb les famílies, tant pel que fa al llenguatge verbal com al no verbal.</p> <p>L'entrevista inicial. Una eina de comunicació i informació, Departament d'Ensenyament En aquesta guia s'assenyalen els objectius de l'entrevista inicial, les habilitats comunicatives a tenir en compte per crear un ambient de confiança amb la família i es proposen models d'entrevista per a diferents etapes educatives.</p> <p>Orientacions per a les entrevistes tutorials. Universitat de les Illes Balears En aquest document es donen orientacions sobre els aspectes a tenir en compte en les relacions amb les famílies: el llenguatge verbal, no verbal i les actituds del professional amb la finalitat de millorar la comunicació en les entrevistes.</p>
<p>C Informem a les famílies sobre el treball a l'aula i en com fer l'acompanyament escolar a casa.</p>	
C1	<p>Donar a conèixer sistemàticament a les famílies què es fa a l'aula, per què i com (intranet, agenda...).</p> <p>Informacions de tasques escolars al web del centre. Institut de Begues En aquest web, les famílies poden trobar tota mena d'informacions referents a les activitats del centre i a cada curs, de manera que els pares poden fer el seguiment escolar de les tasques i compartir el procés educatiu dels seus fills.</p>
C2	<p>Donar pautes a les famílies sobre com fer l'acompanyament escolar a casa (hàbits,</p>

	<p>actituds,...).</p> <p>Acompanyament escolar a casa. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament. En aquest apart del web es donen orientacions sobre com fer l'acompanyament escolar a casa.</p> <p>Com podem fer l'acompanyament a casa?. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament En aquest video-recomanació, l'experta Mª Jesús Comelles dóna orientacions a les famílies sobre com fer l'acompanyament escolar a casa i com completar el què es fa a l'escola.</p>
C3	<p>Donar orientacions a les famílies sobre com complementar a casa els aprenentatges escolars amb les activitats diàries (fer la llista de la compra, comprovar el canvi, escriure una recepta de cuina...).</p> <p>Acompanyament escolar a casa. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament. En aquest apartat del web es donen orientacions sobre com fer l'acompanyament escolar a casa.</p> <p>Com podem fer l'acompanyament a casa?. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament En aquest video-recomanació, l'experta Mª Jesús Comelles dóna orientacions a les famílies sobre com fer l'acompanyament escolar a casa i com completar el què es fa a l'escola.</p>
C4	<p>Aprofitar la participació de les famílies en els processos d'adaptació dels nens i nenes a l'aula en els primers cursos d'escolarització perquè coneguin el treball que es fa a l'aula.</p> <p>Adaptació a P3. Escola Magòria de Barcelona En el web d'aquest centre s'explica el procés d'adaptació dels nens en el primer curs d'escolaritat, per aconseguir una millor i major adaptació a l'escola i evitar així desajustaments emocionals un cop començat el curs, quan els més petits, com la resta dels nens, fan l'horari complet..</p>
C5	<p>Oferir espais i activitats d'aula on puguin participar les famílies (grups interactius, racons, projectes compartits...).</p> <p>Grups interactius. Escola Sant Jordi de Maçanet de la Selva En aquest centre les famílies formen part de grups interactius i entren dins les aules per treballar conjuntament amb els mestres.</p> <p>Comunitat d'aprenentatge i grups interactius. Escola Marta Mata del Vendrell En aquest centre que és una comunitat d'aprenentatge, les famílies participen en grups interactius que col·laboren amb els mestres a les aules en l'ensenyament de diferents àrees.</p> <p>Projecte Taller Estudi Assistit Famílies-Alumnes. Escola Mas Masó de Salt En aquest centre s'organitza aquest taller com un espai de formació i acompanyament perquè pares i mares puguin donar suport directe als seus fills, reforçant el vincle afectiu entre ells i facilitant un espai d'aprenentatge col·laboratiu entre famílies.</p>
C6	<p>Crear canals diversificats per recollir suggeriments i comentaris de les famílies, tant virtuals (xarxes socials, blocs, correu electrònic...) com físics (bústia a l'entrada del centre...).</p> <p>Canals de comunicació. Institut Josep Brugulat de Banyoles En aquest centre s'utilitzen diferents canals de comunicació (facebook, twitter, emisora de ràdio escolar, blogs...) per facilitar la comunicació amb les famílies.</p>
C7	<p>Fer que el web del centre sigui també una eina entre famílies i tutors per poder fer un seguiment de l'evolució dels fills (tutories en línia, acompanyament i seguiment escolar dels fills, tasques escolars, exàmens...).</p>

	<p>Models de circulars i informacions a les famílies. Escola Sant Jordi de Sant Vicenç dels Horts En aquest centre es posa a disposició de les famílies, en format digital, totes les circulars i informacions que es reparteixen als alumnes sobre projectes, reunions, xerrades, actes festius... i d'altres que també puguin ser del seu interès.</p>
	<p>Agenda telemàtica. Institut de Begues En aquest centre les famílies tenen accés a la planificació, al calendari mensual i a la programació de continguts dels cursos dels seus fills de manera telemàtica.</p>
	<p>Calendari d'activitats. Institut Jaume Balmes de Barcelona En el web d'aquest centre, entre d'altres informacions, els pares poden consultar diferents aspectes de l'escolaritat dels fills: les absències, la programació de les àrees, les notes, el calendari d'activitats...</p>
<p>D Fomentem la creació de la figura dels delegats de classe com una eina de relació entre les famílies i el tutor.</p>	
D1	<p>Crear la figura dels pares i mares delegats de classe en la reunió inicial.</p>
	<p>Elecció de delegat de classe en un centre d'educació primària. Escola Vila Olímpica de Barcelona En aquesta guia s'explica el significat de ser pare o mare delegat de classe i en quin moment ha de ser escollit.</p>
D2	<p>Convidar a famílies delegades d'altres cursos perquè expliquin la seva experiència i la importància del seu rol.</p>
	<p>Orientacions sobre pares i mares delegats de classe En aquest document del Departament d'ensenyament s'ofereixen les funcions d'aquesta figura de pares i mares delegats d'aula que cada vegada més centres incorporen com a òrgan de comunicació i participació al centre.</p>
D3	<p>Programar les reunions per tal que les famílies delegades del curs siguin responsables d'algun tema dels que es tractin.</p>
	<p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>

Àmbit ENTORN	
<p>A Ens coordinem amb l'Administració local per impulsar la participació de les famílies en l'entorn.</p>	
A1	<p>Dissenyar conjuntament amb l'administració local estratègies per promoure la participació de les famílies en projectes educatius comunitaris com els plans educatius d'entorn, el projecte educatiu de ciutat, fòrums educatius, xarxes educatives...</p>
	<p>Xarxa d'AMPA . Barris de La Salut/Llefià de PEE de Badalona. En aquesta bona pràctica als barris de la Salut i Llefià de Badalona, es mostra el treball en xarxa entre les AMPA de diferents centres per a l'organització d'actuacions conjuntes i l'alineació d'objectius amb la resta de plans i projectes del territori.</p>
A2	<p>Estimular la participació de l'Associació de pares i mares en els Consells Escolars Municipals.</p>

	<p>Famílies amb veu. Fundació Jaume Bofill</p> <p>En aquest projecte promogut conjuntament per aquesta Fundació i per les principals federacions d'AMPA de Catalunya, es destaca l'objectiu d'incrementar la implicació de les famílies amb l'escola fent sentir la seva veu través de les AMPA, dels consells escolars, consells municipals...</p>
<p>B Ens coordinem amb els centres educatius de la localitat per intercanviar experiències i pràctiques participatives.</p>	
B1	<p>Difondre bones pràctiques a altres centres, a fi de promoure la participació de les famílies en el territori.</p> <p>Programa a ràdio Rubí PEE de Rubí.</p> <p>Cada setmana, i dins del programa diari "La vida continua" de Ràdio Rubí, s'entrevista a les persones que participen en les activitats del PEE i s'expliquen les novetats, cursos i d'altres propostes del PEE. El programa és en directe, però també es pot escoltar sempre que es desitgi a través del web de la ràdio. (www.radiorubi.fm). Es fa difusió setmanal del contingut del programa a través del correu electrònic a tots els agents participants, centres educatius, associacions i entitats de la ciutat PEE de Rubí</p>
B2	<p>Fer servir espais formals de coordinació entre centres, com per exemple els seminaris de Directors o de Caps d'Estudis, per intercanviar experiències i pràctiques participatives.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
<p>C Ens coordinem amb entitats de l'entorn per informar a les famílies sobre les formes de participació que tenen al seu abast.</p>	
C1	<p>Fer conèixer a les famílies els espais de participació en el territori i com en poden fer ús.</p> <p>Participació i associacionisme. Ajuntament de Barcelona</p> <p>En aquest espai del web s'ofereix als ciutadans tota mena d'informacions per facilitar la seva participació ciutadana.</p> <p>Associacionisme. Ajuntament de Girona</p> <p>En aquest espai del web s'ofereixen als ciutadans tota mena d'informacions per facilitar la seva participació ciutadana.</p>
C2	<p>Obrir els centres a les entitats d'educació en el lleure de l'entorn per a que expliquin a les famílies les seves propostes educatives.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
C3	<p>Obrir els espais del centre educatiu perquè entitats de l'entorn puguin fer activitats culturals, relacionals, esportives, i de lleure adreçades a les famílies.</p> <p>Taller de famílies.</p> <p>En aquesta bona pràctica del PEE de Calaf, les famílies s'organitzen per buscar recursos de sostenibilitat i organitzen sortides a l'entorn, teatre, visites.</p> <p>Pla Català de l'Esport a l'Escola (PCEE). Departament d'Ensenyament i Secretaria de l'Esport</p> <p>En aquest espai web trobareu informació sobre aquest Pla, que facilita que els centres educatius obrin les seves instal·lacions perquè l'alumnat de la zona hi practiqui esport. A tall d'exemple podeu veure 3 webs de centres o entitats adscrites al Pla: Institut Roseta Mauri (Reus), PCEE Terres de l'Ebre, PCEE a la Garrotxa</p>
<p>D Promovem la coordinació entre les AMPA del centre d'un mateix barri o municipi.</p>	
D1	<p>Promoure la participació de les AMPA i la resta de les famílies en els grups de treball que organitza el Pla educatiu d'entorn, en el cas de formar-ne part.</p>

	La mateixa actuació és el recurs.
D2	Promoure la coordinació de les AMPA d'un territori, amb la finalitat de participar en projectes comunitaris, optimitzar recursos i dur a terme actuacions intercentres que propiciïn la cohesió social.
	Rodajocs PEE de Manlleu En aquest Pla s'inclou aquesta activitat que està organitzada per totes les AMPA del municipi, i que vol afavorir la cohesió social a través de la participació de tots els agents que intervenen en l'educació.
	Xarxa AMPA . PEE La Salut-Llefià de Badalona En aquest Pla, es promou que les AMPA dels diferents centres es coordinin i promoguin activitats lúdiques, així com activitats de formació per a famílies.
E Promovem la participació de les famílies en entitats, associacions i projectes de l'entorn (PEE, PdAC...).	
E1	Participar en la creació de materials comunitaris que fomentin la participació de les famílies en l'aprenentatge dels seus fills i filles (motxilles viatgeres...).
	La mateixa actuació és el recurs.
E2	Fer difusió a les famílies del centre dels materials comunitaris elaborats per fomentar la seva participació en les activitats de l'entorn.
	La mateixa actuació és el recurs.
F Impliquem les famílies en la participació activa dels seus fills en l'entorn (barri, municipi).	
F1	Donar a conèixer als alumnes i les seves famílies les entitats i associacions del municipi per tal de fomentar la seva participació.
	Tastet d'entitats En el PEE de Sant Cugat del Vallès s'organitza una activitat dirigida a alumnes de 1r d'ESO i a les seves famílies, per donar a conèixer les associacions del municipi i fomentar la participació dels alumnes.

6.6 Formació per a les famílies

Definició

Formar-se és adquirir o actualitzar coneixements, capacitats, habilitats o actituds en diferents contextos, per poder donar una resposta més eficaç i eficient davant els reptes que ens proposem i les responsabilitats adquirides.

Introducció

Són moltes les pràctiques de centres educatius que han trobat un espai i un temps per compartir, amb els pares i mares, experiències i reflexions sobre l'educació del seus fills.

La relació de les famílies amb els fills, les expectatives sobre el seu futur o l'acompanyament que poden proporcionar-los en el procés escolar són alguns dels elements claus per l'èxit escolar i educatiu de l'alumnat. Un bon recurs per millorar aquests processos educatius són els espais formatius per a famílies que dissenyen els centres educatius amb les seves AMPA.

D'altra banda, el context social és una realitat canviant i, com a conseqüència, la tasca d'educar es fa cada cop més complexa. Actualment, a Europa s'ha obert un debat sobre l'exercici de les responsabilitats parentals en el context dels canvis socials, jurídics i econòmics que afecten el desenvolupament de la vida diària de les famílies. En aquest debat sorgeix el concepte de parentalitat positiva, que el Consell d'Europa^[9] defineix com el *“comportament dels pares que es basa en l'interès superior del nen, en la seva cura i el foment de les seves capacitats, evitant la violència i donant-li reconeixement i orientació que inclou l'establiment de límits que permetin el seu ple desenvolupament.”*

La complexitat del context social fa més necessari que mai una formació entre iguals basada en el concepte de parentalitat positiva. Els centres educatius han de facilitar i dinamitzar activitats formatives o espais de diàleg on pares i mares intercanviïn idees sobre l'educació dels fills i com afrontar dificultats en el dia a dia. L'objectiu serà donar suport a les habilitats parentals des de la intenció d'impulsar la comunicació i l'intercanvi d'experiències, alternatives i recursos.

Però la participació de les famílies en la formació de pares i mares presenta actualment, per diferents motius, certes dificultats. Cal que entre tots trobem la manera, d'afavorir aquestes actuacions i millorar la situació.

La formació per a famílies pot tenir diferents formats. Entre ells destaquen:

- Conferència, en la que la finalitat és la sensibilització, informació i difusió, al voltant d'un tema.
- Espais d'intercanvi de pares i mares, per tal de debatre o compartir estratègies educatives aplicades a l'àmbit familiar així com intercanviar experiències amb altres famílies que

viuen circumstàncies semblants, tot compartint sentiments, situacions, recursos, actuacions i reflexions.

- Tallers, que tenen un caràcter eminentment pràctic, amb l'objectiu que els pares i mares puguin experimentar, reajustar actuacions i parlar d'aspectes aplicables a l'educació dels fills a partir d'una dinàmica o activitat vivencial.
- Debats educatius, amb assistència de pares i mares, professorat i altres professionals vinculats amb el camp educatiu.
- Cafès tertúlia, on assisteixen majoritàriament famílies però també oberts a altres professionals que, en un ambient relaxat, poden compartir i intercanviar idees, processos, reflexions o criteris.
- Cursos de formació adreçats a tota la comunitat educativa. Els pares i mares assisteixen i es formen per poder integrar-se a un projecte compartit (exemple el programa de mediació escolar).
- Fòrums en espais virtuals d'intercanvi d'opinions.
- Tertúlies dialògiques on a partir d'un text literari el professorat, l'alumnat, els familiars i altres agents reflexionen conjuntament.

Normativa de referència

Diagnosi, propostes d'actuació i recursos

Els centres educatius poden valorar la seva situació respecte a la línia d'intervenció, indicant a cada afirmació o ítem de diagnosi (A,B,C...) el grau d'assoliment o acord (gens, poc, bastant, molt). A partir de les seves respostes, l'aplicació Escola i Família genera els punts forts i febles i proposa unes actuacions de millora (A1, A2...B1,B2,B3...) juntament amb recursos relacionats amb cadascuna.

Àmbit CENTRE	
Promovem actuacions per sensibilitzar la comunitat escolar de la importància de la formació de les famílies i de la participació dels docents en aquesta formació.	
A1	Informar i difondre els espais formatius per a famílies i facilitar la participació dels docents i altres professionals del centre.
	<p>RefeAcció. Jornades pedagògiques. Ajuntament de Molins de Rei</p> <p>En el web de l'Ajuntament, que organitza aquestes jornades, es troba informació sobre aquesta formació dirigida a pares i professors.</p>
	<p>Programa Família - Escola. Acció compartida (FEAC). Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC)</p> <p>En el seu web, aquesta Fundació dóna a conèixer el seu programa de formació, que consta d'un butlletí que arriba als pares sobre temes preparats per a les distintes etapes i edats dels fills, i d'unes trobades periòdiques que són un espai de diàleg i reflexió educativa on poden participar pares, mares i docents.</p>
A2	Designar una persona encarregada de coordinar i dinamitzar, conjuntament amb l'AMPA, la formació per a pares i mares.
	<p>Orientacions per fer un pla de formació per a famílies. Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquest document s'informa dels objectius i dels continguts que hauria de tenir un Pla de formació per a famílies, i es donen orientacions per a fer-ho.</p>
A3	Fer difusió de l'oferta de formació existent per a les famílies.

	<p>Programa municipal formació a famílies. Ajuntament de Sant Boi de Llobregat En el web d'aquest Ajuntament es troba la informació corresponent a les activitats de formació per a famílies que organitzen al municipi.</p>
	<p>Escola de pares i mares. Escola IPSE de Barcelona En aquest centre, l'AMPA dóna a conèixer, a través del seu web, les xerrades i activitats de formació que organitza per a les famílies.</p>
	<p>Conferències per pares. Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya (CCAPAC) En el seu programa de formació, aquesta Confederació ofereix un catàleg molt ampli de conferències sobre temes tan diversos com l'èxit escolar, el suport a l'estudi, els límits, els conflictes entre germans, l'autoestima...</p>
A4	<p>Organitzar xerrades per al professorat i les famílies impartides per persones del propi centre o del seu entorn sobre temes diversos.</p>
	<p>Orientacions per fer un pla de formació per a famílies. Departament d'Ensenyament. En aquest document s'informa dels objectius i dels continguts que hauria de tenir un Pla de formació per a famílies, i es donen orientacions per a fer-ho.</p>
A5	<p>Designar una persona encarregada de coordinar i dinamitzar, conjuntament amb l'AMPA, la formació per a pares i mares.</p>
	<p>Programa Família - Escola. Acció compartida (FEAC). Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC). En el seu web, aquesta fundació publica el seu programa de formació que consta d'un butlletí que arriba al pares sobre temes preparats per a les diferents etapes i edats dels fills s'organitzen també unes trobades periòdiques que són un espai de diàleg i reflexió educativa on poden participar pares, mares, mestres i professors.</p>
<p>B Facilitem diferents espais d'intercanvi entre les famílies, professorat i resta de membres de la comunitat educativa.</p>	
B1	<p>Dissenyar, d'acord amb l'AMPA, xerrades i tallers formatius sobre temes diversos, segons les necessitats i característiques de les famílies.</p>
	<p>Orientacions per fer un pla de formació per a famílies. Departament d'Ensenyament. En aquest document s'informa dels objectius i dels continguts que hauria de tenir un Pla de formació per a famílies, i es donen orientacions per a fer-ho.</p>
	<p>Escola de pares i mares. L'AMPA de l'escola IPSE, Barcelona. En aquesta escola s'organitzen xerrades per a pares i mares sobre diferents temes educatius. Algunes d'aquestes xerrades s'organitzen conjuntament amb la direcció del centre per abordar temes d'interès comú.</p>
	<p>Créixer en família. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En aquest web es presenta un nou programa formatiu, en el que s'inclou un cicle de tallers adreçat a grups de famílies.</p>
B2	<p>Dissenyar, d'acord amb l'AMPA, espais informals de relació per a les famílies.</p>
	<p>Compartim, espai de trobada de les famílies a l'escola. Vilanova i la Geltrú En aquest enllaç es poden consultar els espais de trobades per a les famílies de l'alumnat, on poder fer créixer l'hàbit de relació, l'intercanvi d'experiències i el respecte a la diferència a través de tallers i activitats diverses promovent la relació entre famílies de diverses procedències. Actualment hi participen tres escoles del municipi</p>
B3	<p>Dissenyar, d'acord amb l'AMPA, espais formatius com tertúlies pedagògiques o literàries per</p>

	<p>tal d'afavorir la relació entre famílies.</p> <p>Orientacions per fer un pla de formació per a famílies. Departament d'Ensenyament. En aquest document s'informa dels objectius i dels continguts que hauria de tenir un Pla de formació per a famílies, i es donen orientacions per a fer-ho.</p> <p>Escola de pares i mares. Escola Estalella i Graells de Vilafranca del Penedès. En aquest centre s'organitza una escola de pares i mares amb xerrades sobre diferents aspectes pedagògics de l'educació dels fills. A més, a través del seu bloc, es proposen vídeos de conferències per a la formació i reflexió personal.</p> <p>Tertúlies literàries. Institut Serra de Miramar En aquest vídeo es recull la opinió de pares i professors respecte les tertúlies literàries que es fan tres cops al llarg del curs, en aquest centre.</p>
B4	<p>Facilitar un espai web o bloc de centre perquè les famílies puguin compartir coneixement.</p> <p>Bloc d'actualitat Institut Ferran Tallada En aquest centre funciona aquest blog per fer difusió de les xerrades que s'organitzen per a pares i mares, així com resum de les xerrades que ja s'han fet.</p>
B5	<p>Iniciar comunitats d'aprenentatge virtuals espontànies i amb dinàmica pròpia.</p> <p>XTECblocs Departament d'Ensenyament. En aquest espais web es pot sol·licitar un espais blog per al centre educatiu, que pot facilitar la participació de pares i mares en la formació per a famílies.</p> <p>Edublocs per a pares i mares. Departament d'Ensenyament. En aquesta guia s'ofereixen orientacions per utilitzar els edublocs com un recurs que pot facilitar la participació de pares i mares en la formació per a famílies. Els edublocs són blocs elaborats amb la finalitat d'informar i compartir amb les famílies criteris educatius, millorant així la continuïtat i coherència educativa entre l'escola i la família</p>
<p>C Aprofitem recursos en línia per consolidar la formació de pares i mares.</p>	
C1	<p>Fer ús de les informacions, orientacions i recursos que facilita el web "Família i Escola. Junts x l'Educació" del Departament d'Ensenyament sobre la formació de pares i mares.</p> <p>Formació per a famílies a l'espai web Família i Escola. Junts X l'educació El Departament d'Ensenyament a través del seu espai web Família i Escola. Junts X l'educació, ofereix mòduls autoformatius que podeu utilitzar per organitzar sessions formatives per a famílies al centre educatiu.</p> <p>Formació per a famílies. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament En aquest apartat del web es faciliten recursos formatius per a les famílies organitzats per diferents Departaments de la Generalitat i per les federacions d'associacions de pares i mares d'alumnes. També aporta referències bibliogràfiques de reflexió i enllaços d'interès.</p>
C2	<p>Donar a conèixer a les famílies els Mòduls formatius de pares i mares del web "Família i Escola. Junts x l'Educació" del Departament d'Ensenyament.</p> <p>Escola de pares i mares Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament En aquest apartat del web s'ofereixen mòduls formatius que ajuden a organitzar la formació per a pares i mares.</p>
C3	<p>Facilitar eines de microbloc, com el Twitter, per vincular les famílies amb interessos comuns a través de missatges breus i incentivar la seva participació en formació per a famílies.</p>

	<p>Formació online. CEAPA</p> <p>En aquest espai, la confederació espanyola d'associacions de pares i mares d'alumnes (CEAPA) dóna a conèixer els cursos gratuïts en línia que organitza per a les famílies associades sobre diferents aspectes de l'educació dels seus fills.</p>
C4	<p>Crear un banc de coneixement amb els continguts, materials, pràctiques de referència i estratègies formatives i donar les a conèixer a totes les famílies.</p> <p>Família i Escola. Junts x l'Educació. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest web s'ofereixen informacions, orientacions i recursos a les famílies sobre l'escolaritat i els processos educatius dels fills. Els centres poden utilitzar aquestes informacions en el moment de l'acollida de les famílies, en les entrevistes, reunions generals, formacions...</p> <p>Créixer en família. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies</p> <p>En el seu web, presenta un nou programa formatiu basat en el concepte de parentalitat positiva que consta d'un cicle de tallers adreçat a grups de famílies.</p>
D Utilitzar estratègies per facilitar la formació per a pares i mares.	
D1	<p>Dissenyar i agrupar la formació de pares i mares, per etapes educatives, segons interessos.</p> <p>Orientacions per fer un pla de formació per a famílies. Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquest document s'informa dels objectius i dels continguts que hauria de tenir un Pla de formació per a famílies, i es donen orientacions per a fer-ho.</p>
D2	<p>Fer coincidir els temes de la formació de pares i mares amb els temes que tracten els fills a les tutories de grup o individuals.</p> <p>Escola de pares i mares Institut la Romànica de Barberà del Vallès</p> <p>En aquest centre el Departament d'Orientació organitza sessions de formació per a pares i mares per millorar les estratègies educatives aplicades a l'àmbit familiar. Al mateix temps, s'aprofundeix en temes que els alumnes estan treballant a les classes de tutoria.</p>
D3	<p>Utilitzar la participació d'un expert com un element complementari a la formació de les famílies i que doni resposta a les necessitats del grup.</p> <p>Pla de formació de famílies. Escola Barona de Castelldefels.</p> <p>En aquest centre, l'Associació de Famílies d'Alumnes organitza un pla de formació en forma de jornades de reflexió dirigides per un especialista en el tema del què es tracta.</p>
D4	<p>Programar formacions específiques sobre com ha de ser l'acompanyament escolar a casa.</p> <p>Mòdul formatiu. Acompanyament escolar a casa Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquesta proposta de formació s'ofereixen recursos per organitzar sessions formatives al voltant de l'acompanyament escolar a casa.</p>
D5	<p>Planificar, d'acord amb l'AMPA, la formació de les famílies des de capacitats i sabers dels propis participants i no des de les seves mancances.</p> <p>Escola de pares i mares. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament.</p> <p>En aquest apartat del web, es faciliten uns mòduls formatius que ajuden a organitzar la formació per a pares i mares.</p> <p>Programa de xerrades, tallers i jornades. Federació d'associacions de pares d'alumnes d'ensenyament secundari (FAPAES)</p> <p>En el web d'aquesta federació es proposen xerrades, tallers i jornades conduïts per experts en diferents temes. Les xerrades s'agrupen en blocs diferents: els nostres fills a casa, a l'escola, la salut dels nostres fills i la participació dels pares i mares.</p>

D6	Disposem d'espais o d'un servei on els fills petits de les famílies assistents puguin estar mentre dura la formació.
	<p>Xerrades formatives. AMPA Escola Martinet de Cornellà de Llobregat.</p> <p>En aquesta Escola de Pares es programen xerrades formatives per a les famílies sobre diferents temes i s'ofereix un servei d'acollida per als fills de les famílies que assisteixin a les xerrades.</p>
D7	Programar tertúlies dialògiques, literàries i/o pedagògiques, a partir de textos o llibres que les persones han triat per llegir.
	<p>Tertúlies literàries dialògiques. Institut Serra de Miramar de Tarragona.</p> <p>En aquest vídeo es fa referència a les tertúlies, una de les activitats d'èxit que es desenvolupa en aquest centre que és comunitat d'aprenentatge i promou la participació d'adults en la vida del centre. Una tertúlia dialògica és la construcció col·lectiva de significat i coneixement basant-se en el diàleg entre tots els participants en la tertúlia.</p>
D8	Fomentar l'organització de tallers formatius per a famílies en hores lectives, dins els centres educatius.
	<p>Projecte Afluents. Escola Pia Sant Antoni de Barcelona.</p> <p>En aquesta escola funciona aquest taller d'acompanyament i d'aprenentatge del català a famílies novingudes que s'organitza en horari escolar dues tardes a la setmana.</p>
E Promovem la formació de les famílies per estimular la seva participació en diferents òrgans de gestió del centre.	
E1	Facilitar la formació dels dinamitzadors (pares, mares, professorat o altres) dels espais formatius de les famílies.
	<p>Formació per a representants dels pares. Federació d'Associacions de Mares i Pares de Catalunya (FAPAC)</p> <p>En el web d'aquesta federació s'ofereix als centres un ampli catàleg d'activitats formatives per dinamitzar les AMPA, per coordinar-se amb altres centres...</p>
E2	Promoure i afavorir la formació orientada als representants de pares i mares (consells escolars, AMPA i delegats de curs).
	<p>Formació per a representants dels pares. Federació d'Associacions de Mares i Pares de Catalunya (FAPAC)</p> <p>En el web d'aquesta federació s'ofereix als centres un ampli catàleg d'activitats formatives per a representants dels pares i mares en el consell escolar, per coordinar-se amb altres centres...</p> <p>Coeducació per a les persones de referència dels Consells escolars de centre. Departament d'Ensenyament</p> <p>El Departament organitza aquests cursos telemàtics destinats a professors i d'altres representants en els Consells escolars dels centres.</p>
E3	Implicar a les famílies en la formació sobre mediació escolar per tal que es puguin incorporar a l'equip de mediació de centre.
	<p>Programa de mediació escolar. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest curs, que es realitza en els centres i destinat a tota la comunitat educativa, es donen recursos i eines per posar en marxa la mediació escolar en el centre.</p>
F Recollim i compartim les pràctiques i els recursos treballats en l'àmbit de la formació per a les famílies.	
F1	Convidar les famílies d'altres centres a les activitats formatives programades.

	La mateixa actuació és el recurs.
F2	Recollir i difondre les experiències sobre la formació per a famílies que es duen a terme en el centre: als seminaris de traspàs primària-secundària, a les reunions amb altres centres de l'entorn, als espais virtuals d'intercanvi o a l'espai de pràctica compartida de la Xtec.
	Recursos Bones Pràctiques Xtec, Departament d'Ensenyament En aquest espai Escola i Família trobareu orientacions i un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques que es desenvolupen en els centres educatius en relació a la implicació i participació de les famílies.
	Xarxa Clau per a l'èxit educatiu . FAPAC En aquest programa impulsat per la Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC), es proposa la creació d'una xarxa de centres per formar els pares, donar-los suport perquè s'impliquin en el projecte educatiu dels centres i puguin acompanyar millor el procés educatiu dels fills.
G Valorem i, si s'escau, replantegem al final de cada curs les accions formatives adreçades a les famílies.	
G1	Avaluar individualment l'acció formativa i fer arribar les valoracions de la formació a tots els participants.
	Qüestionari de satisfacció del conjunt d'activitats formatives . Departament d'Ensenyament En aquest document es pot trobar un qüestionari per conèixer la valoració que fan els participants en activitats formatives.
	Model d'enquesta de valoració . FAPAC En el seu web, la Federació d'associacions de mares i pares d'alumnes de Catalunya (FAPAC) ha elaborat una enquesta en línia per conèixer l'opinió dels pares sobre les activitats de formació que organitzen.
G2	Incloure la valoració de la formació de pares i mares en la memòria anual de centre i elaborar i recollir les propostes de millora.
	La mateixa actuació és el recurs.
G3	Detectar les necessitats formatives de les famílies.
	Qüestionari de necessitats formatives per a les famílies El Departament d'Ensenyament ha elaborat aquest qüestionari, adaptat a primària i a secundària, amb la finalitat d'ajudar els centres a detectar les necessitats de formació de les famílies.

Àmbit AULA	
A Tenim en compte els temes d'interès de les famílies del grup classe a l'hora de dissenyar els continguts formatius que ofereix el centre.	
A1	Aprofitar les reunions de grup per recollir les necessitats formatives de les famílies.
	Qüestionari de necessitats formatives per a les famílies El Departament d'Ensenyament ha elaborat aquest qüestionari, adaptat a primària i a secundària, amb la finalitat d'ajudar els centres a detectar les necessitats de formació de les famílies.
A2	Incloure en els continguts de la formació de pares i mares aquells temes que es tracten amb els alumnes en el marc de l'acció tutorial.

	<p>Escola de pares i mares. Institut la Romànica de Barberà del Vallès.</p> <p>El departament d'orientació d'aquest centre organitza sessions de formació per a pares i mares per millorar les estratègies educatives aplicades a l'àmbit familiar. Al mateix temps, aprofundeix en temes que els fills i filles estan treballant a les classes de tutoria.</p>
<p>B Compartim amb les famílies estratègies i recursos per fer l'acompanyament escolar dels fills.</p>	
B1	<p>Fer arribar a les famílies els continguts de les diferents matèries i la forma de poder complementar aquests coneixements des de casa.</p>
	<p>La Motxilla. Escola Diputació de Barcelona.</p> <p>En aquest bloc, gestionat pel professorat de l'escola, es poden trobar activitats per a tots els cursos sobre continguts de diferents àrees que poden servir per complementar a casa continguts que es treballen a l'escola.</p>
B2	<p>Oferir a la família orientacions i recursos específics, que li facilitin el treball diari d'acompanyament als seus fills.</p>
	<p>Formació per a famílies. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest apartat es publiquen orientacions i recursos formatius que ajuden a fer el seguiment i l'acompanyament escolar dels fills.</p>
	<p>Créixer en família. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies</p> <p>En aquest web es presenta un cicle de tallers adreçat a grups de famílies basat en el concepte de parentalitat positiva.</p>
B3	<p>Donar a conèixer a les famílies els espais de seguiment i acompanyament a casa i d'enquestes d'autoconeixement del web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament.</p>
	<p>Seguiment i acompanyament escolar a casa. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest apartat del web es donen recomanacions i recursos per edats sobre com fer un seguiment adequat dels fills per aconseguir l'èxit escolar.</p>
	<p>Enquestes d'autoconeixement. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest apartat del web hi ha qüestionaris per a pares que els permeten valorar el seu nivell d'implicació sobre diferents aspectes de l'educació dels fills. A partir de les respostes, poden obtenir els punts forts de les seves actuacions i altres aspectes que podrien millorar.</p>
B4	<p>Facilitar la creació de grups d'autoformació entre famílies a partir dels mòduls formatius que ofereix el web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament.</p>
	<p>Escola de pares i mares. Web Família i Escola. Junts x l'Educació del Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest apartat del web s'ofereixen diversos exemples de mòduls formatius que poden ajudar a organitzar la formació per a pares i mares en el centre educatiu.</p>
<p>C Fomentem la relació entre els pares i mares dels alumnes d'una mateixa classe, cicle o etapa per facilitar la formació entre iguals.</p>	
C1	<p>Incentivar l'organització de cafès tertúlia, on famílies i docents poden compartir i intercanviar idees, processos i reflexions sobre temes educatius.</p>
	<p>Orientacions per fer un pla de formació per a famílies. Departament d'Ensenyament</p> <p>En aquest document s'informa dels objectius i dels continguts que hauria de tenir un Pla de formació per a famílies, i es donen orientacions per a fer-ho.</p>
	<p>Formació i participació de famílies: Tertúlies literàries. Institut Serra de Miramar de Valls.</p>

	<p>En aquest vídeo, es recull l'opinió de pares i professors del centre respecte a les tertúlies literàries que es fan al centre.</p> <p>L'escola oberta a les famílies. Escola Congrés Indians de Barcelona. En el web d'aquesta escola es poden trobar espais d'intercanvi entre les famílies i el centre: tallers familiars, xerrades, cafès pedagògics, etc.</p>
C2	<p>Convidar famílies que dinamitzin o formin part de grups de formació a les primeres reunions de pares i mares del grup classe.</p> <p>Com fer les reunions d'inici de curs més participatives Departament d'Ensenyament El Departament d'Ensenyament ha elaborat aquestes orientacions per ajudar els centres a implicar les famílies en el disseny i organització d'aquestes reunions.</p> <p>Com redissenyar les reunions amb famílies? En aquesta guia publicada per la Fundació Jaume Bofill es donen orientacions i recursos als centres per organitzar les reunions d'inici de curs de manera que resultin més significatives per a les famílies i permetin millorar la seva participació i implicació al centre.</p>
C3	<p>Dinamitzar, amb ajuda dels pares delegats de classe, espais virtuals que permetin a les famílies compartir experiències, inquietuds o interessos comuns, siguin educatius o d'altre tipus.</p> <p>Blog de l'AMPA. Escola Vinyet de Folgueroles. En aquest blog, es poden trobar molts recursos educatius i materials per complementar la tasca escolar i d'altres com revistes, articles... de temàtica diversa que responen a l'interès de les famílies.</p>
C4	<p>Disposar, en el web del centre o en el bloc d'aula, d'espais virtuals per compartir amb les famílies del grup classe orientacions i recursos que facilitin l'acompanyament escolar dels fills.</p> <p>Informació de tasques escolars al web del centre. Institut de Begues. En el web d'aquest centre, a l'apartat "documents", les famílies poden trobar tota mena d'informacions referents a les activitats del centre i a cada curs, de manera que els pares poden fer el seguiment escolar de les tasques i compartir el procés educatiu dels seus fills.</p>

Àmbit ENTORN	
A Col·laborem amb l'Administració local en l'elaboració de projectes formatius per a les famílies i fomentem la seva participació.	
A1	<p>Col·laborar amb les administracions locals per dissenyar un projecte formatiu d'àmbit municipal per a famílies.</p> <p>La mateixa actuació és el recurs.</p>
A2	<p>Informar les famílies sobre xerrades, conferències, cursos... de temes educatius que organitzi el municipi i promoure'n la seva participació.</p> <p>Créixer en família. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En el seu web presenta un nou programa formatiu basat en el concepte de parentalitat positiva, que consta d'un cicle de tallers adreçat a grups de famílies.</p> <p>Escola de pares i mares de Vic. En el Projecte Educatiu Ciutat de Vic es compta amb la implicació activa de les AMPA dels centres de la ciutat per organitzar diferents activitats formatives per a les famílies.</p>
A3	En el cas de pertànyer a un Pla Educatiu d'Entorn, promoure la participació de l'AMPA i la resta

	<p>de les famílies en grups de treball i reflexió.</p> <p>Xarxa AMPA. PEE La Salut-Llefià de Badalona En aquesta actuació, es proposa per una banda el treball individual de cada associació en el seu centre i per l'altra s'impulsa el treball en xarxa. Es distingeixen actuacions de lleure i altres de formació.</p>
<p>B Promovem la formació intercentres.</p>	
B1	<p>Coordinar-se amb la resta de centres per optimitzar les accions de formació adreçades a les famílies.</p> <p>Xarxa-AMPA. PEE La Salut-Llefià de Badalona En aquesta xarxa es contempla el treball a dos nivells: en el primer es fa un treball individual amb cadascuna de les associacions, segons les necessitats de cadascuna, i en el segon es fan formacions conjuntes amb totes les AMPA del barri.</p>
B2	<p>Promoure sessions o cursos de formació comunitària per a famílies.</p> <p>Pla de formació per a les famílies. Ajuntament de Castelldefels En aquest Pla de formació en el que han col·laborat també les AMPA, les AFA i els centres educatius de la localitat, s'organitzen espais de debat i reflexió sobre diferents temàtiques amb l'objectiu d'informar i formar els pares sobre tots els aspectes relacionats amb el procés educatiu dels fills.</p>
B3	<p>Organitzar tallers d'acompanyament escolar per a famílies d'àmbit comunitari (lectura, explicació de contes...)</p> <p>A llegir tots plegats. PEE de Terrassa En aquest Pla Educatiu d'Entorn del barri de Can Parellada de Terrassa, es proposen tallers de foment de la lectura a mares i pares dels centres educatius dins d'una programació formativa de quatre mesos. Aquesta actuació neix de la necessitat de promoure les biblioteques dels centres educatius donat que el barri no disposa de biblioteca pública.</p>
B4	<p>Organitzar trobades entre pares delegats de centres diversos per tal de posar en comú interessos de les famílies i planificar conjuntament possibles accions formatives.</p> <p>Formació per a representants dels pares. Federació d'Associacions de Mares i Pares de Catalunya (FAPAC) En el seu web, s' ofereix als centres un ampli catàleg d'activitats formatives per a representants dels pares i mares en el consell escolar, formació per dinamitzar les AMPA, per coordinar-se amb altres centres.</p>
B5	<p>Organitzar espais d'intercanvi entre famílies i professorat o altres professionals de l'entorn educatiu.</p> <p>Pla de formació per a famílies. Ajuntament de Castelldefels En aquest Pla de formació impulsat per les AMPA i les AFA dels centres educatius de l'entorn, es contemplen espais de trobada i reflexió compartits entre les famílies, professionals i els diferents agents educatius de la comunitat.</p>
B6	<p>Fomentar la coordinació entre les AMPA dels centres de l'entorn per tal d'afavorir l'organització d'accions formatives per a famílies.</p> <p>Programa de formació de famílies. Ajuntament de Badalona. En aquest programa formatiu impulsat per la Diputació de Barcelona, la FAPAC i les AMPAS dels centres educatius d'aquesta ciutat, s'organitzen diverses activitats (xerrades-col·loqui, tallers, sessions informatives, activitats sobre l'entorn...) per promoure la formació dels pares i fomentar un millor seguiment del procés escolar dels fills.</p>

C Informem i orientem les famílies sobre les activitats formatives organitzades per diferents entitats.	
C1	Difondre les actuacions formatives organitzades des de diverses entitats i organismes que orientin les famílies en la seva funció educativa (Programes formatius del Departament de Benestar i Família, de les Federacions i associacions de pares i mares, de les Diputacions ...).
	<p>Créixer en família. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies En el seu web presenta un nou programa formatiu basat en el concepte de parentalitat positiva, que consta d'un cicle de tallers adreçat a grups de famílies.</p>
	<p>Activitats de suport a la funció educativa de les famílies 2016. Diputació de Barcelona En el seu programa, la Diputació ofereix als serveis locals d'educació un conjunt de recursos tècnics que els ajudin a prevenir el fracàs escolar i a enfortir la participació educativa de les famílies als seus municipis.</p>
	<p>Escola de Pares Federació d'Associacions de Mares i Pares d'alumnes de Catalunya (FAPAC) En el seu web, aquesta Federació ofereix el seu catàleg de formació dirigit als pares com a membres de la comunitat escolar i responsables de l'educació dels seus fills.</p>
	<p>Programa de xerrades, tallers i jornades. Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari (FAPAES) En el seu web, aquesta Federació dóna a conèixer les diferents activitats que organitza (xerrades, tallers i jornades) conduïdes per experts en diferents temes. Les xerrades s'agrupen en blocs diferents: els nostres fills a casa, a l'escola, la salut dels nostres fills i la participació dels pares i mares.</p>
	<p>Programa Família - Escola. Acció compartida (FEAC). Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC) En el seu web, aquesta Fundació dóna a conèixer el seu programa de formació que consta d'un butlletí, que arriba al pares sobre temes preparats per a les distintes etapes i edats dels fills/alumnes, i unes trobades periòdiques que són un espai de diàleg i reflexió educativa on poden participar pares, mares, mestres i professors.</p>
	<p>Conferències per pares. Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya (CCAPAC) - En el seu programa de formació, aquesta Confederació ofereix un catàleg molt ampli de conferències sobre temes tan diversos com: l'èxit escolar, el suport a l'estudi, els límits, els conflictes entre germans, l'autoestima...</p>
C2	Fomentar la participació en tallers de llengua catalana organitzats en el municipi.
	<p>Cursos de català per adults. Consorci per a la Normalització Lingüística En la seva programació, el Consorci ofereix cursos de català a diferents nivells, en les modalitats de presencial, i semipresencial - en línia i a distància.</p>
	<p>Activitats adreçades a les famílies. PEE de Canovelles En aquest Pla es contemplan, entres d'altres activitats, cursos de català de diferents nivells per a pares i mares del municipi.</p>
	<p>Taller de famílies PEE de Calaf En aquesta bona pràctica en la que participen tres centres, s'ofereixen tallers per famílies autòctones i novingudes al voltant de temes del seu interès. La finalitat d'aquesta activitat és afavorir el contacte entre elles independentment de la seva procedència, utilitzant la llengua catalana com a eina de comunicació i aprenentatge. Els tallers poden anar acompanyats de xerrades i sortides a llocs significatius de Catalunya</p>